

CRNOGORSKA AKADEMIJA NAUKA I UMJETNOSTI

**IZVJEŠTAJ O RADU CANU
ZA 2025. GODINU**

PROGRAM RADA CANU ZA 2026. GODINU

**FINANSIJSKI PLAN CANU ZA 2026.
GODINU**

Podgorica, decembar 2025. godine

**IZVJEŠTAJ O RADU CANU
ZA 2025. GODINU**

1. IZVJEŠTAJ O RADU ORGANA I TIJELA AKADEMIJE

1.1. SKUPŠTINA

U 2025. godini održane su tri sjednice Skupštine Akademije (posebna, redovna i izborna).

- **Na 151. posebnoj sjednici Skupštine, održanoj 19. februara,** uručene su nagrade iz Fonda za podsticanje podmlatka u oblasti nauke i umjetnosti CANU.
- **Na 152. redovnoj sjednici Skupštine, održanoj 23. decembra,** usvojeni su: Izvještaj o radu CANU u 2025. godini; Izvještaj o finansijskom poslovanju CANU u 2025. godini; Program rada CANU za 2026. godinu, i Finansijski plan CANU za 2026. godinu.
- **Na 153. izornoj sjednici Skupštine, održanoj 23. decembra,** izabrani su novi redovni, vanredni i inostrani članovi CANU.

1.2. PREDSJEDNIŠTVO

1.2.1. SJEDNICE PREDsjedništva

Predsjedništvo Akademije u 2025. godini održalo je dvadeset četiri redovne sjednice, na kojima je razmatralo pitanja djelokruga svoga rada.

- **Na 676. sjednici, održanoj 14. januara**, Predsjedništvo je na osnovu člana 35 Statuta CANU i odluke Skupštine CANU o usvajanju Finansijskog plana CANU za 2025. godinu, br. 02-5, od 9. januara 2025. godine, donijelo:
 - Odluku o načinu obračunavanja naknada za obavljanje stručnih i organizacionih poslova koji su u funkciji izrade *Enciklopedije Crne Gore*, tokom 2025. godine;
 - Odluku o utvrđivanju mjesečnih naknada rukovodiocima naučnoistraživačkih i umjetničkih jedinica CANU, tokom 2025. godine;
 - Odluku o načinu obračunavanja mjesečne naknade članovima radnog sastava CANU, za rukovođenje projektima, naučnoistraživačkim i umjetničkim jedinicama CANU, kao i za angažovanje na naučnim, umjetničkim i leksikografskim projektima, uključujući i projekat *Enciklopedija Crne Gore*, tokom 2025. godine.

Predsjedništvo je zaključilo da se 1. februara 2025. godine, shodno članu 14 stav 3 Statuta CANU, javno objavi odluka o raspisivanju izbora za vanredne, redovne i inostrane članove CANU.

Predsjedništvo je donijelo odluku o raspisivanju javnog oglasa za popunu slobodnog radnog mjesta:

- *viši/a savjetnik/ca za međunarodnu saradnju* (jedan izvršilac) u Službi CANU, na neodređeno vrijeme;
- *čuvar/ka* (tri izvršioca) u Službi CANU, na određeno vrijeme.

Predsjedništvo je, u skladu sa članom 84 Zakona o javnim nabavkama, usvojilo Plan javnih nabavki za 2025. godinu, u ukupnom iznosu od 301.844,21 € (sa PDV-om).

Predsjedništvo je usvojilo Pravilnik o izmjenama Pravilnika o obavezama Crnogorske akademije nauka i umjetnosti u slučaju bolesti i smrti članova Crnogorske akademije nauka i umjetnosti. U Pravilniku o obavezama Crnogorske akademije nauka i umjetnosti u slučaju bolesti i smrti članova Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, br. 02-188, od 8. februara 2017. godine:

- član 2 mijenja se i glasi: „U slučaju smrti člana radnog sastava CANU nadoknađuju se troškovi sahrane u visini jedne i po akademijske nagrade preminulog člana CANU“;
- član 3 stav 1 mijenja se i glasi: „Članu CANU, odnosno njegovoj užoj porodici, može se isplatiti jednokratna pomoć do iznosa jedne akademijske nagrade člana CANU“.

Predsjedništvo je imenovalo akademike Perka Vukotića i Igora Đurovića u Koordinacioni odbor za praćenje realizacije Sporazuma o saradnji između CANU i Agencije za zaštitu životne sredine.

Predsjedništvo je razmotrilo inicijativu Stojanke Strugar-Gospavić i saglasno je da se prihvate na poklon knjige iz zaostavštine pok. Vlada Strugara, akademika CANU. Predsjedništvo zadužuje Biblioteku CANU za realizaciju ove inicijative.

Predsjedništvo je donijelo odluku o zaključenju sporazuma o prestanku radnog odnosa sa Milankom Dragović, radnicom na održavanju čistoće u Službi CANU, na osnovu zahtjeva za prestanak radnog odnosa imenovane, a zbog ostvarivanja prava na prijevremenu starosnu penziju.

Predsjedništvo je zaključilo da je potrebno izvršiti premještaj Centra za energiju i ekologiju (ENEKO centra) iz kancelarije broj 29, koja se nalazi na drugom spratu nove zgrade CANU, u kancelariju broj 7, koja se nalazi na gornjem nivou starog objekta CANU, kako bi se ENEKO centru obezbijedio traženi prostor za realizaciju projekata iz oblasti energije i ekologije.

- **Na 677. elektronskoj sjednici, održanoj 30. januara,** Predsjedništvo je usvojilo:

1. Odluku o prestanku mandata članovima Savjeta Leksikografskog centra i Instituta za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš“;
2. Izvještaj Komisije za sprovođenje postupka popune slobodnog radnog mjesta *viši/a savjetnik/ca za međunarodnu saradnju* u Službi CANU;
3. Odluku da se u radni odnos na neodređeno vrijeme, na radno mjesto *viši/a savjetnik/ca za međunarodnu saradnju*, primi Jelena Pajović iz Podgorice;
4. Odluku o formiranju Komisije za ocjenu probnog rada zaposlenog na radnom mjestu *viši/a savjetnik/ca za međunarodnu saradnju* u Službi CANU;

5. Predlog za angažovanje lica koja bi obavljala određene poslove iz djelokruga Službe CANU u narednom periodu;
6. Rješenje o slobodnom pristupu informacijama po zahtjevu NVO MANS.

- **Na 678. sjednici, održanoj 13. februara**, Predsjedništvo je, na predlog odjeljenjâ i naučnoistraživačkih jedinica CANU, utvrdilo aktivnosti za mart i april 2025. godine.

Predsjedništvo je formiralo Komisiju za izradu predloga Liste kategorija registratorske građe CANU, u sastavu: Marina Agočević, Dragana Raičević i Sofija Stanković. Zadatak Komisije je da, u skladu sa odredbama Zakona o arhivskoj djelatnosti i na osnovu Zapisnika o obilasku registrature – Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, br. 04-02-066/25-12, od 21. januara 2025. godine, izradi novu Listu kategorija registratorske građe Crnogorske akademije nauka i umjetnosti.

Predsjedništvo je, na predlog Komisije za izdavačku djelatnost CANU, prihvatilo za štampu sljedeće rukopise:

1. Katalog za izložbu *Andeli iz Crne Gore*, autora Miodraga Dada Đurića, urednik: akademik Pavle Goranović, edicija: *Katalozi*, tiraž: 300.
2. *Leksikon vinogradarstva i vinarstva Crne Gore*, urednik: prof. dr Vesna Maraš, edicija: *Leksikoni*, tiraž: 300.
3. *Kad se vladaoci svađaju*, autora Ismaila Kadarea, urednik: akademik Pavle Goranović, edicija: *Monografije i studije*, tiraž: 300.
4. *Nastajanje i razvoj krivičnog prava u Crnoj Gori* (rezultat rada na istoimenom naučnoistraživačkom projektu, rukovodioca prof. dr Zorana Stojanovića), urednik: akademik Dragan Radonjić, edicija: *Monografije i studije*, tiraž: 150.

Predsjedništvo je usvojilo izvještaj akademika Aleksandra Čilikova o procjeni ponuđenih umjetničkih radova autora akademika Dragana Karadžića. Predsjedništvo je donijelu odluku da se za iznos od 2.400 € otkupi 30 radova (akvarel na papiru, dimenzija 24,5 x 17 cm), autora akademika Dragana Karadžića.

Predsjedništvo je usvojilo izvještaj Komisije za popis osnovnih sredstava, sitnog inventara, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza na dan 31. decembar

2024. godine. Komisija je izvršila popis na dan 31. decembar 2024. godine, sačinila popisne liste, otpisala stvari, uporedila stvarna stanja sa knjigovodstvenim stanjem, sprovela je obračun amortizacije opreme i automobila, kao i otpis sitnog inventara.

Predsjedništvo je uputilo na službeni put u Salzburg akademika Ljubišu Stankovića, predsjednika CANU, radi učešća na godišnjim plenarnim sastancima članova Evropske akademije nauka i umjetnosti (EASA), na Generalnoj (izornoj) skupštini EASA (General Assembly 2025 & Evening Reception) i na svečanoj sjednici EASA (Festive Session 2025), u periodu 5–9. marta 2025. godine.

Predsjedništvo je usvojilo zahtjev doc. dr Jelene Bašanović-Čečović, saradnice na naučnoistraživačkim poslovima u Institutu za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš“, i razriješilo je sa dužnosti lica zaduženog za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju i sprovođenju procesa upravljanja rizicima u CANU.

Predsjedništvo je imenovalo Novaka Vukadinovića, načelnika Službe CANU, za lice zaduženo za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju i sprovođenju procesa upravljanja rizicima u CANU.

Predsjedništvo je podržalo stav Odbora za poljoprivredu i šumarstvo CANU, da inicijativa OEVE – Legatura Crna Gora, o proglašenju Dana kratošije nema naučni karakter i da shodno tome ne treba da bude uvrštena u aktivnosti CANU.

Predsjedništvo je zaključilo da će se 151. posebna sjednica Skupštine CANU, na kojoj će biti uručene nagrade iz Fonda za podsticanje podmlatka u oblasti nauke i umjetnosti CANU, održati 19. februara 2025. godine.

Predsjedništvo je, u skladu sa dosadašnjom praksom, reafirmisalo zaključak da samo članovi CANU mogu biti predlagani kao predstavnici CANU u državnim organima, stručnim tijelima, savjetima i drugim organima u Crnoj Gori i inostranstvu.

- **Na 679. elektronskoj sjednici, održanoj 19. februara,** Predsjedništvo je usvojilo Odluku o obrazovanju Uređivačkog odbora *Enciklopedije Crne Gore*.
- **Na 680. elektronskoj sjednici, održanoj 21. februara,** Predsjedništvo je, postupajući po Javnom pozivu nevladinim organizacijama iz oblasti medija, Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti i Crnogorskom PEN centru, koji je predsjednik Skupštine Crne Gore uputio, br. 00-32-2/24-700/2, od 30. januara 2025. godine, predložilo akademika Nika Martinovića kao kandidata za člana Savjeta Agencije za audio-vizuelne medijske usluge.
- **Na 681. elektronskoj sjednici, održanoj 26. februara,** Predsjedništvo je usvojilo izvještaj Komisije za sprovođenje postupka popune slobodnog radnog mjesta *čuvar/ka* u Službi CANU i donijelo odluku da se u radni odnos na određeno vrijeme u trajanju od šest mjeseci, na radno mjesto *čuvar/ka*, primi Mladen Milićević, menadžer u poslovno-civilnoj bezbjednosti (bečelor), iz Danilovgrada.
- **Na 682. sjednici, održanoj 13. marta,** Predsjedništvo je zadužilo Novaka Vukadinovića, načelnika Službe CANU, da shodno članu 2 Pravilnika o postupku kandidovanja i izbora vanrednih, redovnih i inostranih članova Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, izvrši provjeru dostavljenih predloga za izbor članova CANU, kao i da nakon izvršene provjere podnese izvještaj Predsjedništvu CANU.

Predsjedništvo je saglasno da:

1. akademik Goran Nikolić bude predstavnik CANU u Naučnom savjetu Međunarodne asocijacije akademija nauka (MAAN) za medicinu;
2. akademik Ljubiša Stanković bude predstavnik CANU na svečanom zasijedanju Austrijske akademije nauka (ÖAW Ceremonial Session 2025), 16. maja 2025. godine u Beču;
3. prof. dr Ilija Vujačić, vanredni član CANU, bude predstavnik CANU na XV sastanku Međunarodne mreže akademija i učenih društava povodom

ljudskih prava (Fifteenth biennial meeting of the International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies (IHRN)), 9–11. septembra 2025. godine u Oslu;

4. akademik Predrag Miranović bude predstavnik CANU na 93. Generalnoj skupštini Međunarodne unije nacionalnih akademija (93rd General Assembly of the International Union of Academies/Union Académique Internationale – IUA/UAI), 12–15. oktobra 2025. godine u Majncu.

Predsjedništvo je donijelo odluku o autorskim honorarima i troškovima za realizaciju umjetničkih projekata Galerije Crnogorske akademije nauka i umjetnosti.

Predsjedništvo je usvojilo izmijenjeni Plan javnih nabavki za 2025. godinu.

Predsjedništvo je donijelo odluku o zaključenju sporazuma o preuzimanju zaposlenog sa Javnom predškolskom ustanovom „Đina Vrbica“, radi preuzimanja na rad Milijane Živković, III nivo kvalifikacije obrazovanja i sa preko 15 godina radnog iskustva. Imenovana će zasnovati radni odnos na radnom mjestu *radnica na održavanju čistoće* u Službi CANU, počevši od 18. marta 2025. godine.

Predsjedništvo je imenovalo članove Komisije za popis knjiga u magacinu CANU: Sofija Stanković, bibliotekarka-informatorka u Službi CANU, predsjednica; Tatjana Ilić, samostalna savjetnica za izdavačku djelatnost u Službi CANU, članica; i Biljana Kićović, kurirka u Službi CANU, članica.

Predsjedništvo je, na predlog odjeljenjâ CANU, u Uređivački odbor *Enciklopedije Crne Gore* imenovalo: akademika Milojicu Jaćimovića; prof. dr Vasa Antunovića, vanrednog člana CANU; prof. dr Zorana Stojanovića, vanrednog člana CANU; akademika Anku Burić i Miletu Bojovića, vanrednog člana CANU.

Predsjedništvo je saglasno da se tribina *Long non-coding RNAs in gene regulation, explained using the example of HAXI from Trichoderma reesei*, prof. dr Roberta Macha, uvrsti u kalendar aktivnosti CANU i održi 22. aprila 2025. godine.

Predsjedništvo je donijelo odluku o nabavci usluga grafičkog dizajna

Leksikona vinogradarstva i vinarstva Crne Gore, na osnovu ponude L Digital d. o. o. iz Podgorice.

Predsjedništvo je donijelo odluku o nabavci usluga snimanja, montiranja i arhiviranja programskih aktivnosti CANU, na osnovu ponude Pro Logic d. o. o. iz Podgorice.

- **Na 683. sjednici, održanoj 3. aprila**, Predsjedništvo je usvojilo odluku o izmjenama Odluke o obrazovanju Uređivačkog odbora *Enciklopedije Crne Gore*, kao i prečišćen tekst odluke o obrazovanju Uređivačkog odbora *Enciklopedije Crne Gore*, koje čine sastavni dio zapisnika.

Predsjedništvo je, na predlog Odjeljenja humanističkih nauka, u Uređivački odbor *Enciklopedije Crne Gore* imenovalo: akademika Branislava Ostojića; prof. dr Sinišu Jelušića, vanrednog člana CANU, i prof. dr Vesnu Kilibardu, vanrednog člana CANU.

Predsjedništvo je upoznato sa informacijom o predlozima odjeljenjâ za moguće kandidate za vanredne, redovne i inostrane članove CANU, koju je sačinio Novak Vukadinović, načelnik Službe CANU.

Predsjedništvo je usvojilo obrazac za pisanje referata/recenzija o naučnom/umjetničkom stvaralaštvu kandidata/kinje za člana CANU.

Predsjedništvo je usvojilo predlog Odjeljenja prirodnih nauka i imenovalo dr Nikolu Pejovića za člana Odbora za poljoprivredu i šumarstvo CANU.

- **Na 684. elektronskoj sjednici, održanoj 16. aprila**, Predsjedništvo je usvojilo Odluku o imenovanju članova Uređivačkog odbora *Enciklopedije Crne Gore*.
- **Na 685. sjednici, održanoj 24. aprila**, Predsjedništvo je saglasno da se produži rok za otklanjanje nedostataka predloga mogućih kandidata za vanredne članove CANU do 30. aprila 2025. godine, nakon čega će Novak Vukadinović, načelnik Službe CANU, shodno članu 2 Pravilnika o postupku kandidovanja i izbora vanrednih, redovnih i inostranih članova

Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, podnijeti izvještaj Predsjedništvu CANU.

Predsjedništvo je, na predlog odjeljenjâ i naučnoistraživačkih jedinica CANU, utvrdilo aktivnosti za maj, jun i jul 2025. godine.

Predsjedništvo je, na predlog Komisije za izdavačku djelatnost CANU, prihvatilo za štampu sljedeće rukopise:

1. *Govor Potarja*, autora prof. dr Drage Bojović, urednik: akademik Branislav Ostojić, edicija: *Monografije i studije*, tiraž: 150.
2. *Katalog parazitskih osa (Hymenoptera, Braconidae, Aphidiinae) Crne Gore*, autorskog tima: prof. dr Željko Tomanović, dr Korana Kocić, dr Jelisaveta Čkrkić, prof. dr Olivera Petrović-Obradović i prof. dr Anđelko Petrović, urednik: akademik Gordan Karaman, edicija: *Katalozi flore i faune*, tiraž: 150.

Predsjedništvo je donijelo odluku o nastavku izrade *Leksikona pravne kulture Crne Gore*, čija je realizacija odložena zbog nedostatka finansijskih sredstava, a po inicijativi Pravnog fakulteta UCG, kao budućeg saugovornika na ovom projektu, i nakon što je ova institucija obezbijedila dio novčanih sredstava, u dovoljnom iznosu za finansiranje ovog projekta u 2025. godini.

Predsjedništvo je konstatovalo prestanak članstva prof. dr Anete Bošković u Odboru za medicinu CANU, na predlog Odjeljenja prirodnih nauka.

Predsjedništvo je usvojilo predlog Odjeljenja prirodnih nauka i imenovalo je prof. dr Mirjanu Đuričković za člana Odbora za medicinu CANU.

Predsjedništvo je usvojilo zahtjev akademika Igora Đurovića, rukovodioca ENEKO centra, i saglasno je da se Petru Nediću, saradniku na projektu *Primjena vještačke inteligencije u predikciji potrošnje u elektroenergetskim sistemima*, produži ugovor na period od dva mjeseca.

Predsjedništvo je usvojilo izvještaj Komisije o ocjeni probnog rada zaposlene Jelene Pajović, raspoređene na radno mjesto *Viša savjetnica za međunarodnu saradnju* u Službi CANU.

Predsjedništvo je donijelo odluku o nabavci rasvjete za Svečanu salu, Skupštinsku salu i Galeriju sa umjetničkom zbirkom CANU, ukupne vrijednosti 3.695,02 eura, bez PDV-a.

- **Na 686. elektronskoj sjednici, održanoj 5. maja,** Predsjedništvo je imenovalo akademika Aleksandra Čilikova za predstavnika CANU iz oblasti kulturne baštine i akademika Pavla Goranovića za predstavnika CANU iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva u stručnoj komisiji za razmatranje inicijativa i utvrđivanje prijedloga za dodjeljivanje statusa – istaknuti kulturni stvaralac.
- **Na 687. elektronskoj sjednici, održanoj 12. maja,** Predsjedništvo je usvojilo izmijenjeni Plan javnih nabavki za 2025. godinu.
- **Na 688. sjednici, održanoj 29. maja,** sekretari odjeljenjâ informisali su Predsjedništvo o toku izbornog procesa i konstatovali su da se aktivnosti realizuju u skladu sa Pravilnikom o postupku kandidovanja i izbora vanrednih, redovnih i inostranih članova CANU i odlukama Predsjedništva. Većina predloženih recenzenata je prihvatila da napiše recenzije o naučnom, odnosno umjetničkom stvaralaštvu predloženih kandidata.

U cilju pripreme budžeta za 2026. godinu, dogovoreno je da do 30. juna 2025. godine, odjeljenja i organizacione jedinice CANU, dostave Predsjedništvu planirane aktivnosti sa finansijskim pokazateljima za 2026. godinu.

Predsjedništvo je, na predlog Komisije za izdavačku djelatnost CANU, prihvatilo za štampu sljedeće rukopise:

1. Zbornik radova sa Regionalnog naučnog skupa *Država, demokratija, građanin – kriza i izazovi*, urednik: prof. dr Ilija Vujačić, vanredni član CANU, edicija: *Zbornici radova*, tiraž: 150.
2. Spomenica preminulom članu CANU akademiku Olgi Perović, urednik: akademik Predrag Miranović, edicija: *Spomenice*, tiraž: 50.

Postupajući po Javnom pozivu predsjednika Skupštine Crne Gore, upućenom nevladinim organizacijama iz oblasti medija, Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti i Crnogorskom PEN centru, za imenovanje jednog člana Savjeta Agencije za audio-vizuelne medijske usluge, Predsjedništvo CANU predložilo je akademika Nika Martinovića kao kandidata za ovu funkciju.

Predsjedništvo je usvojilo izvještaj Komisije za sprovođenje postupka popune slobodnog radnog mjesta *čuvar/ka* u Službi CANU i donijelo odluku da se u radni odnos na određeno vrijeme, u trajanju od šest mjeseci, na radno mjesto *čuvar/ka*, primi Ognjen Šupljeglav, diplomirani pravnik, VII 1 nivo kvalifikacije obrazovanja, iz Podgorice. Sa imenovanim će se zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme, u trajanju od šest mjeseci, počev od 15. juna 2025. godine.

Predsjedništvo je imenovalo akademika Dragana K. Vukčevića i prof. dr Iliju Vujačića, vanrednog člana CANU, u Koordinacioni odbor za praćenje realizacije sporazuma između CANU i Ministarstva finansija.

Predsjedništvo je usvojilo produkcionni okvir za monografiju *Dado i Crna Gora*.

Predsjedništvo je razmotrilo dopis prof. dr Tatjane Novović, glavne i odgovorne urednice *Leksikona školstva Crne Gore*, i saglasno je da se prof. dr Sanja Šubarić imenuje za lektorku *Leksikona školstva Crne Gore*.

Predsjedništvo je saglasno da se mr Sanji Šarović produži ugovor o angažovanju na sakupljanju i popisivanju onomastičke građe sa područja Cuca i Bjelica, u Institutu za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš“, na period od godinu dana.

Predsjedništvo je saglasno da se Danilu Popoviću, spoljnom saradniku za potrebe mjesečnog eksportovanja obrađenih odrednica u *Rječniku jezika Mihaila Lalića*, produži ugovor o angažovanju na period od godinu dana.

Predsjedništvo je podržalo Predlog memoranduma o saradnji između Crnogorske akademije nauka i umjetnosti i Leksikografskog zavoda „Miroslav Krleža“, u cilju izrade *Enciklopedije Crne Gore*. Tim povodom, upućuje se na službeni put u Zagreb tročlana delegacija CANU, u sastavu: akademik Dragan K. Vukčević, akademik Predrag Miranović i Dragana Dubljević, sekretarka Leksikografskog centra, u periodu 23–26. juna 2025. godine.

Predsjedništvo je donijelo odluku o nabavci i ugradnji opreme za koncertni prostor u holu zgrade CANU, u iznosu od 1.015,70 € bez PDV-a.

- **Na 689. sjednici, održanoj 9. juna**, Predsjedništvo je donijelo odluku o usvajanju predloga Komisije za izdavačku djelatnost CANU, br. 02-1192, od 9. juna 2025. godine, i prihvatilo za štampu sljedeći rukopis: *Duh jednog vremena* (katalog za izložbu) akademika CANU Miloša Vuškovića; likovna urednica: Ana Matić, grafička dizajnerka; urednik: akademik Pavle Goranović; edicija: *Katalozi*; tiraž: 200.

Predsjedništvo je donijelo zaključak kojim se konstatuje ostavka akademika Pavla Goranovića na članstvo u stručnoj komisiji za razmatranje inicijativa i utvrđivanje prijedloga za dodjeljivanje statusa *istaknuti kulturni stvaralac*.

Predsjedništvo je donijelo odluku o imenovanju Branka Baletića, vanrednog člana CANU, u stručnu komisiju za razmatranje inicijativa i utvrđivanje prijedloga za dodjeljivanje statusa *istaknuti kulturni stvaralac*, iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva.

- **Na 690. sjednici, održanoj 19. juna**, Predsjedništvo je usvojilo Plan korišćenja godišnjih odmora Službe CANU za 2025. godinu i donijelo odluku o korišćenju godišnjih odmora Službe CANU. Godišnji odmori će se koristiti u periodu od 16. jula do 22. avgusta 2025. godine.

Predsjedništvo je, na predlog Koordinacionog odbora za praćenje realizacije Sporazuma o saradnji CANU i RTCG, donijelo odluku o prihvatanju realizacije projekta *Veljko Bulajić – jedna biografija*, rukovodioca Branka Baletića, vanrednog člana CANU, u sklopu Sporazuma o saradnji između CANU i RTCG, a u skladu sa aktima CANU i dosadašnjom praksom.

Predsjedništvo je usvojilo zahtjev akademika Igora Đurovića, rukovodioca ENEKO centra, i saglasno je da se Petru Nediću, saradniku na projektu *Primjena vještačke inteligencije u predikciji potrošnje u elektroenergetskim sistemima*, produži ugovor do 31. oktobra 2025. godine.

Predsjedništvo je usvojilo predlog akademika Dragana K. Vukčevića, rukovodioca Leksikografskog centra, da se zbog povećanog obima posla, a u cilju kontinuiranog obavljanja planiranih aktivnosti na *Enciklopediji Crne Gore*, kao saradnik angažuje Mašan Vukčević, bečelor pravnih nauka, na period 1. avgusta – 31. decembra 2025. godine.

Predsjedništvo je usvojilo izvještaj Komisije za ocjenu probnog rada zaposlene Milijane Živković, raspoređene na radno mjesto *Radnik/ca na održavanju čistoće* u Službi CANU. Komisija ocjenjuje rezultate probnog rada imenovane kao zadovoljavajuće.

- **Na 691. elektronskoj sjednici, održanoj 4. jula,** Predsjedništvo je usvojilo:

1. Odluku o nabavci konferencijskih stolica za potrebe zgrade CANU;
2. Odluku o nabavci robe za potrebe bifea;
3. Odluku o nabavci usluga osiguranja zaposlenih CANU;
4. Odluku o nabavci usluga snabdijevanja avio-kartama;
5. Odluku o nabavci usluga štampanja publikacija CANU;
6. Odluku o nabavci ugostiteljskih usluga;
7. Odluku o nabavci usluga hotelskog smještaja;
8. Odluku o nabavci sredstava za higijenu.

- **Na 692. sjednici, održanoj 11. jula,** Predsjedništvo je saglasno da:

1. se, na predlog akademika Zorana Rašovića, u CANU organizuje međunarodni skup „Sedamdeset pet godina Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda“, 31. oktobra 2025. godine;
2. akademik Žarko Mirković i prof. dr Ilija Vujačić, vanredni član CANU, budu predstavnici CANU na EMAN konferenciji, u organizaciji Turske akademije nauka, 1– 2. novembra 2025. godine, u Istanbulu;
3. akademik Ljubiša Stanković bude predstavnik CANU na proslavi 200 godina Mađarske akademije nauka, uključujući i konferenciju na temu „Past, Present and Future of Learned Societies“ i SAPEA sastanak u suorganizaciji sa ALLEA-om „Upholding Integrity in Scientific Advice: Key Principles and Challenges, 3–5. novembra 2025. godine, u Budimpešti;
4. akademik Ljubiša Stanković bude predstavnik CANU na proslavi 50 godina Kosovske akademije nauka i umjetnosti, 10. decembra 2025. godine, u Prištini.

Predsjedništvo je donijelo odluku da se rok za pisanje i predaju referata o naučnom, odnosno umjetničkom stvaralaštvu kandidata za izbor vanrednih članova Crnogorske akademije nauka i umjetnosti produžava do 10. septembra 2025. godine.

Predsjedništvo je zaključilo da do 15. septembra 2025. godine sekretari odjeljenjâ CANU pripreme informaciju o aktivnostima na izradi Programa rada CANU za 2026. godinu, u cilju izrade Nacrta budžeta CANU za 2026. godinu.

Predsjedništvo je usvojilo izvještaj Komisije za sprovođenje postupka popune slobodnog radnog mjesta *čuvar/ka* u Službi CANU i donijelo odluku da se u radni odnos na određeno vrijeme, u trajanju od šest mjeseci, na radno mjesto *čuvar/ka*, primi Miloš Spaić, V nivo kvalifikacije obrazovanja, iz Podgorice. Sa imenovanim će se zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme, u trajanju od šest mjeseci, počev od 12. jula 2025. godine.

Predsjedništvo je razmotrilo i usvojilo Informaciju o tekućim leksikografskim projektima, br.08-1544, od 11. jula 2025. godine.

Predsjedništvo je razmotrilo i usvojilo Izvještaj Komisije za popis knjiga u magacinu izdanja CANU za 2024. godinu, br. 02-1452, od 7. jula 2025. godine.

Predsjedništvo je razmotrilo zahtjev akademika Pavla Goranovića, sekretara Odjeljenja umjetnosti, i odobrilo angažovanje tehničkog urednika monografije „Muzika u Crnoj Gori u doba Petrovića”, autorke Vesne Ivanović, koji će se baviti dizajnom i prelomom knjige, neophodnim radi adekvatnog objavljivanja monografije u štampanom i elektronskom obliku.

Predsjedništvo je, shodno članu 8 Pravilnika o radu odborâ Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, usvojilo predlog Odjeljenja društvenih nauka i konstatovalo prestanak članstava prof. dr Nebojši Vučiniću u Odboru za pravne nauke CANU.

Predsjedništvo je upoznato sa informacijom o prestanku članstva prof. dr Zorana Stojanovića, vanrednog člana CANU, u Nacionalnom savjetu za borbu protiv korupcije.

Predsjedništvo je usvojilo izvještaj o posjeti delegacije CANU

Leksikografskom zavodu „Miroslav Krleža“ u Zagrebu, 23–26. juna 2025. godine, kojom prilikom je potpisan Memorandum o saradnji između CANU i LZMK, u pripremi „Enciklopedije Crne Gore”.

Predsjedništvo je donijelo odluku kojom se stavlja van snage odluka o imenovanju Komisije za realizaciju legata akademika Dragutina Lekovića, br. 02-1898, od 12. jula 2024. godine.

Predsjedništvo je saglasno da se nastavi proizvodnja audiovizuelnih priloga „Portreti članova Crnogorske akademije nauka i umjetnosti”.

Predsjedništvo je, shodno članu 4 Poslovnika o radu Predsjedništva Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, donijelo odluku da će u radu Predsjedništva, u slučaju nemogućnosti prisustva sekretara odjeljenja, učestvovati zamjenici sekretara odjeljenja, bez prava odlučivanja.

Predsjedništvo je, u skladu sa saglasnošću Ministarstva finansija i saglasnošću Komisije za analizu i praćenje ugovora o djelu i ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova u potrošačkim jedinicama koje se finansiraju iz budžeta Države, donijelo odluku da se angažuje Vladeta Miljanić, po zanimanju mašinbravar, radi obavljanja poslova domara u Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti, u periodu od 16. jula 2025. godine, zaključno sa 31. avgustom 2025. godine.

Predsjedništvo je donijelo odluku da se angažuje Zoran Jelić, radi obavljanja poslova na održavanju i unaprjeđenju websajta Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, u periodu od 16. jula 2025. godine, zaključno sa 31. decembrom 2025. godine.

- **Na 693. elektronskoj sjednici, održanoj 29. avgusta**, Predsjedništvo je donijelo odluku da se produži ugovor o radu sa zaposlenim Mladenom Milićevićem, na period od 1. septembra 2025. godine do 1. septembra 2026. godine.
- **Na 694. sjednici, održanoj 4. septembra**, Predsjedništvo je konstatovalo da je izborni postupak obavljen u skladu sa odredbama Zakona o Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti, Statuta Crnogorske akademije nauka i umjetnosti i Pravilnika o postupku kandidovanja i izbora

vanrednih, redovnih i inostranih članova Crnogorske akademije nauka i umjetnosti. Većina predloženih recenzenata je napisala referate o naučnom, odnosno umjetničkom stvaralaštvu predloženih kandidata za vanredne i redovne članove CANU.

Predsjedništvo je, na predlog odjeljenjâ i naučnoistraživačkih jedinica CANU, utvrdilo aktivnosti za septembar i oktobar 2025. godine.

Predsjedništvo je usvojilo Pravilnik o dopuni Pravilnika o radu Komisije za otkup umjetničkih djela. U Pravilniku o radu Komisije za otkup umjetničkih djela, br. 02-2272, od 26. decembra 2017. godine, u članu 1 dodaje se novi stav, koji glasi: „Izuzetno, za člana Komisije može biti imenovan istaknuti stručnjak za oblast likovna umjetnost“.

Predsjedništvo je imenovalo:

- akademike Ljubišu Stankovića i Igora Đurovića u Koordinacioni odbor za praćenje realizacije Sporazuma o saradnji između CANU i Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera;
- akademike Predraga Miranovića i Igora Đurovića u Koordinacioni odbor za praćenje realizacije Sporazuma o saradnji između CANU i Crnogorskog operatera tržišta električne energije.

Predsjedništvo je razmotrilo dopis akademika Igora Đurovića i saglasno je, da na poziv Sekretarijata za planiranje prostora i održivi razvoj Glavnog grada Podgorica, CANU prihvati ponudu da bude partner u prijavi projekta *Transition Action for Local Authorities: IMPACT on Heating Cooling*, koji je EU raspisala u okviru LIFE programa.

Predsjedništvo je donijelo odluku o upućivanju na službeni put Snežane Dragičević, samostalne savjetnice u ENEKO centru, u Osijek, Hrvatska, radi učešća na 8. Hrvatskom botaničkom simpozijumu, u periodu od 3. do 6. septembra 2025. godine.

Predsjedništvo je, shodno članu 132 i 134 Zakona o radu, donijelo rješenje kojim se zaposlenoj Jelici Bošković, koja je raspoređena na radno mjesto operater/ka na računaru, odobrava rad sa polovinom punog radnog vremena zbog pojačane njege djece, počev od 5. septembra 2025. godine. Rad sa polovinom punog radnog vremena zaposlena ostvaruje do treće godine djece, odnosno do 18.

05. 2027. godine.

Predsjedništvo je donijelo odluku o angažovanju Vladete Miljanića, radi obavljanja poslova domara u Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti, na period od tri mjeseca, nakon dobijanja saglasnosti nadležnih organa.

- **Na 695. sjednici, održanoj 11. septembra**, Predsjedništvo je donijelo odluku o imenovanju članova Komisije za otkup umjetničkih djela, u sastavu: akademik Predrag Miranović, predsjednik; akademik Pavle Pejović, član; Branko Baletić, vanredni član CANU, član; i doc. dr Nikola Marković, slikar, član.

Predsjedništvo je razmatralo i dalo saglasnost na predlog zahtjeva za budžetska sredstva CANU za 2026. godinu.

Predsjedništvo je zaključilo da se sjednice odjeljenjâ, na kojima će se razmatrati referati i utvrditi kandidati odjeljenjâ za izbor redovnih i vanrednih članova, i dati podrška kandidatima drugih ovlašćenih predlagača, održe do 10. oktobra 2025. godine.

Predsjedništvo je donijelo rješenje o formiranju Komisije za sprovođenje otvorenog postupka javne nabavke usluga štampanja publikacija CANU (luksuzna izdanja), u sastavu: akademik Predrag Miranović, Biljana Jovanović i Anita Labović. Nabavka usluga štampanja publikacija CANU (luksuzna izdanja), predviđena je Planom javnih nabavki CANU za 2025. godinu.

Predsjedništvo je usvojilo inicijativu prof. dr Anđele Jakšić-Stojanović, ministarke prosvjete, nauke i inovacija, i imenovalo akademika Igora Đurovića u Savjetu za naučnoistraživačku djelatnost.

Povodom održavanja izložbe Miodraga Tabačkog, Predsjedništvo je donijelo odluku o nabavci usluga uramljivanja 22 fotografije koje čine izložbu, u procijenjenoj vrijednosti od 970,00 eura sa PDV-om.

Predsjedništvo je donijelo odluku o nabavci rasvjete za koncertni prostor u Holu zgrade CANU, u vrijednosti od 1.119,01 eura bez PDV-a. Nabavka

obuhvata isporuku, ugradnju i puštanje u rad rasvjete.

- **Na 696. elektronskoj sjednici, održanoj 7. oktobra**, Predsjedništvo je donijelo odluku o imenovanju članova Organizacionog odbora za međunarodni skup „Sedamdeset pet godina Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, u sastavu: akademik Zoran Rašović, akademik Predrag Miranović i prof. dr Zoran Stojanović, vanredni član CANU.

Predsjedništvo je:

- donijelo odluku o upućivanju akademika Svjetlane Terzić u Tiranu, radi učešća na Godišnjem sastanku Evropskih članova ISC (European ISC Members Annual Meeting 2025), u periodu od 19. do 21. oktobra 2025. godine.
 - donijelo odluku o upućivanju prof. dr Vesne Kilibarde, vanrednog člana CANU, radi učešća na Godišnjem sastanku Evropskih članova ISC (European ISC Members Annual Meeting 2025), u periodu od 19. do 21. oktobra 2025. godine.
 - donijelo odluku o upućivanju na službeni put akademika Dragana K. Vukčevića, u Baku, radi učešća na proslavi 80-godišnjice Azerbejdžanske nacionalne akademije nauka (80th anniversary of ANAS), u periodu od 3. do 5. novembra 2025. godine.
- **Na 697. sjednici, održanoj 16. oktobra**, Predsjedništvo se upoznalo sa izvještajima odjeljenjâ o rezultatima glasanja za nove vanredne i redovne članove CANU.

Konstatovano je sljedeće:

1. U Odjeljenju prirodnih nauka, nakon tajnog glasanja, za kandidata za vanrednog člana utvrđen je kao kandidat Odjeljenja prof. dr David Kalaj, matematičar. Za kandidata za redovnog člana utvrđen je prof. dr Vaso Antunović.
2. U Odjeljenju društvenih nauka, nakon tajnog glasanja, za kandidate za vanredne članove utvrđeni su kao kandidati Odjeljenja: doc. dr Vojin

Golubović, ekonomista; prof. dr Srđan Darmanović, politikolog; i prof. dr Milan Marković, pravnik. Za kandidata za redovnog člana utvrđen je prof. dr Zoran Stojanović.

3. U Odjeljenju humanističkih nauka, nakon tajnog glasanja, za kandidate za vanredne članove utvrđeni su kao kandidati Odjeljenja: prof. dr Živko Andrijašević, historičar; dr Lenka Blehova-Čelebić, filološkinja; dr Dragana Kujović, lingvistkinja; i prof. dr Slavica Perović, lingvistkinja. Podršku Odjeljenja dobio je kandidat drugih predlagača prof. dr Miodrag Jovanović, lingvista. Za kandidata za redovnog člana utvrđen je prof. dr Siniša Jelušić.
4. U Odjeljenju umjetnosti, nakon tajnog glasanja, za kandidata za vanrednog člana utvrđen je kao kandidat Odjeljenja prof. Branislav Mićunović, reditelj. Za kandidate za redovne članove utvrđeni su Mileta Bojović i Branko Baletić.

Predsjedništvo je zadužilo:

- akademika Žarka Mirkovića, potpredsjednika CANU, da koordinira rad na Izvještaju o radu CANU za 2025. godinu;
- akademika Zorana Rašovića, potpredsjednika CANU, da koordinira rad na Programu rada CANU za 2026. godinu;
- akademika Predraga Miranovića, generalnog sekretara CANU, da koordinira rad na Finansijskom planu CANU za 2026. godinu.

Predsjedništvo je utvrdilo Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Službi Crnogorske akademije nauka i umjetnosti. Zaključak Predsjedništva je da se Pravilnik, shodno članu 31 Zakona o Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti, uputi Vladi Crne Gore radi davanja saglasnosti.

Predsjedništvo je donijelo odluku da se zaposlena Sofija Stanković, koja obavlja poslove i zadatke radnog mjesta bibliotekarke-informatorke, raspoređuje na radno mjesto upravnice Biblioteke sa Arhivom CANU, počevši od 1. novembra 2025. godine.

Predsjedništvo je imenovalo Komisiju za popis osnovnih sredstava, sitnog

inventara, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza CANU, u sastavu: Dragana Raičević, Nikolina Čabarkapa, Sonja Vukčević, Andrijana Abramović i Ljubiša Radonjić. Zadatak Komisije je da izvrši popis osnovnih sredstava, sitnog inventara i novčanih sredstava CANU, kao i da otpiše osnovna sredstva koja nijesu za dalju upotrebu.

Predsjedništvo je imenovalo istoričarke umjetnosti Mašu Vlaović, Ljiljanu Karadžić i Svetlanu Racanović za selektorke predstojeće izložbe mladih crnogorskih umjetnika u Galeriji CANU.

Predsjedništvo je donijelo:

- odluku o pokretanju postupka jednostavne nabavke usluga pripreme za štampu publikacija CANU, procijenjene vrijednosti 25.000,00 eura sa PDV-om;
- odluku o pokretanju postupka jednostavne nabavke usluga generalnog servisa termotehničkih instalacija u zgradi CANU, procijenjene vrijednosti 5.754,26 eura bez PDV-a;
- odluku o pokretanju postupka jednostavne nabavke usluge održavanja sistema za detekciju požara u zgradi CANU, procijenjene vrijednosti 1.470,00 eura bez PDV-a;
- odluku o pokretanju postupka jednostavne nabavke opreme za video-nadzor u Galeriji sa umjetničkom zbirkom CANU, procijenjene vrijednosti 2.789,6 eura bez PDV-a.

Predsjedništvo je, na predlog Komisije za izdavačku djelatnost CANU, prihvatilo za štampu sljedeće rukopise:

1. Katalog za izložbu *Stvarnosti iluzije* Miodraga Tabačkog, urednik: akademik Pavle Goranović, edicija: *Katalozi*, tiraž: 200;
2. Godišnjak CANU za 2024. godinu, urednik: akademik Predrag Miranović, edicija: *Godišnjaci*, tiraž: 150;
3. Zbornik radova sa Međunarodnog simpozijuma *Proceedings from MASA – EMAN Scientific Symposium Mediterranean Cultures in Dialogue*, edicija: *Zbornici*, tiraž: 150;
4. *Society + Tecnology = ? Future*, autora akademika Momira Đurovića, edicija: *Monografije i studije*, tiraž: 150;
5. *Istorija Rumunije (1821–1989)*, grupe autora: Joana Aurela Popa, Joana Bolovana, Georga Jakoba, Marčela Saladžana i Kosmina Popa; urednik: akademik Đorđe Borožan, edicija: *Monografije i studije*, tiraž: 150;

6. *Leksikon arheologije Crne Gore*, urednik: dr Dejan Gazivoda; edicija: *Leksikoni*, tiraž: 300;
7. Spomenica preminulom članu CANU akademiku Milici Kostić, urednik: akademik Predrag Miranović; edicija: *Spomenice*; tiraž: 50;
8. Spomenica preminulom članu CANU akademiku Milinku Šaranoviću, urednik: akademik Predrag Miranović; edicija: *Spomenice*; tiraž: 50;
9. Spomenica preminulom članu CANU akademiku Jevremu Brkoviću, urednik: akademik Predrag Miranović; edicija: *Spomenice*; tiraž: 50.

Predsjedništvo je usvojilo izvještaj Komisije za otkup umjetničkih djela, br. 02-2095, od 16. oktobra 2025. godine, i donijelo odluku o otkupu sljedećih umjetničkih djela:

1. Umjetnička slika *Masline*, ulje na platnu, autora Aca Prijića, dimenzija 101 x 81 cm, procijenjene vrijednosti 12.000 €;
2. Umjetnička slika *Pržno*, ulje na lesonitu, dimenzija 52 x 37 cm, autora Vuka Radovića, procijenjene vrijednosti 5.000 €;
3. Umjetnička slika *Crnogorski krš*, ulje na lesonitu, dimenzija 20 x 27 cm, autora Vuka Radovića, procijenjene vrijednosti od 3.000 €;
4. Umjetnička slika *Stog sijena*, ulje na platnu, dimenzija 85 x 66 cm, autora Miloša Vuškovića, procijenjene vrijednosti 4.000 €.
5. Umjetnička slika *Predeo*, ulje na platnu, dimenzija 120 x 90 cm, autora Miloša Vuškovića, procijenjene vrijednosti 6.000 €.

Predsjedništvo je upoznato sa informacijom da je Odjeljenje humanističkih nauka izabralo prof. dr Vesnu Kilibardu, vanrednog člana CANU, za sekretara Odjeljenja, a akademika Šerba Rastodera za zamjenika sekretara Odjeljenja.

Predsjedništvo je upoznato sa informacijom da je Odjeljenje umjetnosti izabralo akademika Anku Burić za zamjenika sekretara Odjeljenja.

Predsjedništvo je, shodno članu 8 Pravilnika o radu odborâ Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, usvojilo predlog Odjeljenja prirodnih nauka i konstatovalo prestanak članstava prof. dr Gojku Nikoliću u Odboru za geologiju i geografiju CANU.

Predsjedništvo je donijelo odluku o imenovanju prof. dr Maje Đurić za

likovnu urednicu *Leksikona književnosti Crne Gore*.

Povodom inicijative akademika Dragana K. Vukčevića, da se uvede nagrada Dragutina Lekovića, Predsjedništvo je formiralo Komisiju za izmjenu Pravilnika o dodjeli nagrada mladim stvaraocima iz oblasti nauke i umjetnosti Crne Gore, u sastavu: akademik Zoran Rašović, akademik Predrag Miranović i Novak Vukadinović.

Predsjedništvo je podržalo predlog akademika Dragana K. Vukčevića, rukovodioca Leksikografskog centra, i saglasno je da se *Leksikon bankarstva i finansija Crne Gore* uvrsti u Predlog programa rada CANU za 2026. godinu. Predsjedništvo će donijeti odluku o početku rada na *Leksikonu bankarstva i finansija Crne Gore* i prije 1. januara 2026. godine, ukoliko Ministarstvo finansija ranije prenese CANU finansijska sredstva naznačena u zaključcima Ministarstva finansija, br.11-011/25-3087, od 25. septembra 2025. godine.

Predsjedništvo je upoznato sa izvještajem o učešću prof. dr Ilije Vujačića, vanrednog člana CANU, na simpozijumu *Odnos ljudskih prava i akademskih sloboda*, održanom od 9. do 11. septembra u Oslu.

Tumačenjem odluke, br. 02-45, od 14. januara 2025. godine, o obračunavanju mjesečne naknade članovima radnog sastava CANU za rukovođenje projektima, naučnoistraživačkim i umjetničkim jedinicama CANU, kao i za angažovanje na naučnim, umjetničkim i leksikografskim projektima, uključujući i *Enciklopediju Crne Gore*, Predsjedništvo je zaključilo da se predmetna odluka ne odnosi na jednokratno obavljanje aktivnosti, kao što su naknade za učešće u radu sjednica CANU, komisija i radnih tijela, naknade po ugovorima o djelu, autorski i drugi honorari.

- **Na 698. elektronskoj sjednici, održanoj 20. oktobra**, Predsjedništvo je donijelo odluku o prihvatanju ponude akademika Pavla Pejovića, br. 02-2101, od 16. oktobra 2025. godine, za zaključenje ugovora o poklonu – skulpturalne kompozicije koja se sastoji od dva dijela, visine 60 cm.

CANU će snositi troškove odlivanja skulptura u bronzi, koji će biti isplaćeni nakon sprovođenja postupka jednostavne nabavke usluge odlivanja skulptura, procijenjene vrijednosti 5.600,00 eura bez PDV-a (2 x 2.800,00 eura).

Ugovor o poklonu navedenih eksponata zaključice se između CANU, kao poklonoprimca i akademika Pavla Pejovića, kao poklonodavca, u roku od 30 dana od dana donošenja ove odluke.

Na 699. sjednici, održanoj 30. oktobra, Predsjedništvo je razmotrilo radni materijal za Izvještaj o radu CANU u 2025. godini i zadužilo akademika Žarka Mirkovića da koordinira aktivnosti na izradi Nacrta izvještaja o radu CANU u 2025. godini.

Predsjedništvo je razmotrilo radni materijal za Program rada CANU u 2026. godini i zadužilo akademika Zorana Rašovića da koordinira aktivnosti na izradi Nacrta programa rada CANU za 2026. godinu.

Predsjedništvo je razmotrilo finansijske zahtjeve odjeljenja i jedinica CANU za realizaciju planiranih aktivnosti u 2026. godini i zadužilo akademika Predraga Miranovića da na osnovu pristiglih zahtjeva napravi Nacrt finansijskog plana CANU za 2026. godinu.

Predsjedništvo je razmotrilo inicijative za inostrane članove CANU i zadužilo sekretare odjeljenjâ da za narednu sjednicu Predsjedništva dostave predloge za moguće kandidate za inostrane članove CANU, na osnovu kojih će Predsjedništvo utvrditi kandidate za inostrane članove CANU, shodno članu 8 Pravilnika o postupku kandidovanja i izbora vanrednih, redovnih i inostranih članova Crnogorske akademije nauka i umjetnosti.

Predsjedništvo je donijelo rješenje o usvajanju zahtjeva za slobodan pristup informacijama Centra za građansko obrazovanje, br. 02-2235, od 29. oktobra 2025. godine.

Predsjedništvo je donijelo odluku o početku rada na *Leksikonu bankarstva i finansija Crne Gore*.

Predsjedništvo je upoznato sa izvještajem o učešću delegacije CANU, u sastavu akademik Dragan K. Vukčević i mr Dragana Marinković-Dubljević, na Konferenciji evropskih enciklopedija 2025 (European Encyclopedia Conference 2025), održanoj od 13. do 15. oktobra u Rimu.

Predsjedništvo je donijelo odluku o zaključenju sporazuma o prestanku radnog odnosa sa Tatjanom Ilić, samostalnom savjetnicom za izdavačku djelatnost u Službi CANU, na osnovu zahtjeva za prestanak radnog odnosa imenovane, a zbog ostvarivanja prava na prijevremenu starosnu penziju.

Predsjedništvo je usvojilo zahtjev Crnogorskog društva za borbu protiv raka (CDPR) i donijelo odluku o donaciji novčanih sredstava CDPR, za uramljivanje studentskih crteža i grafika koji su namijenjeni dječjem odjeljenju Opšte bolnice u Bijelom Polju, povodom Međunarodnog dana djece oboljele od raka.

Na 700. sjednici, održanoj 17. novembra, Predsjedništvo je, shodno članu 8 Pravilnika o postupku kandidovanja i izbora vanrednih, redovnih i inostranih članova Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, utvrdilo kandidate za inostrane članove CANU:

1. Jarmila Vešović, akademska slikarka (predlog Odjeljenja umjetnosti);
2. Jurij Nesterov, matematičar (predlog Odjeljenja prirodnih nauka);
3. Petar M. Seferović, ljekar (predlog Odjeljenja prirodnih nauka).

Predsjedništvo je utvrdilo predlog dnevnog reda za 152. redovnu sjednicu Skupštine CANU, koja će se održati 23. decembra 2025. godine:

1. Usvajanje zapisnika sa 149. redovne sjednice Skupštine CANU, održane 23. decembra 2024. godine;
2. Predlog izvještaja o radu CANU u 2025. godini;
3. Predlog programa rada CANU za 2026. godinu;
4. Predlog finansijskog plana za 2026. godinu;
5. Izvještaj o finansijskom poslovanju CANU u 2025. godini;
6. Razno.

Predsjedništvo je utvrdilo predlog dnevnog reda za 153. izbornu sjednicu Skupštine CANU, koja će se održati 23. decembra 2025. godine:

1. Izbor redovnih, vanrednih i inostranih članova CANU.

Predsjedništvo je, shodno članu 16 stav 3 Statuta Crnogorske akademije nauka i

umjetnosti, imenovalo članove Komisije za glasanje putem pisma za redovne, vanredne i inostrane članove CANU, u sastavu:

- akademik Zoran Rašović, predsjednik;
- akademik Pavle Goranović, član;
- Novak Vukadinović, načelnik Službe CANU, član.

Predsjedništvo je razmotrilo i usvojilo Nacrt izvještaja o radu CANU u 2025. godini. Zaključak Predsjedništva je da odjeljenjâ CANU do kraja novembra 2025. godine održe sjednice na kojima će razmatrati Nacrt izvještaja o radu CANU u 2025. godini.

Predsjedništvo je razmotrilo i usvojilo Nacrt programa rada CANU za 2026. godinu. Zaključak Predsjedništva je da odjeljenjâ CANU do kraja novembra 2025. godine održe sjednice na kojima će razmatrati Nacrt programa rada CANU za 2026. godinu.

Predsjedništvo je razmotrilo i usvojilo Nacrt finansijskog plana CANU za 2026. godinu. Zaključak Predsjedništva je da odjeljenjâ CANU do kraja novembra 2025. godine održe sjednice na kojima će razmatrati Nacrt finansijskog plana CANU za 2026. godinu.

Predsjedništvo je, na predlog Komisije za izdavačku djelatnost CANU, prihvatilo za štampu sljedeće rukopise:

1. *Glasnik Odjeljenja prirodnih nauka*, br. 28, urednik: akademik Igor Đurović, edicija: *Glasnici*, tiraž: 150;
2. *Razvoj i primjena radiologije u Crnoj Gori: od prvih koraka do savremenih dostignuća*, autori: akademik Goran Nikolić i mr Ivan Martinović, urednik: prof. dr Vaso Antunović, vanredni član CANU, edicija: *Monografije i studije*, tiraž: 150;
3. *Plava luna*, autori: akademik Pavle Goranović i Dimitrije Popović, urednik: akademik Pavle Goranović, edicija: *Monografije i studije*, tiraž: 150.

Predsjedništvo je usvojilo Pravilnik o nagradama Crnogorske akademije nauka i umjetnosti. Ovim pravilnikom uređuju se način, postupak i kriterijumi za nagrade koje dodjeljuje Crnogorska akademija nauka i umjetnosti iz Fonda za podsticanje podmlatka u oblasti nauke i umjetnosti CANU i drugih namjenski osnovanih fondova CANU.

Nagrade CANU dodjeljuju se:

- mladim stvaraocima za ostvareni uspjeh u oblastima nauke i umjetnosti iz Fonda za podsticanje podmlatka u oblasti nauke i umjetnosti CANU, koji čine sredstva opredijeljena Finansijskim planom CANU za ove namjene;
- nagrade istaknutim naučnicima i umjetnicima iz fondova CANU, koje čine sredstva po osnovu zavještanja, donacija porodica preminulih članova CANU i drugih izvora opredijeljenih za ove namjene.

Predsjedništvo je usvojilo Pravilnik o izmjeni Pravilnika o radu Komisije za otkup umjetničkih djela i utvrdilo prečišćen tekst Pravilnika o radu Komisije za otkup umjetničkih djela. Prečišćeni tekst Pravilnika o radu Komisije za otkup umjetničkih djela obuhvata:

- Osnovni tekst Pravilnika o radu Komisije za otkup umjetničkih djela, br. 02-2272, od 26. decembra 2017. godine;
- Pravilnik o dopuni Pravilnika o radu Komisije za otkup umjetničkih djela, br. 02-1709, od 8. septembra 2025. godine;
- Pravilnik o izmjeni Pravilnika o radu Komisije za otkup umjetničkih djela, br. 02-2375, od 17. novembra 2025. godine.

Predsjedništvo je usvojilo Predlog liste kategorija registratorske građe Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, koji se dostavlja Državnom arhivu, radi davanja saglasnosti.

Predsjedništvo je, shodno članu 8 Pravilnika o radu odborâ Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, usvojilo predlog Odjeljenja umjetnosti i konstatovalo prestanak članstava prof. dr Rifatu Alihodžiću u Odboru za likovne umjetnosti, arhitekturu i urbanizam CANU.

Predsjedništvo je usvojilo informaciju o učešću akademika Dragana K. Vukčevića na proslavi povodom obilježavanja 80 godina od osnivanja Azerbejdžanske nacionalne akademije nauka, u Bakuu, od 2. do 5. novembra 2025. godine.

Predsjedništvo je donijelo odluku o produženju roka za završetak rada na sljedećim leksikonima:

- *Muzički leksikon Crne Gore;*

- *Leksikon zdravstva Crne Gore;*
- *Leksikon književnosti Crne Gore;*
- *Leksikon poljoprivrede i šumarstva Crne Gore;*
- *Etnološki leksikon Crne Gore;*
- *Leksikon dramskih umjetnosti Crne Gore.*

Predsjedništvo je donijelo odluku o sprovođenju postupka jednostavne nabavke usluga mobilne telefonije, u skladu sa Planom javnih nabavki CANU za 2025. godinu. Procijenjena vrijednost nabavke je 7.990,00 € bez PDV-a.

Predsjedništvo je donijelo odluku o nabavci usluge izrade i montaže nadstrešnice u prostoru garaže zgrade CANU, procijenjene vrijednosti 2.760,33 € bez PDV-a.

Tumačenjem odluke Predsjedništva, br. 02-45, od 14. januara 2025. godine, mjesečnim naknadama smatraju se naknade koje se mjesečno isplaćuju:

- rukovodiocima posebnih i naučnoistraživačkih jedinica;
- članovima Redakcije *Enciklopedije Crne Gore*;
- glavnim i odgovornim urednicima leksikona;
- zamjenicima glavnih i odgovornih urednika leksikona;
- rukovodiocima naučnoistraživačkih i umjetničkih projekata;
- saradnicima na naučnoistraživačkim i umjetničkim projektima.

1.2.2. MEĐUNARODNA I MEĐUAKADEMIJSKA SARADNJA

- Crnogorska akademija nauka i umjetnosti realizovala je niz značajnih aktivnosti u okviru međunarodne i međuakademijske saradnje u 2025. godini. Izvještaj sadrži pregled tih aktivnosti prema vremenu realizacije.
- Virtuelni sastanak sa novoizabranim Predsjedništvom ALLEA-e *Meet the ALLEA Presidency*, u kojem je učestvovao akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU, održan je 17. januara 2025. godine. Predsjednik ALLEA-e Paweł Rowiński, zajedno sa potpredsjednicima Annette Grütters-Kieslich i Marie-Louise Nosch razmotrili su napredak postignut u razvoju nove strategije ALLEA-e i restrukturiranju njenog naučno-političkog rada u narednom periodu.
- Akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU, učestvovao je (onlajn) u radu Treće Generalne skupštine Međunarodnog naučnog savjeta (Third ISC General Assembly 2025), koja se u hibridnom formatu održala 29. i 30. januara 2025. godine u Muskatu, Oman. U okviru agende dvodnevnog zasijedanja Generalne skupštine ISC, između ostalog, od strane članova Upravnog odbora ISC predstavljen je pregled i dometi angažovanja ISC od prethodno održane Generalne skupštine 2021. godine i razmotrena su pitanja budućeg rada organizacije, uključujući usvajanje predloženog Strateškog plana aktivnosti za naredni trogodišnji period, reviziju Statuta i Pravilnika, te pitanja članstva i regionalne zastupljenosti ISC.
- U okviru novog sastava Izvršnog odbora Evromediterranske mreže nacionalnih akademija (Euro Mediterranean Academic Network – EMAN), akademik Žarko Mirković, potpredsjednik CANU, izabran je za generalnog sekretara EMAN, elektronskim putem 30. januara 2025. godine. Pored ranije imenovanog predsjednika EMAN prof. Ahmeta Nuriya Yurduseva, za potpredsjednike EMAN izabrani su akademik Muris Čičić, predsjednik ANUBiH, i prof. dr Francesco Priolo (Univerzitet u Katanji, Italija). Prilikom izbora istaknuta je ključna uloga članova Izvršnog odbora EMAN u oblikovanju budućnosti EMAN i jačanju njene

misije njegovanja akademske i kulturne saradnje širom evromediteranske regije.

- U okviru priprema za preuzimanje dužnosti ambasadora Crne Gore na rezidentnoj osnovi u Republici Kosovo Bernard Čobaj posjetio je CANU 26. februara 2025. godine. Ambasador Sjeverne Makedonije u Crnoj Gori Zećir Ramčilović posjetio je CANU 27. februara 2025. godine.
- Akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU, učestvovao je u programu godišnjeg plenarnog zasijedanja članova sedam razreda Evropske akademije nauka i umjetnosti (European Academy of Sciences and Arts / Academia Scientiarum et Artium Europaea), održanog od 6. do 8. marta 2025. godine u Salzburgu (Univerzitet u Salzburgu). Program je, između ostalog, obuhvatio radionicu na temu *Advancement of Scientific Thought (Unapređenje naučne misli)* i Generalnu skupštinu Evropske akademije (EASA General Assembly 2025), na kojoj je, između ostalog, glasanjem prisutnih članova reizabran novi predsjednik prof. em. dr Klaus Mainzer i potpredsjednici EASA-e za naredni četvorogodišnji period, kao i svečanu sjednicu (EASA Festive Session 2025), na kojoj su inaugurisani novoizabrani članovi EASA-e.
- Povodom poziva koji je Međunarodna asocijacija akademija nauka (IAAS-MAAN) uputila CANU, akademik Goran Nikolić predložen je od strane CANU za člana Naučnog vijeća MAAN za medicinu, 13. marta 2025. godine. Prioritetne oblasti djelovanja Naučnog vijeća MAAN za medicinu su: aktivna dugovječnost, regenerativne tehnologije, svemirska biomedicina, rezistencija na antibiotike, neuronauka.
- Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti posjetila je 25. marta 2025. godine delegacija Evropskog suda za ljudska prava (European Court of Human Rights (ECHR) / Cour européenne des droits de l'homme), u sastavu: Marko Bošnjak, predsjednik; Ivana Jelić, potpredsjednica; i Abel Campos, zamjenik sekretara Evropskog suda za ljudska prava. Članove delegacije ECHR u Akademiji primili su akademik Ljubiša Stanković, predsjednik, i akademik Zoran Rašović, potpredsjednik CANU. Tokom razgovora, sagovornici su izrazili zadovoljstvo dosadašnjom saradnjom

dviju ustanova, ostvarenom prvenstveno kroz održavanje Okruglog stola u CANU *Vladavina prava i Evropski sud za ljudska prava (The Rule of Law and the European Court of Human Rights)*, 28. februara 2020. godine, i kroz posjetu delegacije CANU Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu, septembra 2022. godine. Tim povodom, sagovornici su razmijenili mišljenja o profesionalnim aktivnostima koje sprovode na nivou institucija i potvrdili spremnost za dalju saradnju na akademskom nivou u interesu unapređenja zaštite ljudskih prava i očuvanja ključnih ljudskih vrijednosti. Gosti iz Suda u Strazburu pozdravili su predlog akademika Zorana Rašovića, potpredsjednika CANU, da do kraja ove godine Akademija organizuje naučni skup pod nazivom „Sedamdeset pet godina Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda”, kojim će se pridružiti obilježavanju ove godišnjice širom Evrope.

- Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti 28. aprila 2025. godine posjetila je Džudi Rajzing Rajnke (Judy Rising Reinke), ambasadorica Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori, sa saradnicima Stivenom Drakornom (Stephen Dreikorn) i Milenom Janketić, iz Odjeljenja za medije, kulturu i obrazovanje Ambasade SAD u Podgorici. U razgovoru sa akademikom Ljubišom Stankovićem, predsjednikom, akademikom Žarkom Mirkovićem, potpredsjednikom, i akademikom Predragom Miranovićem, generalnim sekretarom CANU, iskazano je obostrano interesovanje za intenziviranjem saradnje u oblasti nauke i kulture između CANU i odgovarajućih američkih institucija. Akademik Ljubiša Stanković upoznao je ambasadorku Rajnke sa glavnim oblicima aktivnosti koje CANU u okviru svog djelovanja sprovodi, sa posebnim osvrtom na rad na započetom projektu *Enciklopedija Crne Gore*. Ukazano je da CANU, svojim dinamičnim aktivnostima koje u kontinuitetu realizuje, doprinosi pravilnom i naučno utemeljenom sagledavanju pojedinih važnih pitanja u oblasti nauke i društva u Crnoj Gori. Ambasadorica Rajnke naglasila je da je saradnja sa ustanovama kao što je CANU važna za razvoj bilateralnih odnosa u oblastima nauke i umjetnosti, koji su zasnovani na uzajamnom interesovanju i razmjeni iskustava. U tom smislu, prepoznata je mogućnost podsticanja istraživača i umjetnika iz Crne Gore i SAD da neophodno usavršavanje i nova profesionalna iskustva stiču kroz pohađanje tematski osmišljenih programa razmjene. Ambasadorica Rajnke je, tokom posjete,

obišla izložbu radova člana CANU Dada Đurića *Andeli iz Crne Gore* u Galeriji CANU i Biblioteku CANU.

- U Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti 6. maja 2025. godine održano je predavanje *Makedonske književne besjede* akademika MANU Katice Ćulavkove i prof. dr Venka Andonovskog, člana MANU. Na predavanju su predstavljene osnovne karakteristike makedonske književne scene kroz istorijski razvoj, brojne mijene i izazove, sve do savremenih tendencija u svim oblicima literarnog izražavanja. Poseban osvrt dat je na djelo Koste Racina, periode utemeljenja i afirmacije, amblematičnih ličnosti i prirodnog nastavka procesa razvoja makedonskog književnog izraza. Apostrofirana je uloga Blaža Koneskog, koji je bio inostrani član CANU. Prezentovani su i kapitalni projekti MANU u oblasti književnosti, realizovani proteklih godina, kao i poetika Ćulavkove, te specifična iskustva pisanja poezije, uz osvrt na položaj književnika i umjetnosti uopšte u današnjem vremenu. Predavače je predstavio akademik Pavle Goranović, sekretar Odjeljenja umjetnosti CANU.
- Potpredsjednica Republike Bugarske Ilijana Jotova, sa delegacijom u kojoj su, pored ostalih, bili i ministar kulture Bugarske Marijan Bačev i ambasador Bugarske u Crnoj Gori Stefan Dimitrov, posjetila je izložbu *Andeli iz Crne Gore*, Miodraga Dada Đurića, člana CANU, u Galeriji CANU, 8. maja 2025. godine. Tom prilikom, potpredsjednica Jotova susrela se sa predsjednikom CANU akademikom Ljubišom Stankovićem. Akademik Stanković je istakao da CANU, kao krovna ustanova nauke i umjetnosti u Crnoj Gori, ukazuje svojim djelovanjem na značaj ostvarivanja i njegovanja najviših vrijednosti u oblasti naučnog i umjetničkog stvaralaštva u našem društvu, koje su prepoznate i cijenjene i u međunarodnim okvirima, što i ova izložba pokazuje. On je ukazao i na duboke i tradicionalno prijateljske veze Crne Gore i Bugarske, kojima doprinosi i kontinuirana naučna i kulturna saradnja između CANU i Bugarske akademije nauka, čime se, kroz razmjenu znanja i interakciju kultura, različita društva najbolje povezuju.
- Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti 13. maja 2025. godine posjetio je g. Lučian Bružan (Lucian Brujan), koordinator Berlinskog procesa za obrazovanje, nauku i inovacije, u Njemačkoj nacionalnoj akademiji nauka

Leopoldina. Tom prilikom, gospodin Bružan sastao se sa akademikom Ljubišom Stankovićem, predsjednikom CANU, i akademikom Žarkom Mirkovićem, potpredsjednikom CANU. Tokom razgovora sagovornici su razmijenili mišljenja povodom osam do sada održanih zajedničkih konferencija institucionalnih nosilaca nauke, obrazovanja, istraživanja i inovacija u zemljama Zapadnog Balkana, organizovanih pod okrijem 10-godišnjeg njemačkog predsjedavanja inicijativom Berlinski proces za Zapadni Balkan (Berlin Process Joint Science Conference). Format konferencije predstavlja odraz kolektivnih napora da se kroz unapređenje stanja u oblasti obrazovanja, istraživanja i inovacija pruži podrška zemljama Zapadnog Balkana na putu ka integracijama u Evropsku uniju. U tom pogledu, sagledana je i uloga koju imaju institucije visokog obrazovanja i nauke u zemljama regiona i značaj njihovog čvršćeg povezivanja i saradnje u cilju rješavanja pitanja od zajedničkog interesa.

- Međunarodna služba CANU podnijela je 15. maja 2025. godine prilog za projekat Međunarodnog naučnog savjeta (International Science Council – ISC) na temu *Rodna ravnopravnost u naučnim organizacijama (Gender Equality in Scientific Organizations)*.
- Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti 30. maja 2025. godine posjetila je potpredsjednica Slovačke akademije nauka za međunarodnu saradnju prof. Zuzana Panczová, sa saradnicama, prof. Beátom Balogovom, dekanicom Filozofskog fakulteta Prešovskog univerziteta, i prof. Michaelom Sépešiovom, prodekanicom za obrazovanje Filozofskog fakulteta Univerziteta u Prešovu. Sastanku je prisustvovao i Pavol Krutošík, savjetnik u Ambasadi Republike Slovačke u Crnoj Gori. Delegaciju su u CANU primili akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU, i akademik Predrag Miranović, generalni sekretar CANU. Tokom razgovora, obostrano je prepoznat potencijal za jačanje međuakademijske saradnje kroz osmišljavanje novih oblika zajedničkih aktivnosti u različitim domenima nauke i istraživanja. Akademik Stanković ocijenio je posebno vrijednom mogućnost upoznavanja sa iskustvima i metodama u izradi enciklopedijskih izdanja Slovačke akademije nauka, koji bi bili od značaja u procesu izrade *Enciklopedije Crne Gore*. U cilju ostvarivanja čvršće bilateralne saradnje u narednom periodu, akademik Stanković

i prof. Zuzana Panczová potpisali su Memorandum o saradnji između CANU i Slovačke akademije nauka.

- Akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU, učestvovao je, onlajn, u programu Generalne skupštine Evropske federacije akademija prirodnih i humanističkih nauka (ALLEA General Assembly 2025), koja se u hibridnom formatu održala 3. i 4. juna 2025. godine u Kopenhagenu. Dvodnevni program zasijedanja obuhvatio je, između ostalog, javni naučni simpozijum *Evropa i Arktik: nauka i diplomatija (Europe and the Arctic: Science and Diplomacy)*, koji je okupio istaknute istraživače, kreatore politike i predstavnike civilnog društva iz cijele Evrope, kako bi raspravljali o tome kako arktička diplomatija, zasnovana na istraživanjima, može oblikovati održivu i kolaborativnu budućnost. Njemačka fizičarka prof. dr Viola Priesemann, članica Njemačke mlade akademije, odlikovana je nagradom „Madame de Staël” za 2024. godinu, za svoje angažovanje tokom pandemije, naučnu izvrsnost i posvećenost koordinisanom evropskom odgovoru. Drugog dana Skupštine, održan je poslovni sastanak delegata članica ALLEA-e (ALLEA Business Meeting 2025).
- U junu 2025. godine otpočet je rad na dva zajednička istraživačka projekta, koji se realizuju na osnovu bilateralne naučne saradnje CANU i SANU: *Dijagnostika i liječenje srčane slabosti u Crnoj Gori i Srbiji*, čiji su rukovodioci akademik Goran Nikolić i akademik SANU Petar Seferović i *Savremeni trendovi u elektroenergetici, obradi signala i informacionoj bezbjednosti*, kojim rukovode akademik Igor Đurović, sekretar Odjeljenja prirodnih nauka, i akademik SANU Slobodan Vukosavić.
- Međunarodna služba CANU podnijela je u ime CANU 12. juna 2025. godine analizu povodom projekta Međunarodnog naučnog savjeta (ISC), na temu *Procjena potreba i resursa naučne diplomatije (Assessing Needs and Resources in Science Diplomacy)*. Na zahtjev ISC-a, CANU je izradila i prilog povodom konsultacija članica ISC-a o principima za reviziju strukture članarina za ISC.
- Po upućenom pozivu ISC-a, predstavnik CANU pratio je onlajn sastanak 18. juna 2025. godine posvećen pokrenutom projektu ISC-a *Novosti o budućnosti naučnih sistema (Updates on the ISC Science Systems Futures*

project), kojim su obuhvaćene teme od interesa: *Vještačka inteligencija u nacionalnim istraživačkim ekosistemima* (AI in national research ecosystems); *Novonastajuće tehnologije i transformacije* (Emerging technologies and transformations); *Naučne organizacije u digitalnom dobu* (Science organizations in the digital age); *Inovativna saradnja nauke i industrije* (Innovative science-industry collaboration).

- Delegacija CANU, u sastavu: akademik Predrag Miranović, generalni sekretar CANU, akademik Dragan K. Vukčević, rukovodilac Leksikografskog centra CANU, i mr Dragana Marinković-Dubljević, sekretarka Leksikografskog centra CANU, boravila je u radnoj posjeti Leksikografskom zavodu „Miroslav Krleža” (LZMK) u Zagrebu, u periodu od 23. do 26. jun 2025. godine. Tom prilikom, potpisan je Memorandum o saradnji između CANU i LZMK-a u pripremi *Enciklopedije Crne Gore*.
- Povodom smrti akademika Srpske akademije nauka i umetnosti (SANU) i inostranog člana CANU Zorana L. Kovačevića, akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU, uputio je 30. juna 2025. godine pismo saučesća akademiku Zoranu Kneževiću, predsjedniku SANU.
- Na poziv predstavnika naučne i biznis zajednice provincije Šandong u Kini, akademik Žarko Mirković, potpredsjednik CANU, učestvovao je kao predstavnik CANU na sastanku povodom razmjene *Šandong (Kina) – Crna Gora ekonomska, trgovinska i tehnološka saradnja* (Shandong (China) – Montenegro Economic, Trade, and Technology Cooperation Exchange Meeting), koji su predstavnici provincije Šandong organizovali u hotelu „Hilton” u Podgorici, 4. jula 2025. godine.
- U posjeti Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti 9. jula 2025. godine boravila je delegacija Računarsko-naučnog centra provincije Šandong u NR Kini – Nacionalnog centra za superkompjutere sa sjedištem u Đinanu (Shandong Computer Science Center – National Supercomputer Center in Jinan). Delegaciju su činili: prof. Yuli Wang, sekretar partije Računarsko-naučnog centra Šandong (Nacionalni centar za superkompjutere u Đinanu), prof. Xu Shujiang, viši istraživač u Nacionalnom centru u Đinanu, Wei Shao i Yan Liang, istraživači u Centru. Zajedno sa kineskom

delegacijom, u posjeti CANU bili su i prof. dr Miodrag Mihaljević, dopisni član SANU i zamjenik direktora Matematičkog instituta SANU, i prof. dr Nevena Mijajlović, članica Upravnog odbora Univerziteta Crne Gore i članica Odbora za matematiku i fiziku Odjeljenja prirodnih nauka CANU. Tom prilikom, delegacija se sastala sa predstavnicima CANU: akademikom Ljubišom Stankovićem, predsjednikom CANU, akademikom Žarkom Mirkovićem, potpredsjednikom, akademikom Zoranom Rašovićem, potpredsjednikom, akademikom Predragom Miranovićem, generalnim sekretarom, akademikom Igorom Đurovićem, sekretarom Odjeljenja prirodnih nauka CANU. Predstavnici dviju ustanova upoznali su se sa organizacionom strukturom i oblastima naučnoistraživačkog rada kojima se bave u okviru svog djelovanja, kao i sa osnovnim oblicima aktivnosti koje realizuju. U skladu s tim, strane su se saglasile o potrebi uspostavljanja bliže saradnje dviju ustanova na izučavanju računarskih nauka i primjene novih otkrića. U tom cilju, akademik Ljubiša Stanković, predsjednik, i akademik Igor Đurović, sekretar Odjeljenja prirodnih nauka CANU, i predstavnici Računarsko-naučnog centra Šandong (Nacionalni centar za superkompjutere u Đinanu) – prof. Yuli Wang i prof. Xu Shujiang potpisali su bilateralni Sporazum o naučnoj saradnji u oblasti pouzdane vještačke inteligencije i njene primjene (Memorandum of Understanding on Scientific Cooperation on Reliable Artificial Intelligence and Applications).

- U sklopu aktivnosti međunarodne naučne saradnje, 9. jula 2025. godine Crnogorsku akademiju nauka i umjetnosti je posjetila i petočlana delegacija profesorâ i istraživačâ sa Univerziteta Xidian u NR Kini. Članove delegacije, u sastavu: prof. Ding Jinshan, dekan Elektrotehničkog fakulteta Univerziteta Xidian, prof. Zhu Mingzhe, prodekan Kunshan instituta za istraživanje inovacija Univerziteta Xidian, prof. Dong Chunxi i prof. Su Hongtao, sa Elektrotehničkog fakulteta Univerziteta Xidian, i Chen Jiayu, rukovodilac Odsjeka za međunarodne poslove tog fakulteta, primili su akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU, akademik Predrag Miranović, generalni sekretar CANU, i prof. Miloš Daković, predavač na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore i član Odbora za informaciono-komunikacione tehnologije Odjeljenja prirodnih nauka CANU. Tokom razgovora, sagovornici su razmotrili aspekte uspostavljanja čvršće naučne saradnje i razmjene između

predstavnik dviju ustanova, s ciljem sprovođenja zajedničkog rada na relevantnim istraživačkim projektima.

- Akademik Nenad Vuković i prof.dr Siniša Jelušić, vanredni član CANU i rukovodilac Instituta za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš”, učestvovali su sa referatima na 17. Međunarodnom kongresu slavista (XVIIth International Congress of Slavists / XVII международный съезд славистов), koji je održan od 24. do 31. avgusta 2025. godine u Centru Malesherbes Univerziteta Sorbona u Parizu.
- Prof. Ilija Vujačić, vanredni član CANU, učestvovao je kao predstavnik CANU na XV dvogodišnjem sastanku Međunarodne mreže akademija i učenih društava posvećene ljudskim pravima (Fifteenth biennial meeting of the International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies (IHRN)), održanom od 9. do 11. septembra 2025. godine u Norveškoj akademiji nauka i književnosti (DNVA), u Oslu.
- Na poziv akademika V. G. Gusakova, predsjedavajućeg Međunarodnoj asocijaciji akademija nauka (International Association of Academies of Science (IAAS) / Международная ассоциация академий наук (МАН)), akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU, imao je onlajn učešće na XXXVIII zasijedanju Savjeta MAAN (38th IAAS Science Council Meeting), koje je onlajn pratila i Katarina Terzić, savjetnica za međunarodnu saradnju u Službi CANU. Sjednica pod nazivom *Savremeni makrotrendovi u razvoju svjetske nauke: Novi izazovi i mogućnosti* (*Contemporary macrotrends in world science development: new challenges and opportunities*), održana je od 17. do 19. septembra 2025. godine u hibridnom formatu u Nacionalnoj akademiji nauka Bjelorusije, u Minsku. Pored izlaganja u tematskim sesijama, učesnici zasijedanja su za novog predsjedavajućeg MAAN izabrali akademika V. S. Karanika, koji je i novoizabrani predsjednik Nacionalne akademije nauka Bjelorusije, dok je za zamjenika rukovodioca MAAN izabran akademik V. L. Gurski, glavni naučni sekretar NANB.

- Na poziv ALLEA-e, akademik Igor Đurović, sekretar Odjeljenja prirodnih nauka, pratio je kao predstavnik CANU onlajn Seminar SAPEA-e (Science Advice for Policy by European Academies), posvećen ulozi i korišćenju vještačke inteligencije za krizni menadžment (The role and use of artificial intelligence for crisis management), 6. oktobra 2025. godine.
- Povodom otvaranja retrospektivne izložbe *Stvarnosti iluzije* Miodraga Tabačkog, dopisnog člana SANU, u Galeriji CANU 10. oktobra 2025. godine, CANU je posjetio akademik Zoran Knežević, predsjednik SANU. Izložbu je otvorio akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU, a o stvaralaštvu Miodraga Tabačkog govorili su prof. Radmila Vojvodić i akademik Zoran Knežević, predsjednik SANU.
- Na osnovu poziva koji je predsjedniku CANU akademiku Ljubiši Stankoviću uputio generalni sekretar Atinske akademije prof. Christos S. Zerefos, CANU je primljena u počasno članstvo novoosnovane Međunarodne zajednice akademija (Koinon), čiji je osnivač Atinska akademija, 10. oktobra 2025. godine.
- Delegacija CANU, u sastavu: akademik Dragan K. Vukčević, glavni i odgovorni urednik *Enciklopedije Crne Gore*, i mr Dragana Marinković-Dubljević, sekretarka Redakcije *Enciklopedije Crne Gore*, učestvovali su na Konferenciji evropskih enciklopedija, održanoj u Rimu od 13. do 15. oktobra 2025. godine, u organizaciji Instituta za italijansku enciklopediju – Treccani. Konferencija je okupila predstavnike nacionalnih enciklopedija i leksikografskih instituta iz Evrope, sa ciljem razmjene iskustava i jačanja saradnje u okviru Evropske enciklopedijske mreže (EEN). Tom prilikom, mr Marinković-Dubljević imala je izlaganje na temu *Enciklopedija Crne Gore*.
- Akademik Predrag Miranović, generalni sekretar CANU, učestvovao je kao predstavnik CANU na 93. Generalnoj skupštini Međunarodne unije akademija (Union Académique Internationale 93rd General Assembly), koja je održana od 13. do 15. oktobra 2025. godine u Akademiji nauka i književnosti u Majncu. Prema programu Skupštine UAI, prvog dana

izvršena je evaluacija dugoročnih projekata UAI, izglasan novi statut, odobreni naučni grantovi za naredni dvogodišnji period i dodijeljene nagrade mladim perspektivnim istraživačima (ECRA). Drugog dana zasijedanja održana su predavanja na teme tekućih naučnih projekata iz oblasti medijevalistike i arheologije, predstavljena nova UAI digitalna biblioteka i usvojeni za podršku novi projekti, nakon čega su izabrani novi članovi Upravljačkog odbora UAI. Za novog predsjednika UAI izabrana je prof. Luisa Migliorati, iz Pontifikalne akademije za arheologiju.

- Na poziv predsjednice Njemačke nacionalne akademije nauka Leopoldina prof. Bettine Rockenbach i predsjednika britanskog Kraljevskog društva prof. Adriana Smitha, akademik Žarko Mirković, potpredsjednik CANU, učestvovao je kao predstavnik CANU na IX zajedničkoj naučnoj konferenciji Berlinskog procesa (9th Berlin Process Joint Science Conference), koja se, u suorganizaciji Nacionalne akademije Velike Britanije The Royal Society i Njemačke nacionalne akademije nauka Leopoldina, održala od 14. do 16. oktobra 2025. godine u Ljubljani. Tema konferencije, koja je okupila predstavnike institucionalnih nosilaca nauke, obrazovanja, istraživanja i inovacija u zemljama Zapadnog Balkana, bila je *Nauka pod pritiskom – izazovi i mogućnosti (Science under Pressure – Challenges and Opportunities)*. U okviru uvodne i više tematskih sesija predstavljeni su uvidi u trenutne izazove koji određuju akademske slobode i institucionalnu autonomiju na Zapadnom Balkanu, zajedno sa mogućnostima za djelovanje. Navedeni su nedavni pritisci na naučne organizacije i ukazano na potencijal regiona da ojača svoju ekonomiju znanja, podstakne inovacije i poboljša uticaj istraživanja. Istaknuto je i da posebnu pažnju treba posvetiti važnosti prekogranične saradnje između naučnih zajednica i institucija, kao i koordinisanim naporima za postavljanje agende, zastupanje i postepenu integraciju u istraživačke i inovativne inicijative EU. U okviru završnog panela formulisani su ključni zaključci konferencije, zajedno sa osnovnim porukama i strukturiranim preporukama, upućeni Samitu šefova država i vlada Zapadnog Balkana i Evropskoj komisiji.
- Na osnovu odluke Predsjedništva CANU, predstavnice CANU akademik Svjetlana Terzić i prof. dr Vesna Kilibarda, vanredni član CANU, sekretarka Odjeljenja humanističkih nauka, učestvovala su na VIII

godišnjem sastanku evropskih članica asocijacije Međunarodni naučni savjet (8th European ISC Members Annual Meeting 2025), koji je održan 20. i 21. oktobra 2025. godine u Albanskoj akademiji nauka u Tirani. Sastanku je prisustvovala i Katarina Terzić, savjetnica za međunarodnu saradnju u Službi CANU. Agendom sastanka prvoga dana obuhvaćene su dvije sesije – otvorena sesija i druga, na temu evropskog pogleda na slobodu u nauci. U okviru panel-diskusije, u prvoj sesiji akademik Svjetlana Terzić imala je izlaganje posvećeno pitanju kako pretvoriti nauku kao javno dobro u pokretača ekonomije malih zemalja (How to convert science as public good into driver of economy of small countries). U okviru poslovnog sastanka evropskih članica ISC (Only members Business meeting), održanog drugoga dana, prof. dr Vesna Kilibarda predstavila je glavne aktivnosti CANU koje čine prilog i ciljevima ISC, i iznijela osvrt na razmatrane predloge daljih pravaca djelovanja evropske grane ISC. Sastanak je zaključen dogovorima o budućem organizacionom obliku rada grupe evropskih članova ISC.

- Na poziv predsjednika Alijanse međunarodnih naučnih organizacija (ANSO) prof. Sukita Limpijumnonga, i izvršnog direktora ANSO prof. Liu Weidonga, akademik Žarko Mirković, potpredsjednik CANU, učestvovao je kao predstavnik CANU na Generalnoj konferenciji ANSO o nauci i inovacijama za održivu budućnost (ANSO General Conference on Science & Innovation for a Sustainable Future) i na IV Generalnoj skupštini ANSO (4th ANSO General Assembly), održanim od 27. do 31. oktobra 2025. godine u Pekingu. Prema programu dvodnevne konferencije, koja je poslužila kao platforma za komunikaciju između članica ANSO, partnera i globalne naučne zajednice, pitanje nauke i inovacija za održivu budućnost razmatrano je u okviru tri tematske sesije, uz učešće plenarnih predavača i interaktivne panel-diskusije: *Nauka i tehnologija za održivi razvoj (Science & Technology for Sustainable Development)*; *Razvoj vještačke inteligencije (AI) i upravljanje (AI Development and Governance)*; *Izgradnja kapaciteta i saradnja u oblasti visokog obrazovanja u domenima nauke, tehnologije, inženjerstva i matematike (Capacity Building and Higher Education Cooperation in STEM)*. Program Generalne skupštine ANSO, koja se održala 30. i 31. oktobra, uključio je: razmatranje ostvarenih dometa u radu alijanse; prijem novih organizacija na osnovu pristiglih prijava za članstvo;

izmjene statuta i pravilnika ANSO; izbor novog sastava Upravnog odbora ANSO, kao i utvrđivanje prioriteta daljeg razvoja alijanse.

- Na osnovu predloga akademika Zorana Rašovića, potpredsjednika CANU, u Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti održana je Međunarodna konferencija *Sedamdeset pet godina Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda / 75 years of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms*, 31. oktobra 2025. godine. Program Konferencije obuhvatio je devet izlaganja. Uvodnu riječ *Sedamdeset pet godina Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda* imao je akademik Zoran P. Rašović, potpredsjednik CANU, a pozdravnu riječ putem video-poruke uputio je predsjednik Crne Gore Jakov Milatović. Izlaganja u plenarnoj sesiji imali su: potpredsjednica Evropskog suda za ljudska prava (ECHR) prof. dr Ivana Jelić (*Evropska konvencija o ljudskim pravima kao živi instrument u jurisprudenciji Suda u Strazburu*), predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore Valentina Pavličić (*Uticaj Evropske konvencije o ljudskim pravima na sudsku praksu redovnih sudova u Crnoj Gori*), ministarka evropskih poslova u Vladi Crne Gore Maida Gorčević (*Zaštita ljudskih prava kao preduslov evropske budućnosti Crne Gore*), predsjednik Sekcije III Evropskog suda za ljudska prava – ECHR prof. dr Ioannis Ktistakis (*Freedom of expression and abuse of rights under the European Convention of Human Rights: the question of historical revisionism / Sloboda izražavanja i zloupotreba prava prema Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima: pitanje istorijskog revizionizma*), sudija Evropskog suda za ljudska prava prof. dr Mateja Đurović (*Vještačka inteligencija — izazovi i mogućnosti digitalnog doba*), zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore Siniša Bjeković (*Nadnacionalno i internacionalno u Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima*) i izvršna direktorica NVO Akcija za ljudska prava (HRA) Tea Gorjanc-Prelević (*Standard djelotvorne istrage — utvrđivanje kršenja procesnog aspekta člana 3 Evropske konvencije u praksi Ustavnog suda Crne Gore*). Konferencija je zaključena završnom riječju akademika Zorana P. Rašovića. Okupila je brojne predstavnike crnogorskog pravosuđa na svim nivoima, predstavnike Savjeta Evrope i Evropske unije, ministre i predstavnike Vlade Crne Gore, institucionalne predstavnike i članove akademske zajednice u Crnoj Gori, predstavnike stručnih

udruženja i organizacija, predstavnike stranih misija i civilnog sektora u Crnoj Gori.

- Predstavници CANU – akademik Žarko Mirković, potpredsjednik CANU i generalni sekretar Evromediteranske mreže akademija, i prof. dr Ilija Vujačić, vanredni član CANU, učestvovali su na Konferenciji *UN/upravljanje u regiji Mediterana i globalni sistem (UN/Governance in the Mediterranean Region and the Global System)*, koja se u sprezi sa sjednicom Izvršnog odbora EMAN (Euro Mediterranean Academic Network Executive Committee Meeting), 1. i 2. novembra 2025. godine, u organizaciji Turske akademije nauka (TÜBA) i pod okriljem EMAN, u Istanbulu. Tema Konferencije posvećene obilježavanju 80-godišnjice od osnivanja Ujedinjenih nacija, kao nesumnjivo najsveobuhvatnije upravljačke organizacije u modernoj eri, obuhvatila je savremena pitanja upravljanja, imajući u vidu da izazovi sa kojima se kao društva suočavamo prevazilaze nacionalne i regionalne granice i ukazuju na nužnost jačanja globalne i regionalne saradnje i upravljanja. Programom Konferencije obuhvaćene su, pored uvodne, plenarne i završne panel-sesije, sljedeće tematske sesije: Naučni i diplomatski pejzaž Turske i upravljanje (The Science Diplomacy Landscape of Türkiye and Governance); Upravljanje ljudskom mobilnošću, pravima i kulturnim suživotom (Governing Human Mobility, Rights, and Cultural Coexistence); Multipolarnost i upravljanje bezbjednošću u fragmentiranom svijetu (Multipolarity and Security Governance in a Fragmented World); Održivost, inovacije i globalna fleksibilnost (Sustainability, Innovation, and Global Resilience). Prof. dr Vujačić, vanredni član CANU, imao je izlaganje u okviru druge sesije, na temu *Zloupotreba ljudskih prava na balkanskoj ruti migracija (Human rights abuses on the Balkan migration route)*. U okviru sastanka Izvršnog odbora EMAN razmatrane su predložene aktivnosti i strateški prioriteti djelovanja EMAN u narednom periodu i istaknuta je orijentacija ka jačanju veza sa drugim međunarodnim akademijskim organizacijama, poput GID, IAP, kao i sa drugim partnerskim akademijama. Akademik Mirković dao je prilog definisanju daljih pravaca djelovanja mreže EMAN i načina povećanja njene vidljivosti na širem polju međunarodnog udruživanja akademija.

- Na poziv predsjednika Mađarske akademije nauka (MTA) prof. Tamaša Frojnda (Tamás Freund), akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU, učestvovao je u programu proslave 200-godišnjice Mađarske akademije nauka (Bicentenary of the Hungarian Academy of Sciences MTA 200th Anniversary), koja je održana 3–5. novembra 2025. godine u Budimpešti. Program proslave, uz prateći kulturno-umjetnički sadržaj, obuhvatio je održavanje Međunarodne konferencije *Prošlost, sadašnjost i budućnost učenih društava: Promjenljiva uloga akademija u 21. vijeku* (*Past, Present and Future of Learned Societies: The changing role of Academies in the 21st century*) i Naučnog simpozijuma (organizovanog od strane Evropske akademije, ogranka u Budimpešti – Academia Europaea Budapest Hub) *Od prepreka do mostova: ka kohezivnijoj evropskoj istraživačkoj oblasti* (*From Barriers to Bridges: Towards a more Cohesive European Research Area*). Tom prilikom, Katarina Terzić, savjetnica za međunarodnu saradnju u Službi CANU, učestvovala je, uz podršku organizatora, u radionici *Podržavanje integriteta naučnog savjeta: ključni principi i izazovi* (*Upholding Integrity in Scientific Advice: Key Principles and Challenges*), koja je u suorganizaciji SAPEA-e i ALLEA-e održana u okviru programa obilježavanja jubileja MTA, 3–4. novembra 2025. godine u Budimpešti.
- Povodom poziva upućenog od strane predsjednika Azerbejdžanske nacionalne akademije nauka (ANAS) akademika Ise Habibbeylia, akademik Dragan K. Vukčević je na osnovu odluke Predsjedništva CANU, učestvovao kao predstavnik CANU u programu obilježavanja 80-godišnjice Azerbejdžanske nacionalne akademije nauka (80th Anniversary of ANAS), održanom 3–5. novembra 2025. godine u Bakuu.
- Akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU, učestvovao je onlajn na trogodišnjoj konferenciji Međuakademijskog partnerstva (IAP) na temu *Povezivanje nauke, politike i društva u eri transformacija* (*Bridging Science, Policy, and Society in an Era of Transformation*) i na Generalnoj skupštini IAP (2025 IAP Triennial Conference and General Assembly), održanim u hibridnom formatu, 8–11. decembra 2025. godine u Akademiji za naučno istraživanje i tehnologiju (ASRT), u Kairu.

- Na poziv predsjednika Kosovske akademije nauka i umjetnosti (ASHAK) akademika Mehmeta Kraje, akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU, učestvovao je u programu proslave 50-godišnjice Kosovske akademije nauka i umjetnosti (50th Anniversary of KASA), 10–11. decembra 2025. godine u Prištini.
- Na poziv Petera Gluckmana, predsjednika Međunarodnog naučnog savjeta (ISC), akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU, učestvovao je 15. decembra 2025. godine u radu Vanredne generalne skupštine ISC, na kojoj je elektronskim putem sprovedeno glasanje povodom usvajanja predloženog strateškog plana i plana implementacije aktivnosti ISC za period od 2025. do 2028. godine i Budžeta ISC za naredni trogodišnji period (Electronic ISC Extraordinary General Assembly to approve Strategic Framework/Implementation Plan 2025–2028 and Multiannual Budget 2026–2028).

1.2.3. SPORAZUMI O SARADNJI

U 2025. godini, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti potpisala je dva sporazuma o saradnji, i to sa:

1. Ministarstvom ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, br. 02-1304, od 20. juna 2025. godine.

Predsjedništvo je imenovalo akademike Ljubišu Stankovića i Igora Đurovića u Koordinacioni odbor za praćenje realizacije Sporazuma o saradnji između CANU i Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

2. Crnogorskim operaterom tržišta električne energije, br. 02-1416, od 3. jula 2025. godine.

Predsjedništvo je imenovalo akademike Predraga Miranovića i Igora Đurovića u Koordinacioni odbor za praćenje realizacije Sporazuma o saradnji između CANU i Crnogorskog operatera tržišta električne energije.

1.2.4. KOMISIJA ZA NAUČNE I UMJETNIČKE DJELATNOSTI

Komisija za naučne i umjetničke djelatnosti CANU je održala jednu sjednicu, 7. novembra 2025. godine.

I Komisija je razmotrila i usvojila izvještaje o radu na 15 naučnoistraživačkih i umjetničkih projekata CANU u 2025. godini:

1. *Kvazidijagonalizacija nekonzervativnih dinamičkih sistema sa konačnim brojem*, rukovodioca akademika Ranislava Bulatovića;
2. *Karakterizacija i modeliranje raspodjele koncentracija radona u crnogorkim školama i vrtićima*, rukovodioca akademika Perka Vukotića;
3. *Estimacija parametara sinusoidalno faznih signala i hibridnih formi putem RANSAC algoritma*, rukovodioca akademika Igora Đurovića;
4. *Metodi optimizacije, rješavanje varijacionih i kvazivarijacionih nejednakosti*, rukovodioca akademika Milojice Jaćimovića;
5. *Saradnja vojnog i civilnog zdravstva: Mogućnosti integracije resursa u cilju efikasnijeg funkcionisanja zdravstvenog sistema Crne Gore*, rukovodioca akademika Gorana Nikolića;
6. *Spektralna analiza i filtriranje signala na orijentisanim acikličnim grafovima*, rukovodioca akademika Ljubiše Stankovića;
7. *Aranžmani hiperravni i rodovi Hizebrucha*, rukovodioca akademika Svjetlane Terzić;
8. *Istraživanje ekoloških i ekonomskih aspekata emisije izduvnih gasova od drumskog saobraćaja u urbanim sredinama*, rukovodioca akademika Vlada Lubarde;
9. *Obrazovanje pravnika – crnogorski slučaj*, rukovodioca prof. dr Zorana Stojanovića, vanrednog člana CANU;
10. *Zbornik dokumenata za istoriju Crne Gore XV–XVII vijeka* (knjiga I i II), rukovodioca akademika Nika Martinovića;
11. *Turski (Osmanski) izvori za istoriju Crne Gore*, knjiga 2, tom II, rukovodioca akademika Šerba Rastodera;
12. *Goli otok – otisak*, rukovodioca akademika Anke Burić, akademika Dragana K. Vukčevića i akademika Nika Martinovića;
13. *Crnogorske (likovne i književne) teme akademika Tonka Maroevića II*, rukovodioca akademika Pavla Goranovića;
14. *Ciklus crteža ŽARIŠTA*, rukovodioca akademika Dragana Karadžića;
15. *Barok u književnosti i umjetnosti Boke Kotorske – mediteranski kontekst*, rukovodioca prof. dr Siniše Jelušića, vanrednog člana CANU (Institut za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš”)

II Komisija je razmotrila i usvojila prijave sljedećih naučnoistraživačkih i umjetničkih projekata, kao i projekata čija se realizacija nastavlja:

1. *Algebarsko-geometrijski aspekti dinamike mehaničkih sistema*, rukovodioca akademika Ranislava Bulatovića;
2. *Radonski potencijal lokacija nad boksitima*, rukovodioca akademika Perka Vukotića;
3. *Estimacija parametara multitonskih sinusoidalno frekvencijski moduliranih signala*, rukovodioca akademika Igora Đurovića;
4. *Optimizacija, varijacione nejednakosti, hiperbolički prostori i matematičke osnove mašinskog učenja*, rukovodioca akademika Milojice Jaćimovića;
5. *Pregled analiziranih genealoških DNK podataka u Crnoj Gori – Uvid u genetsku strukturu savremenog i drevnog stanovništva Crne Gore i ključne pravce migracija*, rukovodioca akademika Milojice Jaćimovića;
6. *Istraživanje biologije oprašivanja, reprodukcije i klijanja sjemena stenoendemične vrste *Petrolanium crnojevicii**, rukovodioca akademika Vukića Pulevića;
7. *Spektralna analiza i filtriranje signala na orijentisanim acikličnim grafovima*, rukovodioca akademika Ljubiše Stankovića;
8. *Grasmanove mnogostrukosti $Gn,2$ – hipereliptički rod i Tn -ekvivarijantne kohomologije*, rukovodioca akademika Svjetlane Terzić;
9. *Društvena dinamika i stratifikacija u crnogorskom društvu od 1989. godine*, rukovodioca prof. dr Ilije Vujačića, vanrednog člana CANU;
10. *Skulptura u Crnoj Gori (od praistorije do početka XXI vijeka)*, I faza, rukovodioca akademika Nika Martinovića;
11. *Turski (Osmanski) izvori za istoriju Crne Gore*, knjiga 3, tom III, rukovodioca akademika Šerba Rastodera;
12. *Goli otok – otisak*, rukovodioca akademika Anke Burić, akademika Nika Martinovića i akademika Dragana K. Vukčevića;
13. *Miroslav Krleža i Crna Gora*, rukovodioca akademika Pavla Goranovića;
14. *Zbogom oružje*, rukovodioca Branka Baletića, vanrednog člana CANU;
15. *Barok u književnosti i umjetnosti Boke Kotorske – mediteranski kontekst*, rukovodioca prof. dr Siniše Jelušića, vanrednog člana CANU.

1.2.5. KOMISIJA ZA IZDAVAČKU DJELATNOST

1.2.5.1. Sjednice Komisije za izdavačku djelatnost

Komisija za izdavačku djelatnost održala je ukupno pet sjednica tokom 2025. godine, i to 12. februara, 24. aprila, 29. maja, 6. juna (elektronska sjednica) i 16. oktobra. Na ovim sjednicama Komisija je razmatrala i usvajala rukopise koje su prethodno odobrila odgovarajuća odjeljenja, kao i druge tekuće poslove u vezi sa izdavačkom djelatnošću Akademije.

Na sjednici, održanoj 12. februara, Komisija je donijela odluku kojom su, na osnovu prijedloga odjeljenja, za štampu prihvaćeni sljedeći rukopisi:

1. *Anđeli iz Crne Gore*, katalog za izložbu Miodraga Dada Đurića;
2. *Leksikon vinogradarstva i vinarstva Crne Gore*;
3. *Kad se vladaoci svađaju*, autora Ismaila Kadarea;
4. *Nastajanje i razvoj krivičnog prava u Crnoj Gori*.

Na sjednici, održanoj 24. aprila, Komisija je donijela odluku kojom su, na osnovu prijedloga odjeljenja, za štampu prihvaćeni sljedeći rukopisi:

1. *Govor Potarja*, autorke Drage Bojović;
2. *Katalog parazitskih osa Crne Gore*, autora: Željko Tomanović, Korana Kocić, Jelisaveta Čkrkić, Olivera Petrović-Obradović i Anđeljko Petrović

Na sjednici, održanoj 29. maja, Komisija je donijela odluku kojom su, na osnovu prijedloga odjeljenja, za štampu prihvaćeni sljedeći rukopisi:

1. Zbornik radova sa Regionalnog naučnog skupa *Država, demokratija, građanin – kriza i izazovi*;
2. Spomenica preminulom članu CANU akademiku Olgi Perović.

Na elektronskoj sjednici, održanoj 6. juna, Komisija je donijela odluku kojom je, na osnovu prijedloga Odjeljenja, za štampu prihvaćen sljedeći rukopisi:

1. *Duh jednog vremena*, katalog za izložbu akademika Miloša Vuškovića.

Na sjednici, održanoj 16. oktobra, Komisija je donijela odluku kojom su, na osnovu prijedloga odjeljenja, za štampu prihvaćeni sljedeći rukopisi:

1. *Stvarnosti iluzije*, katalog za izložbu Miodraga Tabačkog;
2. Godišnjak CANU za 2024. godinu;
3. Zbornik radova sa Međunarodnog simpozijuma *Proceedings from MASA – EMAN Scientific Symposium Mediterranean Cultures in Dialogue*;
4. *Istorija Rumunije (1821–1989)*, grupa autora: Joana Aurela Popa, Joana Bolovan, Georg Jakob, Marčel Saladan i Kosmin Pop;
5. *Leksikon arheologije Crne Gore*;
6. Spomenica preminulom članu CANU akademiku Milici Kostić;
7. Spomenica preminulom članu CANU akademiku Milinku Šaranoviću;
8. Spomenica preminulom članu CANU akademiku Jevremu Brkoviću.

Komisija za izdavačku djelatnost time je u kontinuitetu doprinijela unapređenju naučne i kulturne djelatnosti Akademije, osiguravajući visok kvalitet i raznovrsnost objavljenih izdanja u 2025. godini.

1.2.5.2. Publikacije objavljene u 2025. godini

Iz štampe je izašlo 11 publikacija:

1. *Glasnik Odjeljenja društvenih nauka*, br. 27;
2. *Glasnik Odjeljenja humanističkih nauka*, br. 10;
3. *Glasnik Odjeljenja umjetnosti*, br. 34;
4. *Multipla skleroza i kvalitet života*, grupa autora: Ranko Raičević, Vaso Antunović, Jevto Eraković, Milovan Roganović;
5. *Katalog vaskularne flore Crne Gore*, tom III, grupa autora: Danijela Stešević, Milica Stanišić-Vujačić, Danka Caković;
6. *Anđeli iz Crne Gore*, katalog za izložbu Dada Đurića;
7. *Duh jednog vremena*, katalog za izložbu akademika Miloša Vuškovića;
8. *Stvarnosti iluzije*, katalog za izložbu Miodraga Tabačkog;
9. *Govor Potarja*, autorka Draga Bojović.
10. Spomenica preminulom članu CANU akademiku Vladu Strugaru;
11. Spomenica preminulom članu CANU akademiku Miomiru Dašiću.

Planirano je da do kraja 2025. godine bude objavljeno i predato u štampu:

1. Godišnjak CANU za 2024. godinu (predat u štampu);

2. *Glasnik Odjeljenja prirodnih nauka*, broj 28 (predat u štampu);
3. *Ad iuventas*, katalog za izložbu mladih umjetnika Crne Gore (predat u štampu);
4. Zbornik radova sa Međunarodnog simpozijuma *Proceedings from MASA – EMAN Scientific Symposium Mediterranean Cultures in Dialogue* (predat u štampu);
5. *Leksikon arheologije Crne Gore* (predat u štampu);
6. *Leksikon vinogradarstva i vinarstva* (predat u štampu);
7. *Teorije svijesti i problem zla u istoriji ideja*, autor Ben Lazare Mijušković;
8. *Žitelji Crne Gore u službi (administraciji) Osmanskog carstva*, priredio akademik Šerbo Rastoder.

1.2.6. CENTAR MLADIH NAUČNIKA I UMJETNIKA

Centar mladih naučnika i umjetnika CANU do sada je u 2025. godini održao dvije sjednice. Prioritetne aktivnosti članova Centra bile su usmjerene na realizaciju planiranih događaja, kao i na sprovođenje procedura u vezi sa izborom predsjednika Centra, uz jačanje uloge Centra u promociji nauke i umjetnosti među mladima.

Na sjednici održanoj 11. februara 2025. godine, kojoj je prisustvovao predsjednik Crnogorske akademije nauka i umjetnosti akademik Ljubiša Stanković, novi sastav Centra upoznat je sa mandatom, ciljevima i planiranim aktivnostima u tekućoj godini, uz naglašenu podršku rukovodstva CANU za realizaciju predviđenih projekata.

Na sjednici održanoj 25. februara 2025. godine izabran je predsjednik Centra za novu godinu mandata doc. dr Miloš Brajović, u skladu sa Pravilnikom o Centru mladih naučnika i umjetnika. Na istoj sjednici definisani su prioriteti u radu Centra za 2025. godinu, uključujući organizovanje događaja posvećenih fenomenu vještačke inteligencije, inicijativu za organizovanje izložbe mladih umjetnika i razmatranje izrade baze podataka mladih naučnika iz crnogorske dijaspore.

Centar je organizovao tribinu dr Petra Veličkovića na temu *Veliki jezički modeli kao grafovske neuronske mreže – razumijevanje njihove generalizacije*. Dr Veličković je istaknuti istraživač u oblasti vještačke inteligencije, zaposlen kao Senior Staff Research Scientist u Google DeepMindu, sa značajnim doprinosima u razvoju grafovskih neuronskih mreža i metodama koje se široko koriste u savremenoj nauci i industriji. Datum održavanja tribine je 7. novembar 2025. godine.

1.2.7. BIBLIOTEKA SA ARHIVOM

Elektronska sjednica Savjeta Biblioteke sa Arhivom održana je 24. oktobra 2025. godine i jednoglasno su usvojeni: Zapisnik sa prve sjednice Savjeta Biblioteke sa arhivom; Izvještaj o radu Biblioteke sa arhivom za 2025. godinu i Plan rada za 2026. godinu.

U cilju unapređenja bibliotečkog fonda i podrške naučnoistraživačkom radu, tokom 2025. godine realizovane su sledeće aktivnosti:

- Biblioteka je obogatila svoj fond sa ukupno 1.044 publikacije, i to na sljedeće načine: razmjenom (430 publikacija); kupovinom (2 publikacije); poklonom (612 publikacija).

Posebnu vrijednost u donatorskom segmentu predstavlja poklon od 577 publikacija iz privatne biblioteke akademika Vlada Strugara, koji je Biblioteci Crnogorske akademije nauka i umjetnosti ustupila njegova kćerka, o čemu je sačinjen zapisnik.

- Fizička i stručna obrada bibliotečke građe odvijala se kontinuirano, a obrađene publikacije dostupne su za pretragu putem elektronskog kataloga. U periodu od godinu dana obrađeno je sljedeće:
 - monografske publikacije – ukupno 6.306 bibliotečkih jedinica, što obuhvata 6.024 naslova;
 - serijske publikacije – obrađeno je 182 naslova, sa ukupno 5.772 sveske i 2.117 godišta;
 - analitička obrada – evidentirano je 256 članaka;
 - normativna baza CONOR (centralna baza podataka o autorima) dopunjena je sa 3.065 zapisa.
- Biblioteka je nastavila sa razvojem i unapređenjem svojih usluga, s posebnim naglaskom na primjenu savremenih metoda u pružanju informacija korisnicima. U okviru redovnih aktivnosti realizovane su usluge elektronskog pretraživanja potrebne građe, čime je korisnicima omogućeno efikasnije i preciznije pronalaženje bibliotečkog materijala. Elektronska evidencija korisnika Biblioteke pokazuje da ukupan broj

učlanjenih korisnika iznosi 258, među kojima je 38 novih članova upisanih u 2025. godini. U posmatranom periodu izdate su ukupno 284 publikacije, a evidentirano je 95 posjeta. Takođe, pružane su i usluge skeniranja materijala na zahtjev korisnika, s ciljem povećanja dostupnosti građe, pri čemu su ove aktivnosti sprovedene u skladu sa Zakonom o autorskom i srodnim pravima.

- Jedan od važnih segmenata u radu Biblioteke predstavlja razmjena publikacija sa institucijama u zemlji i inostranstvu, što je od posebnog značaja za obogaćivanje bibliotečkog fonda i jačanje međuinstitucionalne saradnje. U ovoj godini realizovana je razmjena publikacija sa sljedećim institucijama:
 - Srpska akademija nauka i umjetnosti, Beograd;
 - Univerzitetska biblioteka „Svetozar Marković“, Beograd;
 - Matica srpska, Novi Sad;
 - Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Sarajevo;
 - Akademija nauka i umjetnosti Republike Srpske, Banja Luka;
 - Makedonska akademija nauka i umjetnosti, Skoplje;
 - Slovenčka akademija nauka i umjetnosti, Ljubljana;
 - Akademija nauka i umjetnosti Kosova, Priština;
 - Bugarska akademija nauka, Sofija;
 - Nacionalna biblioteka Češke Republike, Prag;
 - Biblioteka Nacionalnog muzeja, Prag;
 - Češka akademija nauka i umjetnosti, Prag;
 - IKD University Press d. o. o., Sarajevo;
 - Centar za razmjenu naučne literature, Helsinki;
 - Univeritet u Ljubljani, Filozofski fakultet, Ljubljana;
 - Akademija nauka Albanije, Tirana;
 - Rumunska akademija, Bukurešt;
 - Centar za kulturu Prijestonice Cetinje.
- Iako nije u okviru njene nadležnosti, Biblioteka je obavljala poslove slanja obaveznog primjerka publikacija Nacionalnoj biblioteci Crne Gore „Đurđe Crnojević“ na Cetinju i Narodnoj biblioteci „Radosav Ljumović“ u Podgorici, u skladu sa Zakonom o izdavačkoj djelatnosti („Službeni list Crne Gore“, br. 30/12, od 8. juna 2012. godine).

- Nastavljene su aktivnosti na sređivanju arhivske građe iz Fonda Petra Vukčevića, čime se doprinosi njenoj boljoj dostupnosti i zaštiti. Arhiv je dodatno obogaćen rukopisnom i štampanom građom iz biblioteke akademika Vlada Strugara, koju je Biblioteci poklonila njegova porodica.
- U toku izvještajnog perioda došlo je do kadrovskih promjena u rukovodstvu Biblioteke. Na osnovu zakonskih propisa, dosadašnja upravnica Biblioteke ostvarila je pravo na starosnu penziju i time okončala svoju profesionalnu dužnost. Odlukom Predsjedništva Crnogorske akademije nauka i umjetnosti na mjesto upravnice Biblioteke imenovana je Sofija Stanković, bibliotekarska savjetnica.

1.2.8. ENCIKLOPEDIJA CRNE GORE

U 2025. godini nastavljen je rad na izradi *Enciklopedije Crne Gore*. Prema analizi abecedara oblasti, tema i struka, koju je, za svaku sjednicu pripremio prof. dr Miloš Daković, autor softverskog sistema za rad na leksikonima i *Enciklopediji Crne Gore*, preliminarni broj predloženih odrednica u Abecedaru *Enciklopedije Crne Gore* je 3.134, od čega 1.608 biografskih i 1.526 predmetnih odrednica. Redakcija je usvojila Poslovnik o radu, Konceptiju *Enciklopedije Crne Gore*, kao i Kategorizaciju i strukturu kategorizacije odrednica u Abecedaru *Enciklopedije Crne Gore*. Redakcija je kontinuirano radila na usaglašavanju predloženih kriterijuma za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica u okviru oblasti, tema i struka, kao i na nivou *Enciklopedije Crne Gore*. Održano je 13 sjednica Redakcije, kojima je predsjedavao glavni i odgovorni urednik akademik Dragan K. Vukčević.

1.2.8.1. Sjednice Redakcije *Enciklopedije Crne Gore*

- Na sjednici Redakcije održanoj 20. januara 2025. godine (VII sjednica), Redakcija je zaključila da glavni i odgovorni urednici objavljenih i leksikonâ koji su u izradi dostave predloge za uvrštavanje odrednica iz abecedarâ leksikonâ u Abecedar *Enciklopedije Crne Gore*, kao i kriterijume na osnovu kojih su izvršili selekciju odrednica. Leksikografski centar dostavio je članovima Redakcije digitalizovani Alfabetar Leksikografskog zavoda Crne Gore (LZCG) i Azbučnik CANU (građa iz ranijih pokušaja izrade *Enciklopedije Crne Gore*). Zaključeno je da urednici tema dostave predloge za uvrštavanje odrednica iz Alfabetara LZCG i Azbučnika CANU u Abecedar *Enciklopedije Crne Gore*. Na sjednici je razgovarano i o pitanjima u vezi sa koncepcijom i kategorizacijom odrednica u *Enciklopediji Crne Gore*. Članovi Redakcije donijeli su odluku o formiranju Radne grupe za izradu Poslovnika o radu Redakcije *Enciklopedije Crne Gore*.

- Na sjednici Redakcije održanoj 17. februara 2025. godine (VIII sjednica), glavni i odgovorni urednici leksikonâ informisali su članove Redakcije o dosadašnjim aktivnostima na izdvajanju odrednica iz leksikonâ za Abecedar *Enciklopedije Crne Gore*. Na sjednici je zaključeno da urednici tema dostave predloge za uvrštavanje odrednica iz Alfabetara LZCG i Azbučnika CANU u Abecedar *Enciklopedije Crne Gore*, kao i da dostave predloge odrednica u okviru

svojih tema. Rok za obavljanje ovih aktivnosti određen je 1. mart 2025. Redakcija je imenovala dva nova člana Uredništva teme Biodiverzitet (fauna, beskičmenjaci i morski biodiverzitet). Redakcija je razmatrala Predlog koncepcije *Enciklopedije Crne Gore*, radnu verziju kategorizacije odrednica u *Enciklopediji Crne Gore*, kao i Predlog poslovnika o radu *Enciklopedije Crne Gore*. Redakcija je zaključila da se navedeni materijali dostave na uvid Predsjedništvu CANU, kao i da članovi Redakcije do 1. marta dostave Redakciji svoje sugestije u vezi sa ovim materijalima.

- Na sjednici Redakcije održanoj 10. marta 2025. godine (IX sjednica), Redakcija je utvrdila Predlog koncepcije *Enciklopedije Crne Gore*. Glavni i odgovorni urednici leksikonâ dostavili su predloge odrednica iz leksikonâ, dok su urednici tema dostavili predloge odrednica iz Azbučnika CANU i Alfabetara LZCG u Abecedar *Enciklopedije Crne Gore*, kao i predloge novih odrednica. Urednici su dostavili i dopune predloga kriterijuma za uvrštavanje odrednica. Zaključeno je da urednici oblasti i tema, zajedno sa glavnim i odgovornim urednicima leksikonâ nastave rad na Abecedaru, kao i na usaglašavanju kriterijuma. Redakcija je imenovala uredništvo teme Jezik. Redakcija je imenovala sekretare oblasti, tema i struka u *Enciklopediji Crne Gore* i usvojila je Poslovnik o radu Redakcije *Enciklopedije Crne Gore*.

- Na sjednici Redakcije održanoj 31. marta 2025. godine (X sjednica), urednici oblasti predstavili su dosadašnje aktivnosti u izradi Abecedara *Enciklopedije Crne Gore*, shodno predlozima odrednica koje su dostavili urednici tema u *Enciklopediji Crne Gore* i glavni i odgovorni urednici leksikonâ, kao i predloženim kriterijumima za uvrštavanje odrednica. Zaključeno je da urednici oblasti i tema nastave rad na Abecedaru, u cilju usaglašavanja kriterijuma.

- Na sjednici Redakcije održanoj 28. aprila 2025. godine (XI sjednica), urednici tema predstavili su dosadašnji rad na izradi Abecedara. Redakcija je usvojila Koncepciju *Enciklopedije Crne Gore* i Kategorizaciju odrednica u izradi *Enciklopedije Crne Gore*.

- Na sjednici Redakcije održanoj 19. maja 2025. godine (XII sjednica), Redakcija je utvrdila Predlog memoranduma o saradnji u pripremi *Enciklopedije Crne Gore* između Crnogorske akademije nauka i umjetnosti i Leksikografskog zavoda „Miroslav Krleža“ iz Zagreba i konstatovala da će se slični sporazumi potpisati i sa srodnim institucijama u regionu.

Redakcija je usvojila Predlog urednikâ teme Država, politika i građansko društvo i donijela Odluku o imenovanju urednika struke Sport.

- Na sjednici Redakcije održanoj 9. juna 2025. godine (XIII sjednica), Redakcija je usvojila Predlog strukture kategorizacije odrednica u *Enciklopediji Crne Gore*. Uredništva tema nastavila su rad na abecedarima tema i ujednačavanju kriterijuma. Redakcija se saglasila da predstavnici Leksikografskog centra učestvuju u IV Konferenciji evropskih enciklopedija 2025, u periodu 13–15. oktobra 2025. godine u Rimu, na poziv Instituta Treccani za objavljivanje *Italijanske enciklopedije*, u saradnji sa Mrežom evropskih enciklopedija, čiji je Leksikografski centar CANU jedan od osnivača.

- Na sjednici Redakcije održanoj 7. jula 2025. godine (XIV sjednica), Redakcija je usvojila predlog urednika struke Sport i donijela Odluku o imenovanju uredništva struke Sport. Redakcija je usvojila predlog urednika struke Država, politika i građansko društvo i donijela Odluku o imenovanju urednika struke Mediji i novinarstvo. Redakcija je usvojila Izvještaj o posjeti delegacije CANU Leksikografskom zavodu „Miroslav Krleža“ (LZMK) u Zagrebu, u periodu 23–26. juna 2025. godine. Tom prilikom, potpisan je Memorandum o saradnji u pripremi *Enciklopedije Crne Gore* između CANU i LZMK-a.

- Na sjednici Redakcije održanoj 15. septembra 2025. godine (XV sjednica), zaključeno je da urednici oblasti, tema i struka nastave rad na ujednačavanju kriterijuma za uvrštavanje odrednica u Abecedar, ujednačavanju kategorizacije odrednica, određivanju matičnosti odrednica koje se javljaju u više tema, kao i na kriterijumima za ilustracije i predlogu autora za pisanje enciklopedijskih članaka. Redakcija je usvojila predlog urednika struke *Mediji i novinarstvo* i donijela Odluku o imenovanju uredništva ove struke.

- Na sjednici Redakcije održanoj 29. septembra 2025. godine (XVI sjednica), zaključeno je da urednici oblasti, tema i struka nastave rad na ujednačavanju abecedara, na osnovu predloženih kriterijuma na nivou *Enciklopedije Crne Gore*.

- Na sjednici Redakcije održanoj 27. oktobra 2025. godine (XVII sjednica), Redakcija je usvojila kriterijume za uvrštavanje profesora univerziteta i visokoškolskih institucija u Abecedar. Redakcija je usvojila izvještaj o učešću delegacije CANU na Konferenciji evropskih enciklopedija 2025, koja je održana u Rimu u periodu 13–15. oktobra 2025. godine, u organizaciji Instituta Treccani.

- XVIII sjednica Redakcije održana je 17. novembra 2025. godine.

Oblast Priroda

Urednik oblasti je akademik Predrag Miranović. Uredništvo oblasti broji 4 člana. Predloženi broj odrednica u oblasti Priroda je 516 (31% biografskih i 69% predmetnih), a 31% odrednica preuzeto je iz objavljenih leksikona i leksikona u izradi. Udio ove oblasti u *Enciklopediji Crne Gore* je 16% prema trenutnom predloženom broju odrednica, a 11% prema kategorizaciji, odnosno predloženom broju slovnih znakova.

Tema Biodiverzitet

Urednik teme je akademik Vukić Pulević, a Uredništvo broji 5 članova. Ukupan broj predloženih odrednica je 230. Tokom 2025. godine:

- utvrđeni su kriterijumi za uvrštavanje odrednica iz *Botaničkog leksikona Crne Gore (BLCG)*;
- izvrštena je selekcija odrednica iz *BLCG*, Alfabetara Leksikografskog zavoda Crne Gore i Abecedara CANU (građa iz ranijih pokušaja izrade *Enciklopedije Crne Gore*), koje su preuzete za *Enciklopediju Crne Gore* – pojedinačne, a formirane su i nove, zbirne odrednice;
- urađena je selekcija odrednica iz *BLCG* koje su predložene drugim temama zbog njihove matičnosti (Geodiverzitet, Poljoprivreda);
- održano je više sastanaka sa biologima (eksperti različitih oblasti) radi izrade i dopune Abecedara teme za struku Fauna;
- urađeno je korigovanje i redukcija broja predloženih odrednica radi ujednačavanja struka u temi Biodiverzitet, Flora i Fauna (s obzirom na to da iz oblasti zoologije ne postoji prethodno urađen leksikon, pa je u početnim fazama rada, ovoj struci bio dat veći prostor);
- izvršeno je usaglašavanje sa kriterijumima na nivou *Enciklopedije Crne Gore*, redukcija broja predloženih odrednica radi ujednačavanja sa drugim oblastima, temama i strukama;
- za svaku predloženu odrednicu dato je obrazloženje, predložene su kategorije i autori, kao i prateći ilustrativni sadržaji;
- sprovedene su aktivnosti na prikupljanju podataka za izradu predloga leksikografskog projekta *Zoološki leksikon Crne Gore*;
- održane su četiri sjednice Uredništva teme.

Faza rada: usklađivanje Abecedara teme Biodiverzitet sa drugim strukama/temama na nivou *Enciklopedije Crne Gore*. Komunikacija sa predloženim autorima.

Tema Geodiverzitet

Urednik teme je prof. dr Goran Barović, a Uredništvo broji 4 člana. Ukupan broj predloženih odrednica je 286. Tokom 2025. godine:

- definisani su kriterijumi za odabir odrednica (I sjednica);
- razmatrane su predložene predmetne i biografske odrednice (II sjednica)
- uredništvo je razmatralo ukupne, predmetne i biografske odrednice Abecedara teme i njihove kategorizacije, uključujući i naknadne predloge odrednica iz *Leksikona poljoprivrede i šumarstva Crne Gore* i *Leksikona vinogradarstva i vinarstva Crne Gore* (III sjednica);
- sprovedene su dalje aktivnosti u okviru teme: završetak kategorizacije odrednica, predlaganje autora odrednica, utvrđivanje kategorija za izbor ilustracija (IV sjednica);
- uredništvo je razmatralo predloge kriterijuma za profesore univerziteta i visokoškolske institucije akademika Predraga Miranovića, glavnog i odgovornog urednika *Leksikona nauke i visokog obrazovanja Crne Gore*, razmatranje predloga odrednica akademika Vukića Pulevića, predlaganje matičnosti za odrednice koje se javljaju i kod drugih tema, ažuriranje Abecedara teme navođenjem konkretnih kriterijuma ili opisa po kojima je odrednica predložena, ažuriranje predloga autora za pisanje enciklopedijskih članaka (V sjednica);
- održano je pet sjednica Uredništva teme.

Faza rada: usaglašavanje matičnosti sa ostalim uredništvima tema za odrednice koje se pojavljuju u više tema/struka. Izbor odrednica koje treba da imaju ilustracije i druge priloge.

Oblast Država i društvo

Urednik oblasti je akademik Dragan Radonjić. Uredništvo oblasti broji 8 članova. Predloženi broj odrednica u oblasti Država i društvo je 1613 (54% biografskih i 46% predmetnih), a 34% je preuzeto iz leksikona. Udio ove oblasti

u *Enciklopediji Crne Gore* je 51% prema trenutnom predloženom broju odrednica, a 45% prema kategorizaciji, odnosno predloženom broju slovnih znakova.

Tema Istorija

Urednici teme su akademik Đorđe Borožan, akademik Šerbo Rastoder i prof. dr Živko Andrijašević, a Uredništvo broji 3 člana. Ukupan broj predloženih odrednica je 764. Tokom 2025. godine:

- predloženi su kriterijumi za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica;
- na osnovu kriterijuma, predložene su odrednice za Abecedar;
- izvršena je selekcija odrednica iz *Leksikona crnogorskih dinastija*;
- izvršena je selekcija odrednica iz Alfabetara Leksikografskog zavoda Crne Gore i Azbučnika CANU, građe iz prethodnih pokušaja izrade *Enciklopedije Crne Gore*;
- dat je predlog kategorizacije odrednica;
- dat je predlog koje odrednice će pratiti ilustracije;
- izvršeno je usaglašavanje višestrukih odrednica koje se javljaju u dvije ili više tema;
- održane su četiri sjednice Uredništva.

Faza rada: usaglašavanje kriterijuma sa drugim temama i strukama, na nivou *Enciklopedije Crne Gore*, usaglašavanje matičnosti odrednica, predlozi autora za pisanje enciklopedijskih članaka.

Tema Država politika i građansko društvo

Urednici teme su prof. dr Ilija Vujačić, vanredni član CANU, i prof. dr Boris Vukićević, a Uredništvo broji 5 članova. Ukupan broj predloženih odrednica je 337. Tokom 2025. godine:

- predloženi su kriterijumi za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica u Abecedar;
- izvršena je selekcija odrednica iz Alfabetara Leksikografskog zavoda Crne Gore i Azbučnika CANU, građe iz prethodnih pokušaja izrade *Enciklopedije Crne Gore*;
- izvršena je selekcija odrednica iz *Leksikona diplomatije Crne Gore*, *Leksikona školstva Crne Gore*, *Leksikona zdravstva Crne Gore* i *Leksikona nauke i visokog obrazovanja Crne Gore*;

- dat je predlog odrednica u skladu sa predloženim kriterijumima na nivou *Enciklopedije Crne Gore*;
- održane su četiri sjednice Uredništva.

Faza rada: usklađivanje kriterijuma sa drugim temama, aktivnosti na predlaganju ilustracija za pojedine odrednice, predlozi autora za pisanje enciklopedijskih članaka.

U okviru teme Država, politika i građansko društvo nalaze se dvije struke: struka Sport i struka Mediji i novinarstvo.

Struka Sport

Urednik teme Branko Vujisić, a Uredništvo broji 4 člana. Ukupan broj predloženih odrednica je 182. Tokom 2025. godine:

- predloženi su kriterijumi za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica u Abecedar;
- dat je predlog odrednica na osnovu predloženih kriterijuma;
- dat je predlog kategorizacije odrednica;
- održane su tri sjednice Uredništva.

Faza rada: aktivnosti na predlaganju ilustracija za pojedine odrednice, predlaganje autora za pisanje enciklopedijskih članaka.

Struka Mediji i novinarstvo

Urednik teme je Budimir Simonović, a Uredništvo broji 3 člana. Ukupan broj predloženih odrednica je 33. Tokom 2025. godine:

- predloženi su kriterijumi za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica u Abecedar;
- dat je predlog odrednica, na osnovu predloženih kriterijuma;
- dat je predlog kategorizacije odrednica;
- dat je predlog ilustracija;
- održana je jedna sjednica Uredništva.

Faza rada: predlaganje autora za pisanje enciklopedijskih članaka.

Tema Pravo

Urednik teme akademik Zoran Rašović, a Uredništvo broji 5 članova. Ukupan broj predloženih odrednica je 121. Tokom 2025. godine:

- predloženi su kriterijumi za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica u Abecedar;
- izvršena je selekcija odrednica iz Alfabetara Leksikografskog zavoda Crne Gore i Azbučnika CANU, građe iz prethodnih pokušaja izrade *Enciklopedije Crne Gore*;
- izvršen je predlog odrednica u skladu sa predloženim kriterijumima na nivou *Enciklopedije Crne Gore*;
- dat je predlog kategorizacije odrednica;
- uspostavljena je komunikacija sa relevantnim institucijama iz ove oblasti, kao referentnim izvorima za spisak odrednica;
- održano je šest sjednica Uredništva.

Faza rada: usklađivanje Abecedara na nivou *Enciklopedije Crne Gore*.

Tema Privreda

Urednica teme je prof. dr Vesna Karadžić, a Uredništvo broji 4 člana. Ukupan broj predloženih odrednica je 188. Tokom 2025. godine:

- predloženi su kriterijumi za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica u Abecedar;
- izvršena je selekcija odrednica iz Alfabetara Leksikografskog zavoda Crne Gore i Azbučnika CANU, građe iz prethodnih pokušaja izrade *Enciklopedije Crne Gore*;
- izvršena je selekcija odrednica iz *Leksikona vinogradarstva i vinarstva Crne Gore* i *Leksikona poljoprivrede i šumarstva Crne Gore*;
- dat je predlog kategorizacije odrednica;
- dat je predlog ilustracija odrednica;
- dat je predlog autora enciklopedijskih članaka;
- održano je pet sjednica Uredništva.

Faza rada: usklađivanje Abecedara na nivou *Enciklopedije Crne Gore*.

Oblast Kultura

Urednik oblasti je akademik Niko Martinović. Uredništvo oblasti broji 6 članova. Predloženi broj odrednica u oblasti Kultura je 1005 (58% biografskih i 42% predmetnih), a 92% odrednica preuzeto je iz leksikona. Udio ove oblasti u *Enciklopediji Crne Gore* je 32%, prema trenutnom predloženom broju odrednica, a 43% prema kategorizaciji, odnosno predloženom broju slovnih znakova.

Tema Umjetnička kultura, arheologija, etnologija i kulturna dobra

Urednik teme akademik Aleksandar Čilikov, a Uredništvo broji 7 članova.

Ukupan broj predloženih odrednica je 584. Tokom 2025. godine:

- predloženi su kriterijumi za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica u Abecedar;
- izvršena je selekcija odrednica iz Alfabetara Leksikografskog zavoda Crne Gore i Azbučnika CANU, građe iz prethodnih pokušaja izrade *Enciklopedije Crne Gore*;
- izvršena je selekcija odrednica iz *Leksikona arheologije Crne Gore* i *Etnološkog leksikona Crne Gore*;
- dat je predlog kategorizacije odrednica;
- dat je predlog ilustracija odrednica;
- dat je predlog autora enciklopedijskih članaka;
- održane su četiri sjednice Uredništva.

Faza rada: usklađivanje Abecedara na nivou *Enciklopedije Crne Gore*.

Tema Dramske umjetnosti

Urednik teme je prof. Radmila Vojvodić, a Uredništvo broji 7 članova.

Ukupan broj predloženih odrednica je 111. Tokom 2025. godine:

- predloženi su kriterijumi za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica u Abecedar;
- izvršena je selekcija odrednica iz Alfabetara Leksikografskog zavoda Crne Gore i Azbučnika CANU, građe iz prethodnih pokušaja izrade *Enciklopedije Crne Gore*;
- izvršena je selekcija odrednica iz *Leksikona dramskih umjetnosti Crne Gore*;
- dat je predlog kategorizacije odrednica;
- dat je predlog ilustracija odrednica;
- dat je predlog autora za 80% predloženih odrednica;
- održano je šest sjednica Uredništva.

Faza rada: utvrđivanje matičnosti odrednica, predlaganje autora za pisanje preostalih enciklopedijskih članaka, usklađivanje Abecedara na nivou *Enciklopedije Crne Gore*.

Tema Književnost

Urednik teme je akademik Pavle Goranović, a Uredništvo broji 8 članova. Ukupan broj predloženih odrednica je 176. Tokom 2025. godine:

- predloženi su kriterijumi za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica u Abecedar;
- izvršena je selekcija odrednica iz Alfabetara Leksikografskog zavoda Crne Gore i Azbučnika CANU, građe iz prethodnih pokušaja izrade *Enciklopedije Crne Gore*;
- izvršena je selekcija odrednica iz *Leksikona književnosti Crne Gore*;
- dat je predlog kategorizacije odrednica;
- dat je predlog ilustracija odrednica;
- dat je predlog autora enciklopedijskih članaka;
- održane su dvije sjednice Uredništva.

Faza rada: usklađivanje Abecedara na nivou *Enciklopedije Crne Gore*.

Tema Jezik

Urednik teme je akademik Nenad Vuković, a Uredništvo broji 5 članova. Ukupan broj predloženih odrednica je 56. Tokom 2025. godine:

- predloženi su kriterijumi za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica u Abecedar;
- izvršena je selekcija odrednica iz Alfabetara Leksikografskog zavoda Crne Gore i Azbučnika CANU, građe iz prethodnih pokušaja izrade *Enciklopedije Crne Gore*;
- dat je predlog kategorizacije odrednica;
- izvršen je odabir odrednica koje će biti praćene ilustracijama;
- održane su četiri sjednice Uredništva.

Faza rada: rad na predlozima autora za pisanje enciklopedijskih članaka, usklađivanje Abecedara na nivou *Enciklopedije Crne Gore*.

Tema Muzika

Urednik teme je akademik Žarko Mirković, a Uredništvo broji 7 članova. Ukupan broj predloženih odrednica je 93. Tokom 2025. godine:

- predloženi su kriterijumi za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica u Abecedar;
- izvršena je selekcija odrednica iz Alfabetara Leksikografskog zavoda Crne Gore i Azbučnika CANU, građe iz prethodnih pokušaja izrade *Enciklopedije Crne Gore*;
- izvršena je selekcija odrednica iz *Muzičkog leksikona Crne Gore*;
- dat je predlog kategorizacije odrednica;
- dat je predlog ilustracija odrednica;
- dat je predlog autora enciklopedijskih članaka;
- održane su dvije samostalne sjednice Uredništva i dvije u okviru sjednica Redakcije *Muzičkog leksikona Crne Gore*.

Faza rada: usklađivanje Abecedara sa drugim temama u okviru oblasti Kultura, kao i na nivou *Enciklopedije Crne Gore*.

1.2.8.2. Uređivački odbor *Enciklopedije Crne Gore*

Na osnovu Člana 35 stav I tačke 19 i 20 Statuta CANU, Predsjedništvo CANU je na 683. sjednici, održanoj 3. aprila 2025. godine, utvrdilo Odluku o obrazovanju Uređivačkog odbora *Enciklopedije Crne Gore*. Na osnovu člana 2 i 8 Odluke o obrazovanju Uređivačkog odbora *Enciklopedije Crne Gore*, br. 02-225/2, od 3. aprila 2025. godine, a u vezi sa članom 35 Statuta CANU i članom 12 Poslovnika o radu Predsjedništva CANU, Predsjedništvo CANU je na 684. elektronskoj sjednici, održanoj 16. aprila 2025. godine, donijelo Odluku o imenovanju članova Uređivačkog odbora *Enciklopedije Crne Gore*. Uređivački odbor *Enciklopedije Crne Gore* čine 24 člana: akademik Ljubiša Stanković, predsjednik Uređivačkog odbora; Vaso Antunović, vanredni član CANU; Mileta Bojović, vanredni član CANU; akademik Anka Burić; prof. dr Ilir Čapuni; prof. dr Vladimir Drekalović; doc. dr Dalibor Elezović; prof. dr Rašid Hadžić; Balša Brković, književnik; akademik Milojica Jaćimović; prof. Edin Jašarović; prof. dr Siniša Jelušić, vanredni član CANU; prof. dr Vesna Kilibarda, vanredni član CANU; prof. dr Nedeljko Latinović; Miodrag Lekić, ambassador; dr Žarko Leković, viši naučni saradnik; prof. Janko Ljumović; prof. dr Savo Marković; prof. dr Veselin Mićanović; Marija Mihaliček, istoričarka umjetnosti; akademik Branislav Ostojić; prof. dr Marijan Premović; Zoran Stojanović, vanredni član CANU, i Marko Špadijer, publicista.

- Uređivački odbor održao je dvije sjednice. Članovi Uređivačkog odbora razmatrali su Nacrt koncepcije *Enciklopedije Crne Gore*, Nacrt kategorizacije odrednica u izradi *Enciklopedije Crne Gore*, kao i realizovane aktivnosti na izradi Abecedara. Sjednicama su prisustvovali i glavni i odgovorni urednik *Enciklopedije Crne Gore*, urednici oblasti i tema, kao i sekretari.

2. IZVJEŠTAJ O RADU ODJELJENJA, ODBORA I JEDINICA AKADEMIJE

2.1. ODJELJENJE PRIRODNIH NAUKA

Aktivnost Odjeljenja prirodnih nauka u 2025. godini odvijala se u skladu sa Programom rada kroz sjednice Odjeljenja i odborâ, kroz rad na naučnoistraživačkim projektima, realizaciju naučnih skupova, konferencija, panel-diskusija, okruglih stolova, tribina i izdavačku djelatnost. Sumarni prikaz djelatnosti Odjeljenja prirodnih nauka:

Sjednice Odjeljenja	11
Sjednice odborâ	5
Naučnoistraživački projekti	7
Naučni skupovi	2
Konferencije	1
Simpozijum	1
Panel-diskusije	1
Okrugli stolovi i rasprave	5
Tribine	16
Izdavačka djelatnost	2

2.1.1. Sjednice Odjeljenja

Odjeljenje prirodnih nauka održalo je u toku 2025. godine jedanaest sjednica.

- **Na sjednici održanoj 6. februara**, Odjeljenje je razmatralo aktivnosti Odjeljenja i odborâ u prvom kvartalu 2025. godine.

Članovi Odjeljenja su informisani o mogućnosti snimanja skupova i prikazivanja na YouTube kanalu.

Odjeljenje je informisano da je 1. februara 2025. godine objavljena Odluka o raspisivanju Konkursa za izbor vanrednih, redovnih i inostranih članova Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, koji traje do 31. marta. U oblasti prirodnih nauka moguće je birati tri nova vanredna člana.

U diskusiji o mogućim kandidatima zaključeno je da prilikom predlaganja mogućih kandidata treba poći od kriterijuma odabira najkvalitetnijih i najboljih kandidata, pri čemu treba voditi računa o starosnoj dobi i naučnim oblastima koje su nedovoljno ili nijesu zastupljene u Odjeljenju. Zaključeno je da za sljedeću sjednicu Odjeljenja treba pripremiti po dva pisana predloga za moguće kandidate Odjeljenja za vanredne članove, uz pismenu saglasnost predloženog kandidata.

Odjeljenje je upoznato sa orijentacionim kalendarom izbornih aktivnosti u 2025. godini.

Odjeljenju je dostavljena inicijativa akademika Momira Đurovića za projekat *Crna Gora na putu evropskih integracija*. Odjeljenje nije imenovalo člana Radnog tima za projekat, nakon čega je zaključeno da inicijativa nije dovoljno razrađena i da je potrebno da Predsjedništvo CANU razmotri i odluči o daljoj realizaciji predloga projekta.

Članovima Odjeljenja je dostavljen dopis mr Ivana Martinovića i akademika Gorana Nikolića, autorâ monografije *Razvoj i primjena radiologije u Crnoj Gori: od prvih koraka do savremenih dostignuća* kojim predlažu da se uz dvije dospjele recenzije, od kojih je jedna pozitivna, od strane prof. Dragana Mašulovića i druga uslovna, od akademika Svena Lončarića, imenuje još jedan recenzent čije mišljenje bi doprinijelo u donošenju odluke o ovoj ediciji.

- **Na sjednici održanoj 11. marta**, Odjeljenje je informisano da je za proces kandidature u redovno članstvo potrebno pripremiti dva pisana predloga od strane redovnih članova, a za kandidate koji će se predlagati za vanredne članove treba dostaviti dva pisana obrazloženja inicijative sa bio-bibliografijom, a uz pismenu saglasnost predloženih kandidata ka Odjeljenju. Predlaganje kandidata za inostrane članove biće upućeno u formi inicijative prema Predsjedništvu, koje će u drugoj polovini godine razmatrati i kreirati konačni predlog inostranih članova.

Odjeljenje je informisano o obrazovanju Uređivačkog odbora *Enciklopedije Crne Gore*, kao stručno-savjetodavnog tijela Predsjedništva CANU, koje će biti sačinjeno od 18 članova. Za članove Uređivačkog odbora predloženi su akademik Milojica Jaćimović i prof. dr Vaso Antunović, vanredni član CANU.

Članovi Odjeljenja su obaviješteni da se za monografiju *Razvoj i primjena radiologije u Crnoj Gori: od prvih koraka do savremenih dostignuća*, autorâ mr Ivana Martinovića i akademika Gorana Nikolića određuje prof. dr Branko Beleslin kao treći recenzent rukopisa.

Odjeljenje je obaviješteno o dopuni aktivnosti za 2025. godinu sa tribinom prof. dr Rodneya Ruoffa, direktora Centra za multidimenzionalne karbonske materijale na Ulsan nacionalnom institutu za nauku i tehnologiju u Južnoj Koreji, Odbor za tehničke nauke.

Odjeljenje je utvrdilo predlog da se dr Nikola Pejović imenuje za člana Odbora za poljoprivredu i šumarstvo. Ovaj predlog biće proslijeđen Predsjedništvu Akademije na dalju proceduru.

- **Na sjednici održanoj 25. marta**, predloženi su mogući kandidati Odjeljenja za nove redovne i vanredne članove CANU, od čega je jedan kandidat za redovnog člana i šest odjeljenjskih kandidata za vanredne članove CANU.

- **Na sjednici održanoj 15. aprila**, Odjeljenje je obaviješteno o dopuni aktivnosti za 2025. godinu sa promocijom naučnog otkrića novog roda i nove vrste za nauku *Petrolanium crnojevicii* Dragičević, Vuksanović i Surina, u organizaciji CANU, ENEKO centra i Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, kao i tribine prof. dr Aleksandra Ostrogorskog *CO₂ i klimatske promjene*.

Odjeljenje je podržalo predlog Odbora za medicinu za prestanak članstva prof. dr Aneti Bošković. Odjeljenje je utvrdilo predlog za novog člana Odbora za medicinu prof. dr Mirjanu Đuričković, dok se za drugog kandidata Milanku Žugić predložilo da se dokumentacija dopuni ili predloži drugi kandidat.

Odjeljenje je podržalo predlog akademika Miodraga Mihaljevića iz Srpske akademije nauka i umetnosti, koji se tiče posjete šestočlane delegacije iz Kine Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti i Univerzitetu Crne Gore.

Članovi Odjeljenja su informisani da je u pripremi izrada novog formualra za pisanje recenzije o predloženom kandidatu za vanrednog člana CANU. Konstatovana je potreba izrade novog Pravilnika o postupku kandidovanja i izbora redovnih, vanrednih i inostranih članova CANU.

- **Na sjednici održanoj 8. maja**, Odjeljenje je imenovalo recenzente za pisanje referata za predložene kandidate za redovne i vanredne članove CANU.

Za recenzente rukopisa *Katalog pseudoškorpija Crne Gore* (Chelicerata: Arachnida: Pseudoscorpiones), autorâ Srećka Ćurčića i akademika Gordana Karamana određeni su prof. dr Vladimir Pešić i akademik Radmila Petanović.

Za recenzente rukopisa *Society + Technology = ? Future ?*, autora akademika Momira Đurovića određeni su akademik Perko Vukotić i akademik Igor Đurović.

Odjeljenje je zaključilo da je na sajtu Akademije neophodno ažurirati bibliografske informacije o članovima CANU.

- **Na sjednici održanoj 24. juna**, Odjeljenje je razmatralo aktivnosti Odjeljenja u narednom periodu.

Članovi Odjeljenje su obaviješteni da je Predsjedništvo Akademije zaključilo da sekretari odjeljenja održe sastanak sa predsjednicima odbora na kojim bi se utvrdile aktivnosti za sljedeću godinu.

- **Na sjednici održanoj 12. septembra**, Odjeljenje je informisano o postupku pisanja referata o predloženim kandidatima za izbor u članstvo Akademije. Zaključeno je da su svi recenzenti dostavili recenzije.

Članovi Odjeljenja su informisani o naknadno dodatim tribinama akademika Aleksandra Dimovskog i prof. dr Nebojše Tasića (Odbor za medicinu), koje će se održati u oktobru.

Akademik Momir Đurović podsjetio je članove Odjeljenja o predlogu projekta za koji je podnio inicijativu u decembru 2024. godine, o čemu se govorilo i na Skupštini CANU, na temu *Crna Gora na putu evropskih integracija*. Sekretar Odjeljenja je obavijestio članove Odjeljenja da je po ovom pitanju predložio da CANU na predloženu temu održi konferenciju tokom 2025. godine. Zaključeno je da predlog sadržaja konferencije bude dostavljen Predsjedništvu CANU i inicijatoru projekta.

Odjeljenje je upoznato sa dopisom ENEKO centra u vezi sa učešćem Akademije u LIFE projektu koji sprovodi i za koji je raspisala poziv EU. Na predložene aktivnosti nije bilo primjedbi.

Sekretar Odjeljenja akademik Igor Đurović predložio je da se *Glasnik Odjeljenja prirodnih nauka*, br. 28 preda Komisiji za izdavačku djelatnost CANU.

Odjeljenje je, na osnovu treće pristigle recenzije od prof. dr Branka Beleslina za monografiju *Razvoj i primjena radiologije u Crnoj Gori od prvih koraka do savremenih dostignuća*, autorâ mr Ivana Martinovića i akademika Gorana Nikolića, predložilo da se publikacija preda Komisiji za izdavačku djelatnost CANU uz sugestije za određene izmjene. Za urednika je određen prof. dr Vaso Antunović, vanredni član CANU.

Rukopis *Society + Technology = ? Future ?*, autora akademika Momira Đurovića, koji su recenzirali akademik Perko Vukotić i akademik Igor Đurović usvojen je na sjednici Odjeljenja i prihvaćen za prosljeđivanje Komisiji za

izdavačku djelatnost CANU. Za urednika je određen akademik Igor Đurović.

Za recenzente *Kataloga vaskularne flore Crne Gore*, tom IV, autorâ: Danijele Stešević, Danke Caković, Milice Stanišić, Nade Bujanja i Marjana Niketića određeni su prof. dr Gordana Tomović, Biološki fakultet, Univerzitet u Beogradu i dr Snežana Dragičević, CANU.

Članovi Odjeljenja informisani su o dopisu prof. dr Gojka Nikolića o podnošenju ostavke u članstvo u Odboru za geologiju i geografiju. Odjeljenje će u vidu dopisa informisati Predsjedništvo CANU o predmetnoj ostavci.

- **Na sjednici održanoj 8. oktobra**, Odjeljenje je tajnim glasanjem utvrdilo jednog kandidata Odjeljenja za izbor u redovno članstvo Akademije. Takođe, Odjeljenje je tajnim glasanjem utvrdilo jednog kandidata Odjeljenja za izbor u vanredno članstvo Akademije.

Akademik Momir Đurović ponovo je predložio članovima Odjeljenja da za projekat *Crna Gora na putu evropskih integracija*, čiji je predlagač, treba uputiti dopis Vladi Crne Gore kako bi se na vrijeme planirao tok realizacije, a u zavisnosti od obezbjeđivanja finansijskih sredstava.

Odjeljenje je razmotrilo i usvojilo Nacrt izvještaja o radu Odjeljenja u 2025. godini i Nacrt programa rada Odjeljenja za 2026. godinu.

Članovi Odjeljenja su informisani da je Spomenica akademiku Milinku Šaranoviću spremna za objavljivanje.

2.1.2. Sjednice odborâ

- Članovi Odbora za poljoprivredu i šumarstvo su na sjednici, održanoj 12. februara, informisani o dopisu Kristine Roganović, administratorke OEVE – Legatura Crna Gora, upućenom Predsjedništvu CANU. Predsjedništvo CANU je prosljedilo dopis Odboru na izjašnjavanje da li je ovakav događaj naučnog karaktera. Na kraju je zaključeno da se informacija o ishodu izjašnjavanja članova Odbora dostavi Predsjedništvu CANU.

Članovi Odbora su informisani o planiranim aktivnostima Odbora za tekuću godinu. Predsjednik Odbora prof. Milan Marković informisao je članove o realizaciji leksikografskog projekta *Leksikon poljoprivrede i šumarstva Crne Gore*.

Odbor je utvrdio predlog da se dr Nikola Pejović imenuje za člana Odbora za poljoprivredu i šumarstvo. Ovaj predlog biće proslijeđen Odjeljenju prirodnih nauka na dalju proceduru. Na drugoj sjednici Odbora, održanoj 20. juna, članovi Odbora su diskutovali o predloženim aktivnostima za 2026. godinu.

- Članovi Odbora za medicinu su na sjednici, održanoj 7. marta, informisani o planiranim aktivnostima za tekuću godinu. Predsjednik Odbora akademik Goran Nikolić informisao je članove Odbora da je *Leksikon zdravstva Crne Gore* u drugoj fazi realizacije, da se pisanje leksikografskih članaka privodi kraju. Predloženo je da se razmisli o mogućnosti kreiranja zasebne edicije koja bi sadržajno obuhvatila sve tekstove koji su proizvod rada na *Leksikonu*, a nijesu iskorišćeni u potpunosti.

Konstatovano je da Odbor treba da se aktivira i u domenu nastavljanja tradicije publikovanja časopisa ljekara *Medicinskih zapisa* koji je u izdavaštvu Društva ljekara. Predloženo je da članovi Odbora mogu doprinijeti prilaganjem radova za časopis bar jednom godišnje. Zaključeno je da treba uputiti inicijativu Predsjedništvu CANU i razmotriti mogućnost o prenošenju prava i rješavanju statusa časopisa.

Predsjednik Odbora akademik Goran Nikolić informisao je članove o predlogu dva kandidata za članstvo u Odbor za medicinu – prof. dr Mirjana Đuričković, Medicinski fakultet, UCG i Milanka Žugić, diplomirana farmaceutkinja. Predlozi će biti upućeni Odjeljenju prirodnih nauka na dalje razmatranje.

- Odbor za matematiku i fiziku održao je dvije sjednice. Na sjednici, održanoj 8. Maja, članovi Odbora diskutovali su o aktivnostima koje su planirane za naredni period tekuće godine.

Na sjednici, održanoj 13. juna, članovi Odbora su diskutovali i usvojili predloge aktivnosti za 2026. godinu.

2.1.3. Naučnoistraživački rad

Naučnoistraživačka aktivnost Odjeljenja prirodnih nauka u toku 2025. godine odvijala se u okviru rada na sedam naučnoistraživačkih projekata, organizovanju

dva naučna skupa, četiri okrugla stola, jedanaest naučnih tribina, jedne konferencije, jedne panel-diskusije i izdavačke djelatnosti.

U okviru istraživanja na projektu *Kvazidijagonalizacija nekonzervativnih dinamičkih sistema sa konačnim brojem stepeni slobode*, čiji je rukovodilac akademik Ranislav Bulatović, formulisani su neophodni i dovoljni uslovi za istovremenu ortogonalnu kvazidijagonalizaciju jedne simetrične i dvije antisimetrične matrice, kao i za par proizvoljnih (nesimetričnih) matrica. Ovi rezultati korišćeni su za proučavanje maksimalnog rasprezanja različitih kategorija linearnih nekonzervativnih sistema sa konačnim brojem stepeni slobode, uključujući i one sa nesimetričnim matricama krutosti i prigušenja, primjenom realnih koordinatnih transformacija i kvazidijagonalizacije. Rasprezanje dovodi do skupa nezavisnih podsistema, od kojih svaki ima najviše dva stepena slobode i specifičnu strukturu. Dobijeni rezultati predstavljeni su u tri rada objavljena u renomiranim međunarodnim naučnim časopisima, a jedan je u pripremi.

Realizacija projekta *Karakterizacija i modeliranje raspodjele koncentracija radona u crnogorskim školama i vrtićima*, čiji je rukovodilac akademik Perko Vukotić, odvijala se planiranom dinamikom. Prirodni radioaktivni gas radon mjereno je u periodu 2016–2019. godine u 461 zgradi škola i vrtića u Crnoj Gori, u svim učionicama i kancelarijama u prizemlju – ukupno u 2.771 prostoriji, a registrovani su i podaci o građevinskim karakteristikama tih zgrada. Cilj istraživanja planiranih ovim projektom bila je potpunija statistička analiza tog obilja podataka i izvođenje odgovarajućih zaključaka. Ispitivano je sljedeće: da li se srednje koncentracije radona u zgradama škola i vrtića, a i koncentracije radona u prostorijama u tim zgradama, mogu dobro opisati lognormalnom ili loglogističkom raspodjelom; da li u zgradama sa većim brojem prostorija u prizemlju postoji dobra korelisanost srednjih i maksimalnih koncentracija radona; koji ambijentalni i građevinski faktori utiču na koncentracije radona u zgradama; koja je kombinacija tih faktora najbolja za izgradnju modela za predikciju koncentracija radona u školama i vrtićima, kao i da li se mjerenjem radona samo u 5 prostorija može dobiti neka značajnija vjerovatnoća da u zgradi nema (ili ima) prostorija sa koncentracijom radona iznad referentne vrijednosti od 300 Bq/m^3 . Dobijeni rezultati predstavljeni su kroz jedno saopštenje i dva rada koji su u pripremi za objavljivanje u 2026. godini.

U okviru naučnoistraživačkog projekta *Estimacija parametara sinusoidalno faznih signala i hibridnih formi sinusoidalno faznih signala putem RANSAC algoritma*, čiji je rukovodilac akademik Igor Đurović, razvijeni su postupci koji po tačnosti prevazilaze postojeće algoritme za navedenu namjenu. Dobijeni rezultati su verifikovani publikovanjem u vodećem časopisu u oblasti *IEEE Transactions on Aerospace and Electronic Systems*. Predloženi algoritmi se sastoje iz dva postupka: grube estimacije i fine estimacije. Gruba estimacija kod sinusoidalno faznog estimatora dobija se putem samo tri slučajno odabrana odbirka trenutne frekvencije. Kod hibridnog signala procedura u gruboj fazi je nešto komplikovanija jer podrazumijeva razdvajanje estimacije sinusoidalne i polinomijalne komponente faze (trenutne frekvencije). Za oba signala fina estimacija se provodi nad rekonstruisanom fazom signala. Dobijeni rezultati predstavljani su u obliku naučnog rada u uglednom časopisu, a jedan rad je u pripremi.

U okviru rada na projektu *Metode optimizacije, rješavanje varijacionih i kvazivarijacionih nejednakosti*, čiji je rukovodilac akademik Milojica Jaćimović, nastavljen je rad na konstrukciji metoda za rješavanje kvazivarijacionih nejednakosti. Započata su istraživanja matematičkih osnova mašinskog učenja i reprezentacije podataka u hiperboličnim prostorima. U toku 2025. godine saradnici na projektu su učestvovali sa ukupno 9 saopštenja, prilikom gostovanja u naučnim institucijama, organizovali su naučne radionice i naučne konferencije (ukupno 3). Objavili su 6 radova, a još jedan rad je od strane recenzenata preporučen za publikovanje. Jedan od saradnika je član tima urednika zbornika radova *Optimization and Applications*, u izdanju Springer.

Realizacija projekta *Saradnja vojnog i civilnog zdravstva: Mogućnosti integracije resursa u cilju efikasnijeg funkcionisanja zdravstvenog sistema Crne Gore*, čiji je rukovodilac akademik Goran Nikolić, vodila se planiranom dinamikom. Na projektu su se analizirale mogućnosti funkcionalne integracije vojnog i civilnog zdravstva radi bržeg i efikasnijeg odgovora u vanrednim situacijama. Na osnovu stanja sistema u Crnoj Gori i uporednih međunarodnih praksi, predložen je modularan model saradnje zasnovan na jasnim pravnim okvirima, zajedničkom planiranju i interoperabilnoj operativi (hitna medicina / MEDEVAC, logistika, telemedicina, obuka).

U okviru naučnoistraživačkog projekta *Razvoj naprednih metoda za analizu i obradu signala na grafovima*, čiji je rukovodilac akademik Ljubiša Stanković,

istraživanje je sprovedeno kroz četiri faze. U prvoj fazi proučavani su publikovani teorijski modeli i precizno su identifikovana teorijska ograničenja aktuelnih metoda. Takođe, postavljeni su temelji za razvoj novih rješenja u okviru zero-padding pristupa. U drugoj fazi nastavljen je razvoj formalne Fourijeove analize za DAG-ove, analizirane su matematičke osobine *zero-padding* konstrukcije i formulisani stabilni spektralni operatori. Poseban akcenat stavljen je na razvoju filtriranja i *wavelet* analizu u ovom kontekstu, kao i na konstrukciji optimalnih i adaptivnih filtara, uključujući i LMS algoritme. U trećoj fazi istraživanje je bilo usmjereno na *vertex-frequency* analizu i projektovanej banki filtara. Paralelno sa navedenim, razmatran je koncept kompresivnog odabiranja i rekonstrukcije rijetkih signala na grafovima, pri čemu su ispitani uslovi tačnosti i stabilnosti rekonstrukcije. U četvrtoj fazi odrađena je eksperimentalna validacija razvijenih metoda na realnim podacima. U ovoj fazi rezultati su upoređivani sa postojećim metodama, čime je potvrđena praktična vrijednost teorijskih doprinosa i obezbijeđen uvid u mogućnosti daljih primjena u mašinskom učenju na grafovima i graf neuralnim mrežama. U okviru projekta publikovano je šest radova u prestižnim časopisima i tri na međunarodnim konferencijama.

U okviru rada na projektu *Aranžmani hiperravni i rodovi Hirzebruch*, čiji je rukovodilac Svjetlana Terzić, a koji je realizovan u 2025. godini, urađeno je sljedeće: izučavana je struktura T^n -para (M_1, M_2) , $M_1 \subset G_{n,2}, M_2 \subset CP^N$, koji daje simplektičke mnogostrukosti i ovaj problem je riješen za $n = 4$, kao i T^n -simplektička redukcija za M_1 koja može biti realizovana kao Deligne-Mumford ili Losev-Manin kompaktifikacija i dokazano je da je to moguće jedino u slučaju $n = 4, 5$. Dokazano je postojanje funkcije N-tog korijena Akhiezerove funkcije, koja je karakter automorfna funkcija u odnosu na odgovarajuću uniformizaciju hipereliptičke krive. Determinisane su podgrupe Fuksove grupe koja je određena hipereliptičkom krivom, za koje je ova funkcija automorfna. Izučavana je topološka struktura aranžmana hiperravni $J_{n,2}$, izvedena su opšta tvrđenja o relacijama između generatora algebre Orlik-Solomona i dobijen je kompletan opis kohomološkog prstena komplementa kompleksikovanog aranžmana za $J_{4,2}$.

Dobijeni rezultati predstavljeni su u obliku tri rada u časopisima i sedam saopštenja na međunarodnim konferencijama i naučnim skupovima.

2.1.4. Naučni skupovi

1. *Savremeni biomarkeri u fundamentalnim medicinskim istraživanjima i kliničkoj praksi*, 27. mart 2025, Odbor za medicinu;
2. Četvrti naučni skup *Signal processing – state-of-the-art and perspectives*, 6. jun 2025, Odbor za informaciono-komunikacion tehnologije.

2.1.5. Simpozijumi

1. *Maligni tumori glave i vrata – od dijagnostike do terapije*, 15. decembar 2025, Odbor za medicinu.

2.1.6. Konferencije

1. Međunarodna naučna konferencija *Global Challenges and local solutions in natural resource management*, 29. i 30. maj 2025, Odbor za poljoprivredu i šumarstvo.

2.1.7. Panel-diskusija

1. *Metaregistar i interoperabilnost – ključ digitalne transformacije javne uprave*, 18. septembar 2025, Odbor za informaciono-komunikacione tehnologije.

2.1.8. Okrugli stolovi

1. *Bezbjednost drumskog saobraćaja u Crnoj Gori – analiza stanja i preporuke za unapređenje*, 14. mart 2025, Odbor za tehničke nauke;
2. *Formiranje Open Data Huba*, 24. mart 2025, Odbor za informaciono-komunikacione tehnologije;
3. *Valorizacija prirodnih resursa Crne Gore*, 26. mart 2025, Odbor za geologiju i geografiju i Odbor za poljoprivredu i šumarstvo;
4. *Zagađenje poljoprivrednog zemljišta i površinskih voda i uticaj na zdravlje čovjeka*, 11. april 2025, Odbor za tehničke nauke i Centar za energiju i ekologiju – ENEKO centar;
5. *Poljoprivreda – razvojna šansa sjevernog regiona Crne Gore*, Odbor za poljoprivredu i šumarstvo, 14. oktobar 2025.

2.1.9. Tribine

1. Dr Nexhat Kapidani dipl. ing. el., *Izazovi digitalne transformacije u pomorstvu, primjeri i iskustva*, Odbor za tehničke nauke, 7. februar 2025;
2. Prof. dr Michael Rademacher, *Secure Wireless Communication in Smart Cities*, Odbor za informaciono-komunikacione tehnologije, 12. mart 2025;
3. Dr Edib Dobradžić, *Fizika i vještačka inteligencija*, Odbor za matematiku i fiziku, 28. mart 2025;
4. Dr Jelena Lazarević, *Biodiverzitet gljiva – indikator zdravstvenog stanja šuma*, Odbor za poljoprivredu i šumarstvo, 16. april 2025;
5. Prof. dr Robert Mach, *Long non-coding RNAs in gene regulation, explained using the example of HAX1 from Trichoderma reesei* – inspirisano ovogodišnjom Nobelovom nagradom za medicinu, Odbor za poljoprivredu i šumarstvo, 22. april 2025;
6. Prof. dr Dragica Mijanović, *Starosna struktura stanovništva Crne Gore i predlog adekvatnih populacionih politika*, Odbor za geologiju i geografiju, 23. april 2025;
7. Dr Đorđe Baralić, *Topologija i geometrija popločavanja*, Odbor za matematiku i fiziku, 12. maj 2025;
8. Prof. dr Aleksandra Ostrogorski, *Uticaj ugljen-dioksida na temperaturu i život na Zemlji*, Odbor za matematiku i fiziku, 27. maj 2025;
9. Prof. dr Zoran Keserović, *Izbor voćnih vrsta, sorti i tehnologija prilagođenih klimatskim promjenama*, Odbor za poljoprivredu i šumarstvo, 10. jun 2025;
10. Prof. dr Werner Ruppitsch, *Decoding diversity: dna barcoding and genome sequencing in microbiology, zoology and botany*, Odbor za biologiju i hemiju, 24. jun 2025;
11. Prof. dr Rodney S. Ruoff i prof. dr Takuzo Aida, *Izazovi u istraživanju novih materijala – osvrt na 25. YUCOMAT konferenciju 2025. u Herceg Novom*, Odbor za tehničke nauke, 2. septembar 2025;
12. Prof. dr Đurđica Perović, *Implementacija univerzalne agende održivog razvoja UN u turizmu Crne Gore*, Odbor za geologiju i geografiju, 30. septembar 2025;
13. Prof. dr Dragan Đorđević, *Homomorfizmi normiranih modula*, Odbor za matematiku i fiziku, 6. oktobar 2025;
14. Akademik Aleksandar Dimovski, *Genomic Medicine in Oncology: Current Status, our Experiences and Future Perspectives*, Odbor za medicinu, 16. oktobar 2025;

15. Prof. dr Miljan Bigović, *Organska sinteza od Velera do danas*, Odbor za biologiju i hemiju, 22. oktobar 2025;
16. Prof. dr Nebojša Tasić, *Povišeni pritisak – tihi ubica čovječanstva – savremeni pristup prevenciji, dijagnostici i terapiji*, Odbor za medicine, 24. oktobar 2025.

2.1.10. Izdavačka djelatnost

Iz štampe je izašlo dvije knjige Odjeljenja, koje su navedene u zbirnom pregledu publikacija CANU objavljenih u 2025. godini:

1. *Multipla skleroza i kvalitet života*, autorâ Ranko Raičević, Vaso Antunović, Jevto Eraković i Milovan Roganović;
2. *Katalog vaskularne flore Crne Gore*, tom III, autorâ Danijela Stešević, Milica Stanišić-Vujačić i Danka Caković;

Pripremljeni su i usvojeni na sjednici Odjeljenja prirodnih nauka za objavljivanje sljedeći rukopisi:

1. *Glasnik Odjeljenja prirodnih nauka*, br. 28 (predat u štampu);
2. *Society + Technology = ? Future*, autora akademika Momira Đurovića;
3. *Razvoj i primjena radiologije u Crnoj Gori: od prvih koraka do savremenih dostignuća*, autorâ mr Ivana Martinovića i akademika Gorana Nikolića;
4. Spomenica preminulom članu CANU akademiku Milinku Šaranoviću.

2.1.11. ENEKO CENTAR

Aktivnosti Centra za energiju i ekologiju (ENEKO centar) u 2025. godini odvijale su se u skladu sa Programom rada za tekuću godinu kojim je bilo planirano potpisivanje ugovora o saradnji sa zainteresovanim stranama, subjektima iz oblasti energetike i ekologije, realizacija istraživačkih projekata, organizacija i realizacija okruglih stolova i naučnih tribina.

2.1.11.1. Sporazumi o saradnji

ENEKO centar je tokom 2025. godine bio inicijator potpisivanja sporazuma o saradnji između:

1. Crnogorske akademije nauka i umjetnosti i Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, sporazum potpisan 20. juna 2025;
2. Crnogorske akademije nauka i umjetnosti i DOO Crnogorski operator tržišta električne energije – Podgorica (COTEE), sporazum potpisan 3. jula 2025.

Sporazumi su potpisani u cilju razvoja saradnje koja će se realizovati kroz brojne aktivnosti fokusirane na oblasti energetike i ekologije, kroz rad na naučnoistraživačkim i razvojnim projektima, održavanju zajedničkih naučnih skupova, okruglih stolova i stručnih rasprava, izdavanju publikacija, saradnju na drugim poslovima od zajedničkog interesa.

Na osnovu potpisanih sporazuma, predloženi su članovi koordinacionih odbora (KO) u sljedećem sastavu:

1. KO CANU – Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera: akademici Igor Đurović i Ljubiša Stanković (CANU), Damjan Čulafić i Zoran Dabetić (Ministarstvo);
2. KO CANU – COTEE: akademici Igor Đurović i Predrag Miranović (CANU), Maksim Vučinić i Jelena Marković (COTEE). Dana 22. 10. 2025. održana I sjednica ovog odbora na kojoj je akademik Igor Đurović izabran za predsjednika, a Maksim Vučinić za sekretara KO. Ujedno, razmatrani su predlozi zajedničkih aktivnosti u 2026. godini (dva okrugla stola).

2.1.11.2. Projekti na osnovu sporazuma o saradnji

- *Primjena vještačke inteligencije u predikciji potrošnje u elektroenergetskim sistemima*

U tekućoj godini nastavljeno je sa radom na ovom projektu za koji je osnov predstavljala nova donacija EPCG u iznosu od 15.000 € (ugovor o donaciji potpisan je 15. aprila 2025). Ova novčana sredstva su isključivo bila namijenjena za nastavak saradnje u okviru zajedničkog projekta, kojim rukovodi akademik Igor Đurović, a za koji je angažovan mladi istraživač Petar Nedić, koji se predmetnom problematikom bavi u okviru magistarskih studija koje pohađa na Univerzitetu Crne Gore. Cilj projekta se odnosio na unapređenje efikasnosti elektroenergetskog sistema Crne Gore i razvoj naprednih modela za predikciju potrošnje u elektroenergetskom sistemu Crne Gore, koristeći različite metode obrade podataka, modeliranja i predikcije. Detaljan izvještaj o radu, sprovedenim aktivnostima i rezultatima rada, dostupan je kao prilog ovom dokumentu.

2.1.11.3. Naučnoistraživački rad

- *Istraživanje ekoloških i ekonomskih aspekata emisije izduvnih gasova od drumskog saobraćaja u urbanim sredinama*

Ovaj projekat se realizuje sa ciljem integrisane analize uticaja drumskog saobraćaja na životnu sredinu i društveno-ekonomski sistem Crne Gore iz razloga što multidisciplinarni pristup omogućava objedinjavanje ekološke procjene negativnih posljedica emisija izduvnih gasova sa ekonomskom valorizacijom njihovih troškova i potencijalnih koristi od implementacije mjera za njihovo smanjenje. Projektom rukovodi akademik Vlado Lubarda, a saradnici su kolege sa Mašinskog fakulteta i Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore. Detaljan izvještaj o radu, sprovedenim aktivnostima i rezultatima rada, dostupan je kao prilog ovom dokumentu.

2.1.11.4. Okrugli stolovi

ENEKO centar je bio organizator jednog okruglog stola koji je organizovan u saradnji sa Odborom za tehničke nauke:

1. *Cross Border Adjustment Mechanism*, 13. maj 2025.

2.1.11.5. Naučne tribine

Tokom 2025. godine realizovane su dvije naučne tribine u saradnji sa Odborom za biologiju i hemiju:

1. Akademik Vlado Matevski, *Diverzitet i endemizam flore Republike Sjeverne Makedonije*, 28. maja 2025;
2. Dr Slavko Polak, *Živi svijet dinarskog kraškog podzemlja sa posebnim osvrtom na crnogorsku faunu*, 5. jun 2025.

2.1.11.6. Promocije

U saradnji sa Ministarstvom ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ekofondom i Prirodnjačkim muzejom Crne Gore, 20. juna 2025. realizovan je događaj koji je bio posvećen promociji otkrića novog roda i nove vrste biljke za nauku – *Petrolanium crnojevicii* Dragičević, Vuksanović & Surina, pronađene na teritoriji Crne Gore. U okviru događaja priređeno je predavanje *Crna Gora – evropska prijestonica botanike 2025*, koje je održao prof. dr Boštjan Surina, iz Prirodoslovnog muzeja u Rijeci, kao i izložba *Vjekovi u kamenu*, autorâ Snežane Vuksanović, Snežane Dragičević i Boštjana Surine.

2.1.11.7. Druge aktivnosti

Na poziv Glavnog grada Podgorica, a na inicijativu ENEKO centra, CANU je prihvatila partnerstvo kroz prijavu projekta u okviru LIFE programa, kojim bi se izradio plan hlađenja i grijanja Podgorice. Ukoliko sredstva budu odobrena, projekat, koji će voditi Regionalna energetska-klimatska Agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA, počće sa realizacijom u 2026. i trajati dvije godine (projektna prijava i nacrt budžeta su u prilogu ovog izvještaja).

2.2. ODJELJENJE DRUŠTVENIH NAUKA

Aktivnost Odjeljenja društvenih nauka u 2025. godini odvijala se u skladu sa Programom rada kroz sjednice Odjeljenja i odbora, realizaciju naučnih skupova, okruglih stolova, panel-diskusija, naučnih tribina i izdavačku djelatnost. Sumarni prikaz djelatnosti Odjeljenja društvenih nauka:

Sjednice Odjeljenja	11
Sjednice odborâ	7
Međuodjeljenjski odbori	1
Naučnoistraživački rad	1
Naučni skupovi	1
Okrugli stolovi, rasprave, paneli	2
Tribine	6
Izdavačka djelatnost	2

2.2.1. Sjednice Odjeljenja

Odjeljenje društvenih nauka održalo je jedanaest sjednica u 2025. godini.

- **Na sjednici održanoj 11. februara**, Odjeljenje je razmatralo pripremne aktivnosti za realizaciju Programa rada Odjeljenja u prvoj polovini godine, kalendar izbornih aktivnosti do kraja juna 2025. godine, kao i pitanja iz domena izdavačke djelatnosti.

Odjeljenje je razmatralo predlog aktivnosti u prvoj polovini godine: sjednice odborâ; tribine: dr Milika Mirković, *Jevrejska ekonomska misao*, Odbor za ekonomske nauke, demografiju i antropologiju, 26. februar; dr Nebojša Petrović, *Umjetnost i ljudska priroda: Kako književnost i film produbljuju psihološka saznanja*, Odbor za ekonomske nauke, demografiju i antropologiju, 3. april; prof. dr Milan Podunavac, *Novi republikanizam Hane Arendt*, 9. april; prof. dr Mirjana Radović, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, *O neophodnosti regulisanja kriptoimovine u Crnoj Gori*, 8. maj. Održaće se, takođe, omaž posvećen ličnosti i djelu prof. dr Mileve Filipović, u saradnji sa Pravnim fakultetom Univerziteta Crne Gore u okviru tribine *Naučno i umjetničko nasljeđe Crne Gore*, 22. april, na Pravnom fakultetu UCG. Planirano je da se održe okrugli stolovi i panel-diskusije: *Mjesto društvenih nauka u obrazovanju i društvu*, 25. mart; *Digitalna ekonomija*, 24. april; *Obrazovanje pravnika – crnogorski slučaj*

u okviru projekta Odbora za pravne nauke CANU), pripremne aktivnosti; proširena sjednica Odbora, 15. maj.

U okviru izbornih aktivnosti, shodno Odluci Skupštine Akademije o raspisivanju izbora za nove članove CANU, odjeljenja su u obavezi da predlože moguće kandidate za redovne i vanredne članove Akademije, najkasnije do 31. marta 2025. godine. Takođe, u istom roku institucije mogu predložiti svoje kandidate. U Odjeljenje društvenih nauka biraju se dva člana.

Dogovoreno je da članovi Odjeljenja do naredne sjednice pripreme pisane predloge za izbor mogućih vanrednih članova. Uz dva pisana obrazložena predloga, potrebno je dostaviti pisanu saglasnost predloženog kandidata i izjavu o tačnosti dostavljenih bio-bibliografskih podataka. Formular za predlaganje vanrednih članova CANU može se preuzeti sa sajta Akademije.

Odjeljenje je upoznato sa orijentacionim kalendarom izbornih aktivnosti u 2025. godini.

U okviru izdavačke djelatnosti, Odjeljenje je, na osnovu pozitivnih recenzija akademika Dragana Radonjića i akademika Zorana Rašovića, prihvatilo za objavljivanje rukopis *Nastajanje i razvoj krivičnog prava u Crnoj Gori*, koji je rezultat rada na istoimenom naučnoistraživačkom projektu (rukovodilac prof. dr Zoran Stojanović, vanredni član CANU) i odredilo akademika Dragana Radonjića za urednika.

Odjeljenje društvenih nauka je predložilo prof. dr Iliju Vujačića, vanrednog člana CANU, za člana Radnog tima za pripremu projekta *Crna Gora na putu ka Evropskoj uniji*, rukovodilac akademik Momir Đurović.

● **Na sjednici održanoj 10. marta**, razmatrane su pripremne aktivnosti za realizaciju izbora za nove vanredne i redovne članove CANU.

Dragan Radonjić, sekretar Odjeljenja, informisao je članove Odjeljenja da do sada nijesu dostavljeni predlozi za vanredne članove. Dostavljen je predlog za Zorana Stojanovića, mogućeg kandidata Odjeljenja za redovnog člana, predlagači Dragan Radonjić i Zoran Rašović.

Dogovoreno je da se sljedeća sjednica Odjeljenja održi 21. marta 2025. godine, kao i da članovi Odjeljenja do 18. marta pripreme pisane predloge za izbor mogućih vanrednih članova.

Odjeljenje je predložilo Zorana Stojanovića u Uređivački odbor *Enciklopedije Crne Gore*. Ovaj predlog Odjeljenja biće proslijeđen Predsjedništvu Akademije, uz dostavljenu saglasnost predloženog člana.

● **Na sjednici održanoj 21. marta,** predloženi su mogući kandidati za nove vanredne i redovne članove CANU. Precizirane su i aktivnosti Odjeljenja u narednom periodu.

Odjeljenje je predložilo prof. dr Iliju Vujačića, vanrednog člana, za predstavnika CANU na sastanku Međunarodne mreže za ljudska prava pri akademijama i naučnim društvima ((IHRN), koji će se održati u Norveškoj akademiji nauka i književnosti (DNVA), u Oslu, od 9. do 11. septembra 2025. godine.

● **Na sjednici održanoj 8. maja,** razmatrana su pitanja iz domena izdavačke djelatnosti; predlog za izmjenu projekta *Leksikon pravne kulture Crne Gore*; informacija o predlozima mogućih kandidata za vanredne i redovne članove Akademije i imenovani recenzenti za pisanje referata o predloženim kandidatima.

U okviru izdavačke djelatnosti, Odjeljenje je usvojilo recenzije prof. dr Ilije Vujačića, vanrednog člana CANU, i prof. dr Milana Podunavca, i prihvatilo za objavljivanje referata sa Regionalnog naučnog skupa *Država, demokratija, građanin – kriza i izazovi*, koji je, u organizaciji Odjeljenja društvenih nauka, održan 28. i 29. novembra 2023. godine. Za urednika je određen prof. dr Ilija Vujačić.

U cilju realizacije Odluke Predsjedništva CANU i Ugovora zaključenog između i Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore i Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, Odjeljenje društvenih nauka CANU je donijelo Odluku o izmjeni projekta *Leksikon pravne kulture Crne Gore*. Prihvaćena je predložena izmjena rokova realizacije projekta, tako da realizacija projekta počinje 1. septembra 2025. godine. Utvrđene su finansijske obaveze koje se odnose na realizaciju ovog projekta, a koje će ravnopravno snositi Pravni fakultet UCG i CANU, izmirivati naizmjenično, pri čemu će prvu tranšu za tekuću kalendarsku godinu, u iznosu od 17.436,75 €, uplatiti Pravni fakultet UCG po usvajanju predloženih izmjena projekta.

Odjeljenje je predložilo akademika Dragana K. Vukčevića i prof. dr Iliju Vujačića, vanrednog člana CANU, za članove Koordinacionog odbora po Sporazumu o saradnji sa Ministarstvom finansija. Ovaj predlog biće proslijeđen Predsjedništvu Akademije. Neophodno je da Ministarstvo finansija imenuje svoje predstavnike.

● **Na sjednici održanoj 10. juna,** Odjeljenje je razmatralo realizaciju programskih aktivnosti za jun–jul 2025. godine i planiranje programskih aktivnosti za 2026. godinu.

Dogovoreno je da se odloži proširena sjednica (panel-diskusija) Odbora za pravne nauke na temu *O crnogorskom sudstvu*.

Na inicijativu Predsjedništva CANU, Odjeljenje društvenih nauka je razmatralo planiranje programskih aktivnosti za 2026. godinu. Zaključeno je da se u cilju blagovremene pripreme budžeta, pošalje dopis predsjednicima odbora i rukovodiocu Leksikografskog centra da dostave planirane aktivnosti za 2026. godinu sa finansijskim pokazateljima. Plan aktivnosti je potrebno dostaviti do 30. juna 2025. godine.

● **Na sjednici održanoj 8. jula,** Odjeljenje je razmatralo inicijalne predloge aktivnosti odborâ i Leksikografskog centra za 2026. godinu, o čemu će informisati Predsjedništvo Akademije.

Zaključeno je da se u cilju blagovremene pripreme budžeta, pošalje dopis predsjednicima odbora i rukovodiocu Leksikografskog centra da dostave obrazložene planirane aktivnosti za 2026. godinu sa terminima, učesnicima i finansijskim pokazateljima. Obrazložene aktivnosti je potrebno dostaviti do 10. septembra 2025. godine.

Odjeljenje je upoznato sa tekstom ostavke prof. dr Zorana Stojanovića, vanrednog člana CANU, u Nacionalnom savjetu za borbu protiv korupcije. Tekst ostavke biće proslijeđen Predsjedništvu Akademije na dalju proceduru.

U skladu sa Pravilnikom o radu odborâ Crnogorske akademije nauka i umjetnosti član 8 stav 2, a na predlog Odbora za pravne nauke, Odjeljenje društvenih nauka predložilo je prestanak članstva prof. dr Nebojše Vučinića u Odboru za pravne nauke.

Predsjedništvo Akademije je, na sjednici održanoj 6. oktobra 2023. godine, na predlog Odjeljenja društvenih nauka, imenovalo prof. dr Nebojšu Vučinića za člana Odbora za pravne nauke, što je on u skladu sa važećom procedurom prethodno prihvatio. Međutim, u vremenu od imenovanja za člana Odbora do sada, i pored uredno dostavljenih obavještenja i materijala za sjednice, prof. Vučinić se nije odazivao pozivima, niti je obavještavao Odbor o razlozima svog odsustva.

● **Na sjednici održanoj 15. septembra,** Odjeljenje je razmatralo informaciju o izbornim aktivnostima, predlog aktivnosti Odjeljenja za period novembar–decembar 2025. godine i prihvatilo za objavljivanje Spomenicu preminulom članu akademiku Milici Kostić.

● **Na sjednici održanoj 29. septembra,** utvrđeni su kandidati Odjeljenja za izbor redovnih i vanrednih članova CANU; razmatrani izvještaji o radu na naučnoistraživačkim projektima u 2025. godini, kao i prijave naučnoistraživačkih projekata za 2026. godinu.

Odjeljenje društvenih nauka je tajnim glasanjem utvrdilo svoje kandidate za redovne i vanredne članove. Za kandidata Odjeljenja za redovnog člana utvrđen je prof. dr Zoran Stojanović. Za kandidate Odjeljenja za vanredne članove utvrđeni su: doc. dr Vojin Golubović, ekonomista, prof. dr Srđan Darmanović, politikolog, i prof. dr Milan Marković, pravnik.

Odjeljenje je razmatralo i usvojilo:

1. Izvještaj o radu na naučnoistraživačkom projektu Odbora za pravne nauke, u 2025. godini – *Obrazovanje pravnika – crnogorski slučaj*, čiji je rukovodilac Zoran Stojanović, vanredni član CANU, predsjednik Odbora;
2. Prijavu naučnoistraživačkog projekta Odbora za sociologiju i politikologiju za 2026. godinu – *Društvena dinamika i stratifikacija u crnogorskom društvu od 1989. godine*, čiji je rukovodilac Ilija Vujačić, vanredni član CANU, predsjednik Odbora.

Odjeljenju je dostavljen Izvještaj u učešću prof. dr Ilija Vujačića, vanrednog člana, predstavnika CANU na sastanku Međunarodne mreže za ljudska prava pri akademijama i naučnim društvima ((IHRN), koji je održan u Norveškoj akademiji nauka i književnosti (DNVA), u Oslu, od 9. do 11. septembra 2025. godine.

Odjeljenje je obaviješteno da će prof. dr Zoran Stojanović, vanredni član CANU, i dalje, kao predstavnik Akademije, učestvovati u radu Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije.

- **Na elektronskoj sjednici održanoj 27. oktobra**, Odjeljenje je razmatralo nacрте izvještaja o radu Odjeljenja društvenih nauka i Leksikografskog centra u 2025. godini, kao i nacрте programa rada za 2026. godinu.

- **Na elektronskoj sjednici održanoj 5. novembra**, Odjeljenje je usvojilo zapisnik sa sjednice Odjeljenja društvenih nauka, održane 29. septembra 2025. godine.

- **Na sjednici održanoj 22. decembra** Odjeljenje je usvojilo Predlog izvještaja o radu u 2025. godini i Predlog programa rada za 2026. godinu.

2.2.2. Naučnoistraživački rad

Naučnoistraživačka aktivnost Odjeljenja društvenih nauka u toku 2025. godine odvijala se u okviru rada na jednom naučnoistraživačkom projektu, organizovanja jednog naučnog skupa, okruglog stola, panel-diskusija, šest naučnih tribina, izdavačke djelatnosti i individualnog rada članova Odjeljenja.

Članovi Odbora za pravne nauke radili su na projektu *Obrazovanje pravnika – crnogorski slučaj*, rukovodilac projekta prof. dr Zoran Stojanović, vanredni član CANU, predsjednik Odbora.

Odbor za pravne nauke održao je tri sjednice.

Na sjednici održanoj 17. marta, Odbor je raspravljao o organizaciji okruglog stola i rada na projektu *Obrazovanje pravnika – crnogorski slučaj*, kao i inicijativi Udruženja sudija Crne Gore.

Zoran Stojanović, predsjednik Odbora za pravne nauke i rukovodilac projekta *Obrazovanje pravnika – crnogorski slučaj*, istakao je da način na koji se pravnici obrazuju i obučavaju utiče na formiranje pravne kulture jedne zemlje. Studijski programi akademski stepeni kojima se to ostvaruje od posebnog su značaja za jednu zemlju i za pravničku profesiju. Osim ovog obrazovnog značaja, ovi aspekti su od značaja za pristup profesiji, što je direktno uslovljeno i kvalifikacijama (diplomama) koje se stiču na obrazovnim ustanovama. „Crnogorski slučaj“ otvara pitanje da li je obrazac za obrazovanje i obučavanje pravnika adekvatno standardizovan i da li su kvalifikacije koje se stiču dodjelom diploma usklađene sa potrebama „tržišta rada“, odnosno da li su ove kvalifikacije adekvatno vrednovane i prepoznate na tržištu rada.

Cilj istraživanja je usklađivanje obrazovanja pravnika sa potrebama tržišta

rada. Na fakultetima u Crnoj Gori ne postoje studijski programi koji su vrednovani sa 240 kredita, Diplome koje se izdaju su bečelor (180 kredita) i master (300 kredita). Tražnja na tržištu rada, ispitana u oglasima za radna mjesta u kojima se zahtijeva obrazovanje u oblasti pravnih nauka, u 90% slučajeva traži se kvalifikacija od 240 kredita. Oglasi za radna mjesta sa kvalifikacijom sa 180 kredita iz oblasti pravnih nauka su zanemarljivi. Na Zavodu za zapošljavanje CG najvaći je broj nezaposlenih sa bečelor diplomama. Takođe, nema oglasa za radna mjesta za koja se traži kvalifikacija sa 300 kredita. Dakle, ponuda obrazovnih ustanova iz oblasti pravnih nauka ne korespondira sa potrebama tržišta rada.

Planirano je da se projekat realizuje u toku 2025. godine. U prvom kvartalu istraživaće se stavovi i studijski programi obrazovnih ustanova kroz razgovore sa njihovim predstavnicima, prikupiti podaci od Zavoda za zapošljavanje i obaviti razgovori sa predstavnicima poslodavaca.

U drugom kvartalu će se izvršiti analiza prikupljenih podataka i uporedna analiza sa iskustvima u regionu i Evropi. Planirano je i da se održi sjednica Odbora za pravne nauke u proširenom sastavu na kojoj bi se razmijenila mišljenja o uočenim problemima i postigao dogovor o daljem radu na projektu.

U trećem kvartalu će se raditi na izradi preporuka i pripremi finalnog izvještaja. Planira se održavanje sjednice Odbora u proširenom sastavu, koja bi prethodila njihovom konačnom usvajanju.

Članovima Odbora dostavljen je dopis Pravnog fakulteta upućen rektoru Univerziteta Crne Gora sa molbom za uvažavanje predloga Pravnog fakulteta za uvođenje režima pravnih studija po sistemu 4 + 1 + 3.

Odbor je podržao navedenu inicijativu. Istaknuta je potreba ujednačenosti između pravnih fakulteta u Crnoj Gori, kao i da potrebe obrazovanja moraju biti usaglašene sa potrebama tržišta. Glavni problem je model studija. Rezultat rada na projektu biće preporuke koje će se dostaviti nadležnim institucijama u oblasti visokog obrazovanja i ustanovama koje realizuju studijske programe obrazovanja pravnika.

Dogovoreno je da se održi proširena sjednica Odbora za pravne nauke, koja će biti posvećena obrazovanju pravnika u Crnoj Gori – modelu studiranja. Sjednica će se održati 15. maja 2025. godine.

Povodom ranije razmatrane inicijative Udruženja sudija Crne Gore, predloženo je da se u maju tekuće godine održi proširena sjednica Odbora, na koju bi se pozvali predsjednici svih sudova i razmatrala brojna pitanja i izazovi sa kojima se susreće crnogorsko sudstvo.

Na proširenoj sjednici održanoj 15. maja, prisustvovali su predstavnici: Tužilačkog savjeta, Upravnog odbora Advokatske komore Crne Gore i Pravnog fakulteta Univerziteta Mediteran.

Odbor je raspravljao o projektu CANU – *Obrazovanje pravnika – crnogorski slučaj* i jednoglasno je usvojio zaključak da je u pogledu modela studiranja pravnih studija opravdan model 4 + 1 + 3, i to zbog sljedećih razloga:

- neusklađenosti obrazovanja pravnika sa potrebama tržišta rada, konkurentnosti na tržištu visokog obrazovanja u Crnoj Gori i regionu i potencijalnih problema diskriminacije studenata pravnih fakulteta;
- usklađenosti sa standardima Evropske unije i Evropskog prostora visokog obrazovanja u dijelu obrazovanja pravnika; postojeći studijski programi nijesu u skladu ni sa domaćim zakonodavstvom (Zakon o pripravnicima u sudovima i državnom tužilaštvu i pravosudnom ispitu);
- ključne pravničke profesije (advokat, sudija, tužilac, notar, savjetnik / stručni saradnik u pravosudnim organima) su regulisane profesije sa uslovom formalne kvalifikacije visokog obrazovanja – diplomom koja se stiče sa 240 ECTS (CSPK) kredita;
- cjelishodnosti predloženog sistema sa stanovišta interesa crnogorskog društva da se obrazovanim mladim kadrovima što prije obezbijedi pristup profesiji.

U raspravi je konstatovano da dosadašnji model studiranja 3 + 2 + 3 nije adekvatan i da dovodi do niza negativnih posljedica i ozbiljnih poremećaja u obrazovanju pravnika. Način na koji se pravnici obrazuju i obučavaju utiče na formiranje pravne kulture jedne zemlje. Studijski programi akademskih stepena kojima se to ostvaruje od posebnog značaja su za jednu zemlju i za pravničku profesiju. Osim ovog obrazovnog značaja, ovi aspekti su od značaja za pristup profesiji, što je direktno uslovljeno i kvalifikacijama (diplomama) koje se stiču na obrazovnim ustanovama. „Crnogorski slučaj“ otvara pitanje da li je obrazac za obrazovanje i obučavanje pravnika adekvatno standardizovan. Zbog svega prethodno navedenog, predloženo je uvođenje modela pravnih studija po sistemu 4 + 1 + 3. Ovaj zaključak Odbora dostavljen je Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija.

Otvorena su brojna pitanja kao što su: kvalitet obrazovanja, nedostatak kadra, upisna politika, sistem finansiranja, motivacija studenata, način polaganja ispita, nedostatak kadra i konkurencije u sudstvu, praktična nastava i obavezno vrednovanje praktičnog rada. Ova i druga pitanja treba imati u vidu tokom rada na projektu. Rezultat rada na projektu biće preporuke koje će se dostaviti nadležnim institucijama u oblasti visokog obrazovanja i ustanovama koje realizuju studijske programe obrazovanja pravnika.

Na sjednici Odbora održanoj 18. juna, razmatrane su aktivnosti Odbora u 2026. godini:

- naučni skup *O pravnoj kulturi*, u drugom kvartalu sljedeće godine, koji bi bio u funkciji izrade *Leksikona pravne kulture u Crnoj Gori*;
- zajednički okrugli sto CANU i Venecijanske komisije na temu izbornog zakonodavstva, ustavnih izmjena, institucionalnih promjena u predvorju ulaska u Evropsku uniju... (učešće 5-6 članova Venecijanske komisije); okrugli sto će se realizovati u okviru aktivnosti Odbora za pravne nauke i Odbora za sociologiju i politikologiju;
- naučne tribine (5-6) i omaži kojima će se obilježiti značajni jubileji u 2026. godini;
- panel-diskusije: aktuelna pitanja o primjeni prava u Crnoj Gori, dvojno državljanstvo.

U skladu sa Pravilnikom o radu odborâ Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, Odbor je predložio da prof. dr Nebojši Vućiniću prestane članstvo u Odboru za pravne nauke, zbog neučestvovanja u radu ovog odbora.

Odbor za ekonomske nauke, demografiju i antropologiju održao je dvije elektronske sjednice (1. marta i 25. juna 2025. godine), na kojima su razmatrane aktivnosti Odbora i organizovao niz aktivnosti u toku 2025. godine. U organizaciji ovog odbora održane su tribine: *Jevrejska ekonomska misao*, *Umjetnost i ljudska priroda: Kako književnost i film produbljuju psihološka saznanja* i *Kineska kultura i moderni menadžment*, kao i okrugli sto *Digitalna ekonomija*.

Odbor za sociologiju i politikologiju je održao sjednicu 19. juna, na kojoj su razmatrane programske aktivnosti Odbora za 2026. godinu. Članovi Odbora počće rad na naučnoistraživačkom projektu *Društvena dinamika i stratifikacija*

u crnogorskom društvu od 1989. godine, rukovodilac projekta Ilija Vujačić, vanredni član CANU, predsjednik Odbora.

Planirano je da se održe:

– Okrugli stolovi:

1. zajednički okrugli sto CANU i Venecijanske komisije na temu izbornog zakonodavstva, ustavnih izmjena, institucionalnih promjena u predvorju ulaska u Evropsku uniju... (učešće 5-6 članova Venecijanske komisije); okrugli sto će se realizovati u okviru aktivnosti Odbora za pravne nauke i Odbora za sociologiju i politikologiju;
 2. *Građansko obrazovanje u obrazovnom sistemu Crne Gore* (članovi Odbora, predstavnici Ministarstva prosvjete, nauka i inovacija, autori udžbenika o građanskom obrazovanju...).
- Panel-diskusije: *Časopisi iz sociološko-politikoloških oblasti u Crnoj Gori*, *SCI liste*; *Posljedice vještačke inteligencije*; rasprava o institucijama vlasti.
- Naučnim tribinama (5) i omažima obilježiće se značajni jubileji u 2026. godini (omaž prof. dr Vućini Vasoviću, zajedno sa Fakultetom političkih nauka UCG; predavanje posvećeno Robertu Alanu Dahlu, istaknutom američkom politikologu, pedagogu i političkom analitičaru, tribina o Hani Arent (120 godina od rođenja), prof. dr Petar Popović – predavanje iz međunarodnih odnosa, kao i tribine: obrazovanje i žene, žena u crnogorskom društvu, politička zastupljenost žena).

Odbor za obrazovanje CANU, međuodjeljenjski odbor, održao je elektronsku sjednicu 25. juna, na kojoj su razmatrane aktivnosti Odbora za 2026. godinu. Planirano je održavanje panel-diskusja (2), naučnih tribina (3) na sljedeće teme:

1. Tematska nastava istorije;
2. Osposobljenost nastavnog kadra po završenom fakultetu za rad sa učenicima;
3. O okvirnom nacionalnom kurikulumu;
4. „Garancija za mlade” – ključ za obrazovanje, zaposlenje, obuku, pripravnništvo: stanje i perspektive EU i Crne Gore;
5. Karijerno vođenje i obrazovanje: primjer obrazovne politike u EU i Crnoj Gori.

Naučne tribine održaće prof. dr Slavko Gaber (Pedagoški fakultet, Ljubljana) i prof. dr Aleksandar Baucal (Filozofski fakultet, Beograd).

2.2.3. Naučne tribine:

1. Dr Milika Mirković, *Jevrejska ekonomska misao*, Odbor za ekonomske nauke, demografiju i antropologiju, 26. februar 2025;
2. Dr Nebojša Petrović, *Umjetnost i ljudska priroda: Kako književnost i film produbljuju psihološka saznanja*, Odbor za ekonomske nauke, demografiju i antropologiju, 3. april 2025;
3. Prof. dr Milan Podunavac, *Novi republikanizam Hane Arendt*, 9. april 2025;
4. Prof. dr Mirjana Radović, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, *O neophodnosti regulisanja kriptoimovine u Crnoj Gori*, 8. maj 2025;
5. Prof. dr Lu Wei, Univerzitet nauka i tehnologije Kine, Hefei, Anhui, *Kineska kultura i moderni menadžment*, 23. septembar 2025.

2.2.4. Tribina Naučno i umjetničko nasljeđe Crne Gore

1. Omaž posvećen ličnosti i djelu prof. dr Mileve Filipović, u saradnji sa Pravnim fakultetom Univerziteta Crne Gore u okviru tribine *Naučno i umjetničko nasljeđe Crne Gore*, 22. april 2025, na Pravnom fakultetu UCG. O ličnosti i djelu prof. dr Mileve Filipović govorili su: akademik Dragan K. Vukčević, prof. dr Aneta Spaić, dekanica Pravnog fakulteta UCG, i prof. dr Biljana Maslovarić, Filozofski fakultet UCG.

2.2.5. Naučni skupovi i konferencije

1. *Savremeni čovjek i smisao*, 6. i 7. oktobar 2025. Na Skupu je, uz učešće više od 20 uglednih akademika, profesora, umjetnika iz različitih disciplinarnih uglova (filozofskog, sociološkog, politikološkog, književnog i psihološkog), tumačena osnovna tema o savremenom čovjeku.

2.2.6. Okrugli stolovi, panel-diskusije

1. Panel-diskusija *Mjesto društvenih nauka u obrazovanju i društvu*, 25. mart 2025;
2. *Digitalna ekonomija*, 24. april 2025.

2.2.7. Izdavačka djelatnost

Iz štampe je izašle dvije knjige Odjeljenja, koje su navedene u zbirnom pregledu publikacija CANU objavljenih u 2025. godini:

1. *Glasnik Odjeljenja društvenih nauka*, br. 27;
2. *Teorije svijesti i problem zla u istoriji ideja*, Ben Lazare Mijusković (predata u štampu).

Pripremljeni su i usvojeni za objavljivanje rukopisi:

1. *Reforma politike proširenja Evropske unije i izazovi za Crnu Goru*, zbornik radova;
2. *Država, demokratija, građanin – kriza i izazovi*, zbornik radova;
3. *Nastajanje i razvoj krivičnog prava u Crnoj Gori* sa istoimenog naučnoistraživačkog projekta, rukovodilac prof. dr Zoran Stojanović, vanredni član CANU;
4. Spomenica preminulom članu Akademije akademiku Milici Kostić.

Sastavni dio ovog izvještaja čine izvještaji o naučnoistraživačkim projektima članova Odjeljenja i izvještaji o individualnom radu članova Odjeljenja.

1.2.8. LEKSIKOGRAFSKI CENTAR

Aktivnosti Leksikografskog centra u 2025. godini odnosile su se na realizaciju leksikonâ i *Enciklopedije Crne Gore*, kao i na oblasti međunarodne saradnje i edukacije.

1.2.8.1. Leksikoni

U toku 2025. godine završen je rad i u pripremi za štampu su dva leksikona:

1. *Leksikon vinogradarstva i vinarstva Crne Gore*;
2. *Leksikon arheologije Crne Gore*.

Nastavljen je rad na realizaciji devet leksikona:

1. *Etnološki leksikon Crne Gore*;
2. *Leksikon dramskih umjetnosti Crne Gore*;
3. *Leksikon školstva Crne Gore*;
4. *Leksikon književnosti Crne Gore*;
5. *Muzički leksikon Crne Gore*;
6. *Leksikon zdravstva Crne Gore*;
7. *Leksikon poljoprivrede i šumarstva Crne Gore*;
8. *Leksikon dijaspore Crne Gore*;
9. *Leksikon nauke i visokog obrazovanja Crne Gore*.

U 2025. godini pokrenuta su dva nova leksikografska projekta:

1. *Leksikon pravne kulture Crne Gore*;
2. *Leksikon bankarstva i finansija Crne Gore*.

Predsjedništvo CANU je na 677. sjednici, održanoj 30. januara 2025. godine donijelo Odluku o prestanku mandata članova Savjeta Leksikografskog centra i Instituta za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš“. Sjednice redakcija leksikonâ koji se realizuju u Leksikografskom centru organizovale su se prema planiranoj dinamici rada. Ukupno je održano 40 sjednica redakcija, a u vezi sa 11 leksikona u izradi. Tematika sjednica bila je praćenje tekućih i planiranje daljih aktivnosti na realizaciji leksikografskih projekata (organizacija, koordinacija i praćenje dinamike rada svih faza realizacije projekta: prva faza –

izrada i utvrđivanje abecedara, određivanje urednika struka/oblasti, određivanje autora leksikografskih članaka i zaključivanje ugovora; druga faza – pisanje, urednička i leksikografska redaktura, određivanje urednika fotografije i pribavljanje ilustrativnog materijala, prihvatanja leksikografskih članaka, lektura; treća faza – korektura, priprema za štampu i objavljivanje leksikografskog djela u štampanom i veb izdanju).

Etnološki leksikon Crne Gore

Rad na *Leksikonu* počeo je 1. jula 2019. godine. Glavna i odgovorna urednica je prof. dr Dragana Radojičić, a Redakcija broji 10 članova. Ukupan broj odrednica je 640. Tokom 2025. godine:

- predložene su odrednice iz *Leksikona* za *Enciklopediju Crne Gore*;
- urednici oblasti radili su na uredničkoj redakturi leksikografskih članaka, uz komunikaciju sa autorima;
- održana su tri sastanka glavnog i odgovornog urednika, urednika oblasti i urednika fotografije, u cilju završetka rada na ilustrativnom materijalu;
- Redakcija je usvojila uvodni tekst *Leksikona*;
- izvršen je finalni odabir ilustracija i usvojen je likovni sadržaj *Leksikona*;
- održane su dvije sjednice Redakcije.

Leksikon je u završnoj fazi: slijedi završetak rada na uredničkoj redakturi leksikografskih članaka, usvajanje članaka od strane glavnog i odgovornog urednika, slanje finalne verzije članaka autorima na autorizaciju, potom lektura i priprema za štampu.

Planirani završetak rada na *Leksikonu* (izlazak iz štampe): 30. april 2026. godine.

Leksikon vinogradarstva i vinarstva Crne Gore

Rad na *Leksikonu* počeo je 1. juna 2020. godine. Glavna i odgovorna urednica je prof. dr Vesna Maraš, a Redakcija broji 6 članova. Ukupan broj odrednica je 559. Tokom 2025. godine:

- sprovedena je urednička i leksikografska redaktura leksikografskih članaka;
- sprovedena je priprema i obrada ilustrativnog materijala;
- realizovana je lektura;
- realizovane su aktivnosti na dizajnu i završena je priprema za štampu;
- *Leksikon* je predat na uvid Komisiji za istraživačku djelatnost (28. januara 2025); godine (br. 08-98), a odobren za publikovanje 19. februara 2025;
- održana je svečana promocija *Leksikona* (11. jula 2025);
- pripremljena je i aktivirana veb verzija *Leksikona*, koja je od 13. oktobra 2025. godine dostupna na linku: <https://leks.canu.ac.me/web/lvv0.php>;

Leksikon je u fazi štampe. Planirani izlazak iz štampe je kraj 2025. godine.

Leksikon arheologije Crne Gore

Rad na *Leksikonu* počeo je 11. marta 2021. godine. Glavni i odgovorni urednik je dr Dejan Gazivoda, a Redakcija broji 8 članova. Ukupan broj odrednica je 519. Tokom 2025. godine:

- završena je urednička i leksikografska redaktura leksikografskih članaka;
- finalizovan je katalog ilustracija sa legendama (urednik fotografije, Redakcija, autori, sekretar);
- izrađena je karta arheoloških lokaliteta iz *Leksikona* (urednik fotografije);
- izvršeno je dodatno pregledanje članka, pri čemu je jedan dio članaka korigovan, dopunjen, dodate su nove odrednice na osnovu najnovijih arheoloških istraživanja;
- dobijena je saglasnost autora na redigovane leksikografske članke.

Leksikon je u fazi korekture i pripreme za štampu.

Planirani završetak rada na projektu (izlazak iz štampe): 30. decembar 2025. godine.

Leksikon dramskih umjetnosti Crne Gore

Rad na *Leksikonu* počeo je 1. februara 2022. godine. Glavni i odgovorni urednik je prof. mr Andro Martinović, a Redakcija broji 7 članova. Ukupan broj odrednica je 1078. Tokom 2025. godine:

- nastavljen je rad na pisanju, kao i uredničkoj i leksikografskoj obradi članaka. (Na prijedlog članova Redakcije *Leksikona* i Uredništva teme Dramske umjetnosti u *Enciklopediji Crne Gore*, glavni urednik *Leksikona* obavio je razgovore sa nekoliko autora koji su preuzeli na sebe da napišu jedan dio članaka koji nijesu završeni ili koji nijesu imali autore, odnosno od kojih su pojedini prethodno angažovani autori odustali. Sa autorima koji nijesu napisali nijedan članak, uprkos brojnim razgovorima koji su u međuvremenu vođeni s njima, raskinuti su ugovori. Takođe, članovi Redakcije su preuzeli na sebe obavezu obrade neraspoređenih odrednica, kako bi se išlo ka prevazilaženju problema od početka realizacije projekta.
- U razgovoru sa rukovodiocem Leksikografskog centra CANU i urednikom *Muzičkog leksikona Crne Gore*, dogovoreno je da se uradi revizija Abecedara *Leksikona*, na način što bi segment Umjetnost opere pripao *Muzičkom leksikonu Crne Gore* (što uključuje Abecedar i napisane članke), a oblast Balet bi, kao scenska umjetnost, ostala u okvirima ovog leksikona. Takođe, u oblasti Radio i televizija u Abecedaru bi se zadržale odrednice koje se striktno odnose na oblasti filma i pozorišta, odnosno biografske odrednice o autorima koji su se ostvarili u tom domenu dramskog stvaralaštva. Time bi se dobio kompaktniji *Leksikon pozorišta i filma*, dok bi preostala građa poslužila za druga leksikografska izdanja i *Enciklopediju Crne Gore*. O tome je u predstojećem periodu potrebno donijeti i zvanične zaključke.
- Nastavljen je rad na prikupljanju i obradi vizuelnog materijala, koji čini oko 60% predviđenog broja ilustracija.
- Angažovano je dvoje novih saradnika, za izradu deset odrednica iz Abecedara;
- Razmatrane su okolnosti daljeg rada u odnosu na angažovanje na *Enciklopediji Crne Gore* i shodno uslovima u kojima Redakcija *Leksikona* djeluje.
- Sjednice Redakcije organizovane su po potrebi, zajedno sa sjednicama Uredništva teme Dramske umjetnosti u *Enciklopediji Crne Gore*.

Leksikon je u fazi pisanja članaka, uredničke i leksikografske redakture članaka, revizije Abecedara, kao i rada na ilustracijama.

Planirani završetak rada na *Leksikonu* (izlazak iz štampe): 30. jun 2027. godine.

Leksikon školstva Crne Gore

Rad na *Leksikonu* počeo je 10. januara 2023. godine. Glavni i odgovorni urednik je prof. dr Tatjana Novović, a Redakcija broji 8 članova. Ukupan broj odrednica je 697. Tokom 2025. godine:

- završena je redaktura 697 leksikografskih članaka (urednik oblasti, glavni i odgovorni urednik, sekretar) (januar–septembar);
- pribavljene su 623 ilustracije (januar–oktobar);
- potpisan je ugovor sa lektorkom (jun);
- sprovodi se lektura prvog dijela članaka (516) (jun–oktobar);
- izvršeno je označavanje i unos uputnica u leksikografske članke (sekretar) (mart–septembar);
- autori su autorizovali redigovane leksikografske članke;
- potpisani su aneksi ugovora sa autorima (sekretar) (jun);
- održane su četiri sjednice Redakcije.

Leksikon je u fazi lekture prvog dijela članaka (516), potom slijedi lektura drugog dijela članaka (181), zatim izrada Registra vaspitno-obrazovnih ustanova po opštinama (oktobar–novembar), izrada spiska uputnih odrednica (novembar), usvajanje kataloga ilustracija, definisanje legendi, izvora, autora i autorskih prava (oktobar–novembar), izrada uvodne riječi, predgovora, napomena čitaocima i spiska skraćenica (novembar–decembar).

Planirani završetak rada na *Leksikonu* (izlazak iz štampe): 31. mart 2026. godine.

Leksikon književnosti Crne Gore

Rad na *Leksikonu* počeo je 1. decembra 2023. godine. Glavni i odgovorni urednik je akademik Pavle Goranović, a Redakcija broji 9 članova. Ukupan broj odrednica je 1373. Tokom 2025. godine:

- nastavljeno je pisanje leksikografskih članaka (95%);
- urađen je dio uredničke redakture (urednici oblasti);
- urađen je dio uredničke redakture (glavni i odgovorni urednik);
- održane su tri sjednice Redakcije.

Leksikon je u fazi pisanja članaka i uredničkoj redakтури leksikografskih članaka.

Planirani završetak rada na *Leksikonu* (izlazak iz štampe): 1. mart 2027. godine.

Muzički leksikon Crne Gore

Rad na *Leksikonu* počeo je 1. decembra 2023. godine. Glavni i odgovorni urednik je akademik Žarko Mirković, a Redakcija broji 7 članova. Ukupan broj odrednica je 734. Tokom 2025. godine:

- u toku su II i III faza realizacije projekta, koje obuhvataju pisanje leksikografskih članaka i uredničku obradu pristiglih tekstova; napisano je ukupno 726 članaka;
- glavni i odgovorni urednik i sekretar sprovode uredničku redakтуру;
- paralelno se odvija rad na prikupljanju ilustrativnog materijala – pribavljeno je 408 od ukupno 657 ilustracija utvrđenih Abecedarom ilustracija;
- napisano je 719 članaka;
- održane su četiri sjednice Redakcije.

Leksikon je u fazi uredničke redakture (glavni i odgovorni urednik i sekretar).

Planirani završetak rada na *Leksikonu*: 30. decembar 2026. godine.

Leksikon zdravstva Crne Gore

Rad na *Leksikonu* počeo je 1. decembra 2023. godine. Glavni i odgovorni urednik je akademik Goran Nikolić, a Redakcija broji 8 članova. Ukupan broj odrednica je 702. Tokom 2025. godine:

- završeno je pisanje leksikografskih članaka;
- urađen je dio uredničke redakture (glavni i odgovorni urednik);
- potpisan je ugovor sa urednikom fotografije;
- otpočele su aktivnosti na pribavljanju i obradi ilustrativnog materijala;
- održana je jedna sjednica Redakcije.

Leksikon je u fazi uredničke redakture leksikografskih članaka i rada na vizuelnom materijalu.

Planirani završetak rada na *Leksikonu* (izlazak iz štampe): 30. decembar 2026. godine.

Leksikon poljoprivrede i šumarstva Crne Gore

Rad na *Leksikonu* počeo je 1. decembra 2023. godine. Glavni i odgovorni urednik je prof. dr Milan Marković, a Redakcija broji 8 članova. Ukupan broj odrednica je 1733. Tokom 2025. godine:

- završeno je pisanje 1722 članka (99,3%) – autori (januar–oktobar);
- završena je redaktura 1274 članka (urednik oblasti); 838 članaka (glavni i odgovorni urednik) i 403 članka (sekretar) (januar–oktobar);
- potpisan je ugovor sa urednikom fotografije (februar);
- pribavljeno je 588 ilustracija (januar–oktobar);
- održano je 5 sjednica Redakcije.

Leksikon je u fazi pisanja i uredničke redakteure leksikografskih članaka. Slijedi pisanje preostalih 11 članaka i završetak redakteure urednika oblasti (oktobar), potom urednička redaktura od strane glavnog i odgovornog urednika i sekretara (oktobar–decembar).

Planirani završetak rada na *Leksikonu* (izlazak iz štampe): 31. mart 2027. godine.

Leksikon dijaspore Crne Gore

Rad na *Leksikonu* počeo je 1. aprila 2024. godine. Glavni i odgovorni urednik je prof. emeritus Milan Vukčević, a Redakcija broji 8 članova. Ukupan broj odrednica je 616. Tokom 2025. godine:

- nastavljeno je pisanje leksikografskih članaka (autori);
- otpočele su aktivnosti na uredničkoj redakturi članaka i doradi članaka od strane autora;
- potpisan je ugovor sa urednikom fotografije;
- otpočele su aktivnosti na pribavljanju i obradi ilustrativnog materijala;
- održano je pet sjednica Redakcije.

Leksikon je u fazi pisanja i uredničke redakteure leksikografskih članaka. Sprovode se aktivnosti na vizuelnom materijalu *Leksikona*.

Planirani završetak rada na *Leksikonu* (izlazak iz štampe): 31. mart 2027. godine.

Leksikon nauke i visokog obrazovanja Crne Gore

Rad na *Leksikonu* počeo je 1. septembra 2024. godine. Ovaj projekat je zajednički projekat CANU i Univerziteta Crne Gore. Glavni i odgovorni urednik je akademik Predrag Miranović, zamjenik glavnog i odgovornog urednika je prof. dr Veselin Mićanović, a Redakcija broji 7 članova. Ukupan broj odrednica je 828. Tokom 2025. godine:

- nastavljene su aktivnosti na izradi Abecedara;
- otpočele su pripremne aktivnosti na izradi vizuelnog materijala *Leksikona*;
- održano je pet sjednica Redakcije.

Leksikon je u finalnoj fazi utvrđivanja Abecedara i pripreme za potpisivanje ugovora sa autorima leksikografskih članaka.

Planirani završetak rada na *Leksikonu* (izlazak iz štampe): 1. april 2027. godine.

Leksikon pravne kulture Crne Gore

Rad na *Leksikonu* počeo je 1. septembra 2025. godine. Ovaj projekat je zajednički projekat CANU i Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore. Glavni i odgovorni urednik je akademik Dragan K. Vukčević, zamjenik glavnog i odgovornog urednika je prof. dr Aneta Spaić, a Redakcija broji 5 članova. Ukupan broj odrednica, prema prijavi predloga projekta, je oko 1.000. Tokom 2025. godine:

- otpočele su aktivnosti na izradi Abecedara;
- utvrđeni su kriterijumi za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica u Abecedar;
- održane su tri sjednice Redakcije.

Leksikon je u fazi izrade Abecedara.

Planirani završetak rada na *Leksikonu* (izlazak iz štampe): 1. septembar 2027. godine.

Leksikon bankarstva i finansija Crne Gore

Rad na *Leksikonu* počeo je 1. novembra 2025. godine. Ovaj projekat je zajednički projekat CANU i Ministarstva finansija Crne Gore. Glavni i odgovorni urednik je prof. dr Nikola Fabris, zamjenik glavnog i odgovornog urednika je

Bojan Paunović, a Redakcija broji 6 članova. Ukupan broj odrednica, prema prijavi predloga projekta je oko 750. Tokom 2025. godine:

- konstituisana je Redakcija;
- otpočele su aktivnosti na izradi Abecedara;
- predloženi su kriterijumi za uvrštavanje biografskih i predmetnih odrednica u Abecedar;
- održane su tri sjednice Redakcije.

Leksikon je u fazi izrade Abecedara.

Planirani završetak rada na *Leksikonu* (izlazak iz štampe): 1. novembar 2027. godine.

2.2.8.2. Saradnja

Posjeta predstavnika CANU Leksikografskom zavodu „Miroslav Krleža” (LZMK) u Zagrebu, u periodu od 23. do 26. juna 2025. godine. Delegacija CANU sastala se sa dr sc. Brunom Kragićem, glavnim ravnateljem LZMK-a i glavnim urednikom *Hrvatske enciklopedije*, dr sc. Filipom Hameršakom, ravnateljem LZMK-a, i dr Zdenkom Jecićem, glavnim urednikom *Hrvatske tehničke enciklopedije*. Tom prilikom potpisan je Memorandum o saradnji između CANU i LZMK-a u pripremi *Enciklopedije Crne Gore*. Tokom sastanaka istaknut je značaj kontinuirane saradnje između CANU i LZMK-a u domenu stručne podrške koju saradnici iz LZMK-a pružaju saradnicima u Leksikografskom centru CANU, kao i drugim učesnicima u leksikografskim projektima CANU.

Učešće predstavnika CANU na Konferenciji evropskih enciklopedija 2025, koja je održana u periodu od 13. do 15. oktobra 2025. godine u Rimu, u organizaciji Instituta italijanske enciklopedije Treccani. Tom prilikom sekretarka *Enciklopedije Crne Gore* mr Dragana Marinković-Dubljević imala je izlaganje na temu *Enciklopedija Crne Gore*. Konferencija je okupila predstavnike nacionalnih enciklopedija i leksikografskih instituta iz Evrope, sa ciljem razmjene iskustava i jačanja saradnje u okviru Mreže evropskih enciklopedija (European Encyclopedia Network – EEN).

2.2.8.3. Edukacija

Organizovana je stručna radionica za autore i druge učesnike u enciklopedijskim projektima. Radionicu su vodili dr sc. Zdenko Jecić, glavni

urednik *Hrvatske tehničke enciklopedije*, i mr sc. Ozana Martinčić, pomoćnica glavnog urednika *Hrvatske tehničke enciklopedije*, iz LZMK-a iz Zagreba. Radionica je obuhvatila obuku autora i drugih učesnika u izradi leksikografskih i enciklopedijskih projekata za pisanje enciklopedijskih članka. U sklopu radionice održan je i sastanak sa urednicima i članovima uredništava oblasti, tema i struka u *Enciklopediji Crne Gore*, kao i sa glavnim i odgovornim urednicima leksikonâ koji se realizuju u Leksikografskom centru CANU. Radionica je obuhvatila i obuku za leksikografsku redakciju enciklopedijskih članaka (decembar 2025).

2.3. ODJELJENJE HUMANISTIČKIH NAUKA

Aktivnost Odjeljenja humanističkih nauka u 2025. godini odvijala se u skladu sa Programom rada kroz sjednice Odjeljenja, odborâ, rad na naučnoistraživačkim projektima, promocije, tribine, okrugle stolove i izdavačku djelatnost. Sumarni prikaz djelatnosti Odjeljenja humanističkih nauka:

Sjednice Odjeljenja	14
Sjednice odborâ	8
Naučnoistraživački projekti	2
Okrugli stolovi i rasprave.....	5
Tribine	3
Izdavačka djelatnost	5
Promocije.....	1
Prezentacije radova i rezultata istraživanja sa projekata	1

2.3.1. Sjednice Odjeljenja

Odjeljenje humanističkih nauka održalo je četrnaest sjednica u 2025. godini.

- **Na sjednici održanoj 5. februara**, članovi Odjeljenja raspravljali su o kalendaru izbornih aktivnosti CANU u 2025. godini i o aktivnostima Odjeljenja za mart i april tekuće godine.

Odjeljenje je informisano je 1. februara 2025. godine raspisan Konkurs za izbor redovnih, vanrednih i inostranih članova CANU, koji traje do 31. marta tekuće godine. U vezi sa tim, Odjeljenje je upoznato sa orijentacionim kalendarom izbornih aktivnosti u 2025. godini. U oblasti humanističkih nauka moguće je birati dva nova vanredna člana. Odjeljenja na posebnoj sjednici predlažu svoje moguće kandidate za redovne i vanredne članove CANU, na osnovu dva pisana obrazložena predloga i uz priloženu pismenu saglasnost predloženog kandidata.

U vezi sa izborom novih redovnih članova, Odjeljenje je informisano da jedan vanredni član ispunjava formalne uslove za proceduru kandidovanja u redovno članstvo na osnovu dva pisana predloga od strane redovnih članova.

Članovi Odjeljenja usvojili su sljedeće aktivnosti za mart i april 2025. godine:

- Tribina prof. dr Divne Vuksanović, *Filozofija medija i vještačka inteligencija: O melanholičnim mašinama*, 4. mart 2025;

- Tribina prof. dr Saše Brajović, *Nasilje u umjetnosti novog vijeka: predstavljanje, posmatranje, pamćenje i tumačenje*, 19. mart 2025.

Odjeljenje je imenovalo akademika Šerba Rastodera za člana Radnog tima za pripremu projekta *Crna Gora na putu evropskih integracija*, čiji je inicijator akademik Momir Đurović. Odjeljenje je zaključilo da je potrebno detaljnije sačiniti i obrazložiti predlog pomenutog projekta.

- **Na sjednici održanoj 21. marta**, članovi Odjeljenja obavili su konsultacije u vezi sa izbornim aktivnostima u CANU i odredili članove Uređivačkog odbora *Enciklopedije Crne Gore*. Članovi Odjeljenja raspravljali su i o aktivnostima drugih radnih tijela u okviru Odjeljenja.

Odjeljenje je zaključilo da je za sljedeću sjednicu Odjeljenja potrebno pripremiti po dva pisana predloga za moguće kandidate Odjeljenja za vanredne članove, uz priloženu pismenu saglasnost predloženog kandidata. Članovi Odjeljenja su još jednom konstatovali da jedan vanredni član ispunjava formalne uslove za proceduru kandidovanja u redovno članstvo, te je zaključeno da se dostave dva pisana predloga od strane redovnih članova.

Odjeljenje je predložilo akademika Branislava Ostojića, prof. dr Sinišu Jelušića i prof. dr Vesnu Kilibardu u Uređivački odbor *Enciklopedije Crne Gore*.

Odjeljenje je saglasno sa predlogom Odbora za filozofiju i Instituta za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš“ u vezi sa organizovanjem Okruglog stola povodom 150 godina od rođenja Tomasa Mana. Pomenuti događaj će se organizovati 15. maja tekuće godine.

- **Na sjednici održanoj 27. marta**, Odjeljenje je predložilo moguće kandidate za redovne i vanredne članove CANU na osnovu obrazloženih predloga, a uz pismenu saglasnost predloženih kandidata. Članovi Odjeljenja raspravljali su o aktuelnoj izdavačkoj djelatnosti i o aktivnostima drugih radnih tijela u okviru Odjeljenja.

Nakon rasprave i tajnog glasanja o predloženim kandidatima, Odjeljenje je zaključilo da se prihvati inicijativa da se za moguće kandidate Odjeljenja za vanredne članove predloži četiri kandidata.

Nakon rasprave o predlozima mogućih kandidata za redovne članove i tajnog glasanja, Odjeljenje je zaključilo da se prihvati inicijativa da se za moguće kandidate Odjeljenja za redovne članove predloži jedan vanredni član Odjeljenja.

Odjeljenje je na osnovu pozitivnih recenzija akademika Branislava Ostojića i akademika Nenada Vukovića prihvatilo za objavljivanje rukopis *Onomastika Golije i Duge* mr Radmile Vukčević-Jovančević, koji će biti publikovan u izdanju Instituta za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš“.

Odjeljenje je saglasno sa predlogom Odbora za etnologiju CANU u vezi sa organizovanjem Okruglog stola *Nova etnografija – od tradicionalnog do postmodernog*, koji će se održati 12. novembra tekuće godine.

- **Na sjednici održanoj 26. maja**, Odjeljenje je informisano o predlozima mogućih kandidata Odjeljenja za vanredne i redovne članove CANU, kao i o kandidatima za oblast humanističkih nauka koji su predložili drugi predlagači. Konstatovano je da je u oblasti humanističkih nauka predloženo: jedan mogući kandidat Odjeljenja za redovnog člana, četiri moguća kandidata Odjeljenja za vanredne članove i jedan kandidat za vanrednog člana koji je predložen od strane drugog predlagača. Odjeljenje je imenovalo po dva recenzenta za pisanje referata za predložene kandidate.

Članovi Odjeljenja upoznati su sa novim obrascem za pisanje referata/recenzija o naučnom/umjetničkom stvaralaštvu kandidata/kinje za člana Akademije, koji će biti proslijeđen imenovanim recenzentima.

Članovi Odjeljenja raspravljali su o aktuelnoj izdavačkoj djelatnosti. Za recenzente rukopisa *Arhitektura u Crnoj Gori između dva svjetska rata* dr Slađane Žunjić određeni su akademik Aleksandar Čilikov i Mileta Bojović, vanredni član CANU.

Odjeljenje je usvojilo spomenicu akademiku Olgi Perović, koju je izradila Anđelka Martinović, a koja sadrži bio-bibliografiju i govore sa komemorativne sjednice.

Odjeljenje je razmatralo dopis akademika Šerba Rastodera, koji se odnosi na inicijativu za objavljivanje rukopisa *Dnevnici princeze Ksenije*. Zaključeno je da rukopis ne sadrži relevantne istorijske podatke, već hroničarske svakodnevne notacije i da stoga ne ispunjava standarde naučne relevantnosti. Članovi Odjeljenja saglasili su se da Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, u skladu sa svojom dosadašnjom praksom, ne treba da učestvuje u ulozi suizdavača izdanja.

- **Na elektronskoj sjednici održanoj 20. juna**, Odjeljenje je, iz objektivnih razloga, imenovalo jednog recenzenta za pisanje referata o predloženom kandidatu za vanrednog člana CANU.
- **Na sjednici održanoj 8. jula**, Odjeljenje je, iz objektivnih razloga, imenovalo tri recenzenta za pisanje referata o predloženim kandidatima Odjeljenja za vanredne članove.

Članovi Odjeljenja razmotrili su i usvojili aktivnosti Odjeljenja za septembar i oktobar:

- sjednice Odjeljenja, septembar i oktobar 2025;
- okrugli sto posvećen arheologu mr Jovanu Martinoviću, u organizaciji Odbora za arheologiju, oktobar 2025;
- promocija knjige *Antički kultovi na tlu Crne Gore* dr Dejana Gazivode, 29. oktobar 2025;
- tribina prof. dr Siniše Jelušića – *Filozofija dijaloga Mihaila Bahtina* (u povodu 130 godina od rođenja i pola vijeka od smrti Mihaila Bahtina), u organizaciji Odbora za filozofiju, oktobar 2025.

Članovi Odjeljenja upoznati su sa aktivnostima pripadajućih odborâ. Konstatovano je da su održane četiri sjednice odbora na kojima su razmatrani predlozi za rad istih u sljedećoj godini s ciljem pravovremenog planiranja i procjene troškova.

Odjeljenje je raspravljalo i o aktuelnoj izdavačkoj djelatnosti. Planirano je objavljivanje *Glasnika Odjeljenja humanističkih nauka*, br. 11, te je konstatovano da je potrebno prikupiti dovoljan broj radova. Članovi Odjeljenja informisani su da je dostavljeno dva rada sa odgovarajućom naučnom aparaturom.

Članovi Odjeljenja upoznati su sa dopunjenim spiskom učesnika Okruglog stola *Aspekti poetike Danila Kiša – interdisciplinarna tumačenja*, koji će organizovati Institut za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš“ i Odbor za filozofiju u novembru 2025. godine.

Odjeljenje je informisano o mogućoj međunarodnoj saradnji sa Ruskom akademijom nauka, SANU i MANU, povodom obilježavanja 200 godina od rođenja Lava Nikolajeviča Tolstoja. U vezi sa tim, zaključeno je da prof. dr Siniša Jelušić dostavi predlog i dinamiku rada pomenutog projekta.

- **Na elektronskoj sjednici održanoj 9. septembra,** Odjeljenje je razmotrilo i usvojilo planirane aktivnosti Odjeljenja, odborâ i Instituta za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš“ sa okvirnim finansijskim planom za 2026. godinu.
- **Na sjednici održanoj 25. septembra,** Odjeljenje je informisano o postupku pisanja referata o predloženim kandidatima za izbor u članstvo Akademije. Odjeljenju su dostavljene sve recenzije o predloženim kandidatima. Odjeljenje je tajnim glasanjem utvrdilo jednog kandidata Odjeljenja za izbor u redovno članstvo Akademije i četiri kandidata Odjeljenja za izbor u vanredno članstvo Akademije. Tajnim glasanjem podršku Odjeljenja dobio je jedan kandidat za vanrednog člana, koga su predložili drugi predlagači.

Članovi Odjeljenja izabrali su prof. dr Vesnu Kilibardu za sekretara Odjeljenja humanističkih nauka, a akademika Šerba Rastodera za zamjenika sekretara Odjeljenja. Shodno Statutu CANU, izbor je izvršen tajnim glasanjem.

Članovi Odjeljenja upoznati su sa dopunom Plana aktivnosti Odjeljenja humanističkih nauka, odborâ i Instituta za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš“ u 2026. godini, a tiče se spiska učesnika i okvirnih finansijskih troškova.

Članovi Odjeljenja razgovarali su o pripremi novog broja *Glasnika Odjeljenja humanističkih nauka*, br. 11. Zaključeno je da pored radova prof. dr Divne Vuksanović i prof. dr Saše Brajović dostave radove prof. dr Siniša Jelušić, prof. dr Sonja Tomović-Šundić i prof. dr Jelena Knežević sa Okruglog stola *Književno stvaralaštvo Tomasa Mana* (povodom 150 godina od rođenja), koji je održan u organizaciji Odbora za filozofiju i Instituta za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš“ 15. maja tekuće godine.

Odjeljenje je na osnovu pozitivnih recenzija akademika Đorđa Borošana i prof. dr Živka Andrijaševića prihvatilo za objavljivanje rukopis *Istorija Rumunije (1821–1989)* grupe autora (Joana Aurela Popa, Joana Bolovana, Georga Jakoba, Marčela Salađana, Kosmin Popa). Rukopis je prihvaćen u cilju unapređenja saradnje sa Rumunskom akademijom nauka i umjetnosti, pri čemu su neki članovi Odjeljenja istakli princip reciprociteta u pogledu publikovanja rukopisa.

- **Na elektronskoj sjednici održanoj 23. oktobra,** Odjeljenje je razmotrilo i usvojilo nacрте izvještaja o radu Odjeljenja humanističkih nauka i Instituta

za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš” u 2025. godini, kao i nacрте programa rada Odjeljenja humanističkih nauka i Instituta za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš” u 2026. godini.

Odjeljenje je razmotrilo i usvojilo sljedeće izvještaje o radu na naučnoistraživačkim projektima u 2025. godini:

- *Zbornik dokumenata za istoriju Crne Gore XV–XVII vijeka* (knjiga I i II), rukovodilac akademik Niko Martinović;
- *Turski (osmanski) izvori za istoriju Crne Gore – Izvještaji turskih (osmanskih) konzula Podgorice, Bara i Ulcinja*, rukovodilac akademik Šerbo Rastoder.

Odjeljenje je razmotrilo i usvojilo sljedeće prijave naučnoistraživačkih projekata za 2026. godinu:

- *Zbornik dokumenata za istoriju Crne Gore XV–XVII vijeka* (knjiga I i II), rukovodilac akademik Niko Martinović;
- *Turski (osmanski) izvori za istoriju Crne Gore – Izvještaji turskih (osmanskih) ambasadora sa Cetinja*, rukovodilac akademik Šerbo Rastoder.

- **Na elektronskoj sjednici održanoj 4. novembra**, Odjeljenje je razmotrilo i usvojilo prijavu naučnoistraživačkog projekta *Skulptura u Crnoj Gori (od praistorije do početka XXI vijeka)*, čiji je rukovodilac akademik Niko Martinović, kao i predlog Međunarodnog projekta *Lav Tolstoj i kulturno nasljeđe Južnih Slovena – recepcija, uticaji* (ka 200-godišnjici rođenja pisca), koji je dostavio prof. dr Siniša Jelušić, vanredni član CANU.

Odjeljenje je razmotrilo i usvojilo izvještaj o radu na naučnoistraživačkom projektu u 2025. godini *Barok u književnosti i umjetnosti Boke Kotorske – mediteranski kontekst* i prijavu istoimenog naučnoistraživačkog projekta za 2026. godinu, koje je dostavio prof. dr Siniša Jelušić, rukovodilac Instituta za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš“.

- **Na elektronskoj sjednici održanoj 12. novembra**, članovi Odjeljenja nijesu dostavili potrebnu saglasnost u vezi sa predlogom za mogućeg inostranog člana CANU.
- **Na sjednici održanoj 27. novembra**, Odjeljenje je razmotrilo i usvojilo Nacrt izvještaja o radu CANU u 2025. godini, Nacrt programa rada CANU za 2026. godinu i Nacrt finansijskog plana CANU za 2026. godinu.
- **Na elektronskoj sjednici održanoj 3. decembra**, članovi Odjeljenja podržali su inicijativu pripremnih radova za izradu monografije posvećenu

Petru Lubardi povodom 120 godina od rođenja.

- **Na sjednici održanoj 18. decembra**, Odjeljenje je razmotrilo i usvojilo Predlog izvještaja o radu CANU u 2025. godini, Predlog programa rada CANU za 2026. godinu i Predlog finansijskog plana za 2026. godinu.

2.3.2. Sjednice odborâ

Program rada Odbora za jezik za 2025. godinu realizuje se kroz naučnoistraživačku djelatnost Instituta za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš”.

Odbor za jezik održao je sjednicu 18. juna. Na sjednici je razmatran Plan rada Odbora za jezik u 2026. godini, a tiče se organizovanja dvije tribine i jednog naučnog skupa.

Odbor za istoriju održao je elektronsku sjednicu 8. septembra. Na sjednici je razmatran i usvojen predlog za održavanje jedne naučne tribine za sljedeću godinu.

Odbor za filozofiju održao je dvije sjednice. Na sjednici od 27. februara, članovi Odbora razgovarali su o predlozima za rad Odbora u tekućoj godini.

Na elektronskoj sjednici od 17. juna, članovi Odbora predložili su aktivnosti za rad Odbora u sljedećoj godini, a tiču se organizovanja četiri okrugla stola.

Odbor za arheologiju održao je dvije sjednice. Na sjednici od 25. aprila, članovi Odbora informisani su o uspješnosti održavanja Okruglog stola *Stanje i razvoj arheologije u Crnoj Gori*, koji je realizovan 14. februara tekuće godine. Članovi Odbora razgovarali su o pripremi okruglog stola posvećenog arheologu mr Jovanu Martinoviću, kao i o predlozima za rad Odbora u 2026. godini.

Na elektronskoj sjednici od 25. juna, razmatrani su predlozi za rad Odbora u sljedećoj godini, a tiču se organizovanja dva okrugla stola.

2.3.3. Naučnoistraživački rad

Prof. dr Tatjana Đurišić obavijestila je članove Odjeljenja da je rad na prvom tomu monografije *Istorija crnogorskog romana* pri kraju, te da je predaja rukopisa za recenziranje planirana početkom 2026. godine, kada se može i očekivati i objavljivanje monografije.

U oblasti istorijskih nauka, u okviru naučnoistraživačkog projekta *Zbornik dokumenata za istoriju Crne Gore XV–XVII vijeka*, čiji je rukovodilac akademik Niko Martinović, nastavljene su aktivnosti na transkripciji i prevođenju teksta rukopisa *Privilegia della Citta di Cataro I–XVIII*. Poslovi na transkripciji i

prevođenju biće završeni do kraja tekuće godine, ali je projekat neophodno nastaviti i u 2026. godini. Finalizacija aktivnosti na projektu podrazumijeva, nakon završetka transkribovanja i prevođenja, pripremu za štampu i štampanje dvije knjige sa tekstom originala i prevoda dokumenata. Prva knjiga će obuhvatiti uvodni tekst koji će se odnositi na istoriju Kotora u XV vijeku, kao i tekst koji se tiče samog rukopisnog zbornika.

U oblasti istorijskih nauka, u okviru naučnoistraživačkog projekta *Turski (osmanski) izvori za istoriju Crne Gore (Izveštaji turskih (osmanskih) konzula Podgorice, Bara i Ulcinja)*, šesta knjiga edicije, knj. 2, tom II, rukovodilac projekta akademik Šerbo Rastoder, rad se odvijao uz kraće prekide zbog privremenih poteškoća u isplati troškova za prevođenje. U međuvremenu je rad na realizaciji projekta odblokiran i nastavljen je planiranom dinamikom.

2.3.4. Tribine

1. Dr Lenka Blehova-Čelebić, *Jevreji u Svetom rimskom carstvu njemačkog naroda krajem srednjeg i početkom novog vijeka: nova saznanja i balkanske veze*, 12. februar 2025;
2. Dr Divna Vuksanović, *Filozofija medija i veštačka inetligencija: O melanholičnim mašinama*, 4. mart 2025;
3. Prof. dr Saša Brajović, *Nasilje u umjetnosti novog vijeka: predstavljanje, posmatranje, pamćenje i tumačenje*, 19. mart 2025.

2.3.5. Okrugli stolovi

1. *Stanje i razvoj arheologije u Crnoj Gori*, Odbor za arheologiju, 14. februar 2025;
2. *Književno stvaralaštvo Tomasa Mana* (povodom 150 godina od rođenja), Odbor za filozofiju i Institut za jezik „Petar II Petrović Njegoš”, 15. maj 2025. Na Okruglom stolu govorili su: prof. dr Siniša Jelušić, vanredni član CANU, prof. dr Sonja Tomović-Šundić, Fakultet političkih nauka UCG i prof. dr Jelena Knežević, Filološki fakultet UCG;
3. *Aspekti poetike Danila Kiša – interdisciplinarna tumačenja*, Odbor za filozofiju i Institut za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš”, 3. novembar 2025;
4. *Nova etnografija – od tradicionalnog do postmodernog*, Odbor za etnologiju, 12. novembar 2025;

5. *Luča mikrokozma – 180 godina poslije*, Odbor za filozofiju i Institut za jezik i književnost „Petar II Petrović Njegoš”, 18. novembar 2025.

2.3.6. Promocije

1. Promocija monografije *Antički kultovi na tlu Crne Gore* autora dr Dejana Gazivode, 29. oktobar 2025. Na promociji su govorili: prof. dr Siniša Jelušić, vanredni član CANU, dr Lenka Bulatović, JU Muzeji i galerije Podgorice i dr Dejan Gazivoda, autor. Moderatorica promocije bila je prof. dr Vesna Kilibarda, vanredni član CANU.

2.3.7. Prezentacije radova i rezultata istraživanja sa projekta

Prezentacija radova i rezultata istraživanja sa projekta *Kulturna baština Pive*, rukovodilac akademik Nenad Vuković, 3. decembar 2025.

2.3.8. Izdavačka djelatnost

Iz štampe je izašlo pet knjiga Odjeljenja koje su navedene u zbirnom pregledu publikacija CANU publikovanih u 2025. godini.

1. *Glasnik Odjeljenja humanističkih nauka*, br.10;
2. *Govor Potarja*, autorka Draga M. Bojović;
3. Spomenica preminulom članu CANU akademiku Miomiru Dašiću;
4. Spomenica preminulom članu CANU akademiku Vladu Strugaru;
5. *Žitelji Crne Gore u službi (administraciji) Osmanskog carstva*, priredio Šerbo Rastoder (štampa decembar).

Sastavni dio ovog izvještaja čine i izvještaji o individualnom radu članova Odjeljenja.

2.3.8. INSTITUT ZA JEZIK I KNJIŽEVNOST „PETAR II PETROVIĆ NJEGOŠ”

2.3.8.1. Naučnoistraživački rad

U Institutu za jezik i književnost naučnoistraživačka djelatnost u 2025. godini odvijala se, kao i prethodnih godina, prema Programu rada Odbora za jezik CANU. Primarna su bila lingvistička istraživanja i izrada različitih tipova rječnika.

Zaposlene u Institutu (doc. dr Jelena Bašanović-Čečović i dr Danijela Radojević) nastavile su rad na obradi odrednica za *Rječnik jezika Mihaila Lalića*, prema prethodno utvrđenoj metodologiji leksikografske obrade. Završena je detaljna akcenatska, gramatička i semantička obrada ukupno 3.800 odrednica, uz navođenje primjera njihove kontekstualne upotrebe. Odrađena je i leksikografska redaktura obrađenih odrednica od strane akademika Branislava Ostojića. Budući da je predviđen popis svih onomastičkih jedinica u Lalićevim djelima, koji je planiran da se pojavi u okviru registra onomastičke građe na kraju posljednjeg toma *Rječnika*, uporedo se radilo i na izdvajanju ove građe. U dosadašnjem rezultatu rada izdvojeno je i klasifikovano ukupno 1.946 onomastičkih jedinica. Kao što je i ranije isticano, obimna rječnička građa (koja broji blizu 40. 000 odrednica), kao i njena detaljna leksikografska obrada prema prethodno utvrđenoj metodologiji, rezultira obimnim rjeničkim člancima, usljed čega će biti nužno da *Rječnik jezika Mihaila Lalića* bude objavljen u više tomova.

U Institutu za jezik i književnost nastavljene su aktivnosti na projektu *Crnogorski dijalekatsko-onomastički kompleks* (rukovodilac akademik Branislav Ostojić) i u 2025. godini. Sakupljena je leksička građa za *Rječnik govora okoline Pljevalja* (doc. dr Jelena Gazdić) i u toku je njena leksikografska obrada. Odranije je završeno sakupljanje leksičke građe za *Rječnik govora Crmnice* (doc. dr Jelena Bašanović-Čečović) i *Rječnik govora Riječke nahije* (dr Danijela Radojević), čija će se leksikografska obrada obavljati kada se steknu uslovi za to (budući da je priritetna aktivnost zaposlenih u Institutu leksikografska obrada obimne rječničke građe za *Rječnik jezika Mihaila Lalića*). Priveden je kraju i rad na sakupljanju i obradi leksičke građe za *Rječnik govora okoline Tivta* (doc. dr Miomir Abović) i očekuje se da bude predat u proceduru za štampu.

U 2025. godini u Institutu su nastavljene i aktivnosti koje se tiču središavanja, prikupljanja, klasifikovanja i obrade onomastičke građe. S tim u vezi završen je postupak pripreme za štampu *Onomastičke građe Golije i Duge*, koju je obradila

mr Radmila Vukčević-Jovančević, a koju je prethodno sakupio prof. Branko Koprivica. Intenziviran je rad na sakupljanju onomastičke građe (toponimija i antroponimija) sa područja Cuca i Bjelica, koju obavlja mr Sanja Šarović. Nastavljen je rad na sakupljanju onomastičke građe sa područja Potarja (prof. dr Draga Bojović), kao i sa područja okoline Pljevalja (doc. dr Jelena Gazdić).

Naučnaistraživačka djelatnost u Institutu za jezik i književnost u 2025. godini obogaćena je i pokretanjem projekta iz oblasti nauke o književnosti: *Barok u književnosti i umjetnosti Boke Kotorske – mediteranski kontekst* (rukovodilac prof. dr Siniša Jelušić, vanredni član CANU). S obzirom na to da do sada u Crnoj Gori nijesu obavljena metodološki cjelovita interdisciplinarna istraživanja na ovu temu, cilj je da se ovim projektom, u najvećoj mjeri, ta naučno-torijska praznina popuni, te da se, komparativnim interetacijama, utemeljeno ukaže na najviše vrijednosti do kojih ovaj kulturni segment u istoriji Crne Gore dopijeva. U ovoj godini prikupljena je relevantna građa, na osnovu koje će biti obavljeno sistematsko istraživanje iz disciplina za koje su saradnici na projektu kompetentni.

2.3.8.2. Okrugli stolovi

1. *Književno stvralaštvo Tomasa Mana* (povodom 150 godina od rođenja), u saradnji sa Odborom za filozofiju CANU, 15. maj 2025;

2. *Aspekti poetike Danile Kiša – inteterdisciplinarna tumačenja*, povodom obilježavanja devedeset godina od smrti Danila Kiša, u saradnji sa Odborom za filozofiju CANU, 3. novembar 2025;

3. *Luča mikrokozma – poezija i metafizika (180 godina poslije)*, u saradnji sa Odborom za jezik CANU, 18. novembar, 2025.

2.4. ODJELJENJE UMJETNOSTI

Aktivnost Odjeljenja umjetnosti u 2025. godini odvijala se u skladu sa Programom rada, kroz realizaciju naučnoistraživačkih projekata, tribina o aktuelnim društvenim pitanjima, izložbi, koncerta, kao i izdavačku djelatnost. Sumarni prikaz djelatnosti Odjeljenja umjetnosti:

Sjednice Odjeljenja	15
Naučnoistraživački projekti	3
Naučne tribine	3
Izdavačka djelatnost	5
Promocije	1
Izložbe	4
Koncerti	7

2.4.1. Sjednice Odjeljenja

Odjeljenje umjetnosti je u toku 2025. godine održalo trinaest sjednica.

- **Na sjednici održanoj 4. februara**, razmatrane su aktivnosti Odjeljenja u prvoj polovini godine. Članovi Odjeljenja su jednoglasno prihvatili rukopis za štampu *Kad se vladoci svađaju*, Ismaila Kadarea. Takođe, na sjednici je jednoglasno prihvaćeno idejno rješenje kataloga za izložbu *Anđeli iz Crne Gore* Miodraga Dada Đurića, grafičke dizajnerke Ane Matić.

Pored toga, za rukopis *Plava luna*, autora Pavla Goranovića i Dimitrija Popovića određeni su recenzenti akademici Zuvdija Hodžić i Aleksandar Čilikov.

- **Na sjednici održanoj 10. marta**, dogovoreno je da posebnu pažnju treba posvetiti predstojećim izborima za vanredne i redovne članove CANU, kao i da se predloži za izbor pripreme do sljedeće sjednice Odjeljenja. U vezi sa predstojećim izborima novih redovnih članova, Odjeljenje je informisano da oba vanredna člana Odjeljenja ispunjavaju formalne uslove za proceduru kandidovanja u redovno članstvo na osnovu dva pisana predloga od strane redovnih članova.

U diskusiji o novim vanrednim članovima akademije, zaključeno je da prilikom predlaganja mogućih kandidata, treba predlagati najbolje i

najkvalitetnije kandidate, koji svojim naučnim i umjetničkim aktivnostima doprinose ugledu Crne Gore i imaju međunarodni kredibilitet. Pored toga, na sjednici su predložena dva člana Odjeljenja u Uređivački odbor *Enciklopedije Crne Gore*.

- **Na sjednici održanoj 19. marta,** Odjeljenje je predložilo moguće kandidate za redovne i vanredne članove CANU na osnovu obrazloženih predloga, a uz pismenu saglasnost predloženih kandidata. Nakon rasprave i tajnog glasanja o predloženim kandidatima, Odjeljenje je zaključilo da se prihvati inicijativa da se za moguće kandidate Odjeljenja za vanredne članove predlože dva kandidata.

Nakon rasprave o predlozima mogućih kandidata za redovne članove i tajnog glasanja, Odjeljenje je zaključilo da se prihvati inicijativa da se za moguće kandidate Odjeljenja za redovne članove predlože dva vanredna člana Odjeljenja.

- **Na sjednici održanoj 22. aprila,** članovi Odjeljenja usvojili su plan aktivnosti u narednom periodu, a koje se odnose na tribine, koncerte i izložbu.
- **Na sjednici održanoj 12. maja,** Odjeljenje je informisano o predlozima mogućih kandidata za vanredne članove CANU, koje su predložila druga odjeljenja, kao i o kandidatu za oblast umjetnosti koga su predložili drugi predlagači. Konstatovano je da su za oblast umjetnosti predloženi: dva moguća kandidata Odjeljenja za redovne članove, dva moguća kandidata za vanredne članove i jedan kandidat za vanrednog člana predložen od strane drugih predlagača. Odjeljenje je imenovalo po dva recenzenta za pisanje referata za predložene kandidate.
- **Na elektronskoj sjednici održanoj 15. maja,** članovi Odjeljenja su većinom glasova usvojili produkcionni okvir za monografiju Miodraga Dada Đurića *Dado i Crna Gora*.
- **Na elektronskoj sjednici održanoj 5. juna,** članovi Odjeljenja su većinom glasova prihvatili idejno rješenje kataloga za izložbu *Duh jednog vremena* akademika CANU Miloša Vuškovića, grafičke dizajnerke Ane Matić.

- **Na elektronskoj sjednici održanoj 7. jula**, članovi Odjeljenja su većinom glasova razmotrili i usvojili informaciju o preliminarnom planu aktivnosti za 2026. godinu.
- **Na sjednici održanoj 5. septembra**, predložene su aktivnosti Odjeljenja umjetnosti sa budžetskim stavkama za 2026. godinu. Pored toga, za pisanje referata za predloženu kandidatkinju za izbor u vanredno članstvo CANU određen je akademik Niko Martinović umjesto prethodno imenovanog akademika Aleksandra Čilikova. Takođe, određen je recenzent za rukopis *Plava luna – peripatetička šetnja kroz umjetnost* autora Dimitrija Popovića i Pavla Goranovića, akademik Dragan Karadžić, umjesto prethodno imenovanog akademika Aleksandra Čilikova.
- **Na sjednici održanoj 25. septembra**, članovi Odjeljenja su informisani o prijemu recenzija za vanredne i redovne članove CANU. Odjeljenju su dostavljene sve recenzije o predloženim kandidatima. Članovi Odjeljenja su tajnim glasanjem utvrdili dva kandidata za izbor u redovno članstvo i jednog kandidata za izbor u vanredno članstvo Akademije.

Na osnovu pozitivnih recenzija (recenzenti akademici Zuvdija Hodžić i Dragan Karadžić), članovi Odjeljenja su jednoglasno prihvatili rukopis za štampu *Plava luna – peripatetička šetnja kroz umjetnost* autora Dimitrija Popovića i Pavla Goranovića.

Pored toga, Odjeljenje je usvojilo za štampu spomenicu posvećenu pok. akademiku Jevremu Brkoviću, koji je preminuo 24. januara 2021. godine.

- **Na elektronskoj sjednici održanoj 30. septembra**, članovi Odjeljenja su većinom glasova prihvatili idejno rješenje kataloga za izložbu *Stvarnosti iluzije* Miodraga Tabačkog, grafičke dizajnerke Ane Matić.
- **Na elektronskoj sjednici održanoj 22. oktobra**, razmotreni su i većinom glasova usvojeni Nacrt izvještaja o radu Odjeljenja umjetnosti u 2025. godini, Nacrt programa rada Odjeljenja umjetnosti i Galerije CANU za 2026. godinu, izvještaji o radu na naučnoistaživačkim projektima

Odjeljenja umjetnosti u 2025. godini i prijave naučnoistraživačkih projekata Odjeljenja umjetnosti za 2026. godinu, kao i predlog dr Maje Đurić da Crnogorska akademija nauka i umjetnosti preuzme ulogu izdavača monografije *Analogni svijet: Istorija crnogorske fotografije (1845–2010)*.

- **Na elektronskoj sjednici održanoj 6. novembra**, članovi Odjeljenja su većinom glasova predložili kandidatkinju Jarmilu Vešović, akademsku slikarku, za inostanog člana. Pored toga, na sjednici je konstatovana ostavka prof. dr Rifata Alihodžića na članstvo u Odboru za likovne umjetnosti, arhitekturu i urbanizam.
- **Na elektronskoj sjednici održanoj 26. novembra**, razmatrani su Nacrt izvještaja o radu CANU u 2025. godini, Nacrt programa rada CANU za 2026. godinu i Nacrt finansijskog plana CANU za 2026. godinu.
- **Na elektronskoj sjednici održanoj 4. decembra**, članovi Odjeljenja su većinom glasova prihvatili idejno rješenje kataloga za izložbu mladih crnogorskih umjetnika *Ad iuventas*, grafičke dizajnerke Ane Matić.

2.4.2. Naučnoistraživački rad

Naučnoistraživački projekat *Crnogorske likovne i književne teme akademika Tonka Maroevića*, kojim rukovodi akademik Pavle Goranović je završen. Cilj istraživanja je da se pruži kompletan uvid u esejistiku, književnu kritiku, likovnu kritiku i ostale tekstove Tonka Maroevića koji su posvećeni crnogorskim temama. Budući da su brojni Maroevićevi radovi rasuti u brojnim publikacijama, tokom više decenija, neophodno je obaviti detaljan pregled i sačiniti tematsku bibliografiju. Budući da se autor u tim radovima iskazuje kao književnik, likovni kritičar, istoričar umjetnosti, naučni istraživač itd., ovaj projekat bi osvijetlio mnoge strane njegovog povezivanja sa kulturnim tendencijama u Crnoj Gori.

U 2026. godini nastavlja se rad na dvogodišnjem naučnoistraživačkom projektu *Goli otok – otisak*, kojim rukovode akademici Anka Burić, Niko Martinović i Dragan K. Vukčević. Prioritetan cilj ovog projekta jeste osobena

umjetnička memoracija golootočke kalvarije zatočenih Crnogoraca. Bio bi to novum – kontrapunkt sačinjen od likovnog uobličenja i filmsko esejističkih notacija, rezultat sinteze istraživačkih preduzeća i povijesnog fakticiteta.

U 2025. godini završen je rad na umjetničkom projektu *Ciklus crteža ŽARIŠTA*, rukovodioca projekta akademika Dragana Karadžića. Ciklus od pedesetak crteža pod nazivom ŽARIŠTA predstavlja novu fazu autorovih istraživanja – kombinovanja crteža i drugih tehnika i oblika izražavanja. Cilj projekta je realizacija ciklusa i njegova javna prezentacija.

2.4.3. Naučne tribine

1. Dr Ivana Kovač-Barett: *Hispanoamerička književnost danas*, 20. mart 2025;
 2. Akademici MANU prof. dr Katica Čulavkova i prof. dr Venko Andonovski, *Makedonske književne besjede*, 6. maj 2025;
- Dr Aleksandra Vojtašek, *Slike Crne Gore u poljskoj književnosti*, 13. maj 2025.

2.4.4. Promocije

Projekcija filma *Stanić stoljeće*, autora Andra Martinovića, 3. februar 2025.

2.4.5. Izdavačka djelatnost

Iz štampe je izašlo pet publikacija Odjeljenja, koje su navedene u zbirnom pregledu publikacija CANU objavljenih u 2025. godini.

1. Katalog za izložbu *Anđeli iz Crne Gore* Miodraga Dada Đurića;
2. Katalog za izložbu *Duh jednog vremena* akademika CANU Miloša Vuškovića;
3. Katalog za izložbu *Stvarnosti iluzije* Miodraga Tabačkog;
4. Katalog za izložbu mladih crnogorskih umjetnika;
5. *Glasnik Odjeljenja umjetnosti*, br. 34.

Sastavni dio ovog izvještaja čine izvještaji o naučnoistraživačkim projektima članova Odjeljenja i izvještaji o individualnom radu članova Odjeljenja.

2.4.6. GALERIJA SA UMJETNIČKOM ZBIRKOM

2.4.6.1. Galerija CANU

U 2025. godini Odjeljenje umjetnosti je realizovalo četiri izložbe i sedam koncerta.

1. Izložba *Anđeli iz Crne Gore*, Miodrag Dado Đurić, 24. februar 2025;
2. Izložba *Duh jednog vremena* akademika CANU Miloša Vuškovića, 12. jun 2025;
3. Izložba *Stvarnosti iluzije*, Miodrag Tabački, 9. oktobar 2025;
4. Izložba mladih crnogorskih umjetnika *Ad iuventas*, 17. decembar 2025.

Velika retrospektivna izložba *Anđeli iz Crne Gore* Miodraga Dada Đurića otvorena je 24. februara u Galeriji CANU. Uvodnu riječ je imao akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU. O stvaralaštvu Miodraga Dada Đurića govorila je kustoskinja izložbe Mirjana Dabović-Pejović, istoričarka umjetnosti, a izložbu je otvorilo Jakov Milatović, predsjednik Crne Gore. Likovna urednica kataloga koji prati izložbu je Ana Matić, grafička dizajnerka. Na izložbi su predstavljena 52 umjetnička rada koji mapiraju sve etape stvaralaštva Miodraga Dada Đurića.

Izložba *Duh jednog vremena* akademika CANU Miloša Vuškovića otvorena je 12. juna u Galeriji CANU. O stvaralaštvu akademika Miloša Vuškovića govorila je Ljiljana Zeković, istoričarka umjetnosti, koja je ujedno i kustoskinja postavke, a izložbu je otvorio akademik Zoran Rašović, potpredsjednik CANU. Likovna urednica kataloga koji prati izložbu je Ana Matić, grafička dizajnerka. Na izložbi je predstavljeno 57 umjetničkih radova.

Izložba *Stvarnosti iluzije* Miodraga Tabačkog otvorena je 9. oktobra u Galeriji CANU. O izložbi, liku i djelu Miodraga Tabačkog govorili su prof. Radmila Vojvodić i akademik Zoran Knežević, predsjednik SANU, a izložbu je otvorio akademik Ljubiša Stanković, predsjednik CANU. Likovana urednica kataloga koji prati izložbu je Ana Matić, grafička dizajnerka. Na izložbi su predstavljena 53 panoa sa fotografijama iz procesa rada, dokumentacijom o scenografskim i kostimografskim realizacijama, kao i materijali koji svjedoče o pedagoškoj, izlagačkoj i umjetničkoj aktivnosti, te brojnim priznanjima Miodraga

Tabačkog. Takođe, bili su izloženi i crteži i slike, a izložbu je pratio i video-segment sa snimcima izvedenih predstava.

Izložba mladih crnogorskih umjetnika otvorena je 17. decembra. Selektorke izložbe su istoričarke umjetnosti Maša Vlaović, Svetlana Racanović i Ljiljana Karadžić. Predstavljeni su radovi petnaest mladih autora i autorki: Jovane Vujović, Milice Živković, Jovane Vujanović, Stefana Delića, Milke Delibašić, Milene Vukoslavović, Srđe Dragovića, Željke Jovićević, Luke Mrkaića, Ane Novaković, Maše Laković, Ivane Mašanović, Marka Kilibarde, Mijata Bojovića i Sandre Đurović. O stvaralaštvu mladih crnogorskih umjetnika govorile su selektorke izložbe Ljiljana Karadžić, Svetlana Racanović i Maša Vlaović, istoričarke umjetnosti, a izložbu je otvorio akademik Žarko Mirković, potpredsjednik CANU.

2.4.6.2. Koncerti

Ciklus koncerata *Betovenove simfonije na klaviru*:

1. Koncert pijaniste Aleksandra Jakovljeva, 27. februar, izvedene simfonije br. 1 i br. 5;
2. Koncert pijaniste Aleksandra Jakovljeva, 19. mart, izvedene simfonije br. 2 i 7;
3. Koncert pijaniste Aleksandra Jakovljeva, 24. april, izvedena simfonija br. 3 – *Eroika*;
4. Koncert pijaniste Aleksandra Jakovljeva, 28. maj, izvedena simfonija br. 6 – *Pastoralna*, i Betovenova kompozicija *Andante favori*;
5. Koncert pijaniste Aleksandra Jakovljeva, 2. jul, izvedene simfonije br. 4 i 8;
6. Koncert pijaniste Aleksandra Jakovljeva, 7. oktobar, izvedena simfonija br. 9.

Koncert *Sopplimenti musicali*, 30. oktobar, presjek muzičkog života evropskih metropola 18. vijeka – Venecije, Londona i Hamburga.

SADRŽAJ:

1.Izvještaj o radu organa i tijela Akademije

1.1. Skupština.....	4
1.2. Predsjedništvo.....	6
1.2.1. Sjednice Predsjedništva.....	7
1.2.2. Međunarodna i međuakademijska saradnja.....	33
1.2.3. Sporazumi o saradnji.....	49
1.2.4. Komisija za naučne i umjetničke projekte.....	50
1.2.5. Komisija za izdavačku djelatnost.....	52
1.2.6. Centar mladih naučnika i umjetnika.....	55
1.2.7. Biblioteka sa Arhivom.....	56
1.2.8. Enciklopedija Crne Gore.....	59

2.Izvještaj o radu odjeljenjâ, odborâ i jedinica Akademije

2.1. Odjeljenje prirodnih nauka.....	72
2.2. Odjeljenje društvenih nauka.....	88
2.3. Odjeljenje humanističkih nauka.....	111
2.4. Odjeljenje umjetnosti.....	123